

ÅRSREDOVISNING 2024

Läs rapporten online
på Sametingets hemsida

Sametingets uppdrag och styrning i korthet

Unik konstruktion

När Sametinget i Sverige bildades 1993 fick Sametinget en unik konstruktion genom att samtidigt vara både samernas folkvalda församling och en förvaltningsmyndighet under regeringen. Sametinget utövar inte något faktiskt självbestämmande, utan fungerar som ett rådgivande organ och en expertmyndighet för samiska frågor.

Expertmyndighet med brett ansvarsområde

Uppgifterna spänner över stora områden såsom samhällsplanering, samiskt näringsliv, rennäring, landsbygdsutveckling, bidragsfördelning till samisk kultur och samiska organisationer, kulturarvsfrågor, samiska språk, gränslöst nordiskt samarbete, mänskliga rättigheter, minoritetsfrågor och urfolksfrågor. Hälso-, idrotts- och äldrefrågor hanteras även om Sametinget formellt saknar uppdrag för detta. Lagen om konsultationsordning för frågor som berör samer i Sverige som trädde i kraft 2022, utvidgades att gälla kommuner och regioner från och med den 1 mars 2024. Konsultationsordningen förstärker Sametingets rätt och ansvar som rådgivande organ.

Dubbla roller

Sametinget ska som folkvalt organ driva den samepolitik som kommit till uttryck i val till Sametinget, samtidigt som Sametinget som statlig myndighet ska verkställa den politik och de beslut som riksdag och regering har fattat. Denna inbyggda motsägelsefullhet kan stundtals vara problematisk.

Styrelsens ansvar

Enligt sametingslagen ska styrelsen sköta den löpande verksamheten för Sametinget. Enligt Sametingets instruktion ska styrelsen bland annat besluta om myndighetens årsredovisning, delårsrapport och budgetunderlag. De ledamöter som utses i sametingsvalet bildar plenum som i sin tur utser en styrelse. Styrelsen utser en kanslichef som är chef över myndigheten där tjänstepersoner arbetar.

-
- 1886**
Den första renbeteslagen träder i kraft.
 - 1928**
Ny renbeteslag delar in samer i renskötande och icke-renskötande samer.
 - 1971**
Renskötelsen organiseras i samebyar med egen styrelse.
 - 1977**
Riksdagen fastslår att samerna är ett ursprungsfolk i Sverige.
 - 1993**
Sametinget inrättas.
 - 2000**
En minoritetsspråklag träder i kraft.
 - 2007**
FN antar Urfolksdeklarationen (UNDRIP)
 - 2011**
Samernas ställning som ett folk i Sverige stärks i grundlagen.
 - 2019**
Minoritetslagstiftningen revideras.
 - 2021**
En utredning kallad renmarkskommittén tillsätts som ska lämna förslag till en ny renskötselag.
 - 2022**
En sanningskommission tillsätts som ska granska statens politik gentemot det samiska folket.
 - 2024**
Regeringen lägger ner Renmarkskommittén och ska återkomma med en ny utredning.

➤ Innehållsförteckning

Styrelseordförande har ordet	2	INFORMATION.....	37
Ståvroe-åvtohen baakoeh.....	3	Informationsspridning.....	38
SAMMANFATTNING.....	4	Kunskapshöjande insatser	39
Årets verksamhet och resultat	5	Förberedelser inför sametingsvalet.....	40
Måluppfyllelse	6	Samiska frågor i samhället	40
RESULTAT OCH UTVECKLING.....	8	SAMISKA NÄRINGAR.....	42
Sametinget under året.....	9	Rennäring	43
Om årsredovisningen.....	9	Viltvård	46
Övergripande prestationsredovisning.....	11	Rennäringens skadenivå.....	48
Ekonomisk utveckling.....	12	Markanvändning	50
Åtterrapporering	15	Miljö och hållbarhet.....	52
SÄRSKILDA UPPDRAG	17	Utvecklingen av samiskt näringsliv.....	53
Jämställdhetsarbete	18	EU-MEDEL	54
Åtgärder mot rasism mot samer	18	Landsbygdsprogrammet.....	55
Härjedalsförhandlingarna.....	18	CAP – Strategisk plan	55
Konsultationer med Sametinget.....	19	Interreg Aurora.....	56
Fokalpunktsuppdraget.....	21	EU-medlens betydelse	56
KULTUR.....	23	PERSONALFÖRSÖRJNING	57
Bidrag till samisk kultur	24	Personalsammansättning.....	58
Samiskt kulturarv	26	Attrahera och behålla kompetens	58
Samernas bibliotek och resursbibliotek	27	Personalomsättning.....	59
Utvecklingen inom samisk kultur	28	IT-säkerhet.....	59
SPRÅK	29	FINANSIELL REDOVISNING.....	60
Samiskt språkcentrum.....	30	Resultaträkning	61
Språkvård och handläggning	32	Balansräkning.....	62
Språkvårdande insatser.....	33	Anslagsredovisning	64
Sami Giellagáldu.....	34	Tilläggsupplysningar.....	65
Nationella minoriteter/Minoritetspolitiska uppdraget	34	Noter	68
Utvecklingen för de samiska språken.....	36	Övriga väsentliga uppgifter.....	79
		BILAGOR.....	81
		ÅRSREDOVISNINGENS UNDERTECKNANDE.....	88

► Styrelseordföranden har ordet

Sametingets verksamhetsår har präglats av ett svårt ekonomiskt läge och Sametingets interna arbete har under året varit en utmaning. Den underfinansierade budgeten har bland annat inneburit att sametingspolitiker uteblivit från inplanerade internationella möten som Permanent Forum, CBD COP 16, samt klimattoppmötet COP 29. Begränsade kansliresurser märks också i det förväntade politiska resultatet.

Under slutet av 2023 presenterade Statskontoret en analys av Sametinget som bland annat påvisade att regeringen och Sametinget inte har lyckats få Sametingets organisationsform att fungera som tänkt, men att det finns utrymme att stärka måluppfyllelse och självbestämmande inom ramen för nuvarande organisationsform. Med anledning av detta tillsatte Sametinget under året en parlamentarisk kommitté, med målet att utarbeta förslag till nya arbetsordningar och delegationsordningar som tydliggör plenums, presidiets, styrelsens, nämnders och kansliets uppgifter. Styrelsens målsättning var att alla sametingspartier skulle ha en ledamot i kommittén, men oppositionspartierna valde att inte tillsätta någon ledamot. Den parlamentariska kommittén har prioriterat arbetet med att utforma förslag på hur styrdokument och förslag på processer kan stabiliseras och bli hållbara över tid. Målsättningen är att Sametinget ska komma med ett förslag som kan beslutas av plenum under 2025.

Sametingets styrelseordförande, Håkan Jonsson. Foto: Marcus Bäckström.

Sametinget har valt att lägga särskild vikt vid risken för korruption och jäv utifrån bland annat Statskontorets påpekanden. En workshop för politiker samt kanslipersonal har genomförts i Statskontorets regi där temat var kunskapshöjande åtgärder som till exempel kartläggning av generella riskområden i verksamheten, vilka verksamheter som kan vara särskilt utsatta samt värdering av risker och prioriteringar inför vidare hantering.

Sametingets styrelse inlämnade under 2022 en hemställan angående finansiering för det fortsatta arbetet med parlamentsbyggnaden samt att regeringen ger Statens fastighetsverk i uppdrag att stödja Sametinget i den fortsatta processen att genomföra en förstudie och projektering av parlamentsbyggnaden. Något svar från regeringen har ännu inte inkommit.

Till sist vill Sametingets styrelse uppmärksamma följande:

- Rennäringen brottas med allt för stora rovdjurspopulationer. Det 10-procentiga taket på rovdjursförluster överstigs med råge. För att komma till rätta med problemen måste rovdjurspopulationerna minimeras så att målet uppnås.
- Sametingets språkcentrum har haft tjänster placerade i Östersund, Tärnaby, Jokkmokk och Kiruna. Sametingets styrelse har för att stadfästa språkcentrums arbete beslutat att dessa orter också ska vara fasta placeringsorter för det fortsatta arbetet. Tyvärr har regeringen dragit ner på finansieringen vilket innebär att ett flertal tjänster försvinner 2025.
- Giellagáldu, det samnordiska språksamarbetet mellan sametingen i Sverige, Norge och Finland, riskerar att läggas ner eftersom regeringen signalerat att finansieringen uteblir 2025. Det samnordiska språksamarbetet är en förutsättning för att alla samiska språkvarieteter utvecklas och kan fortleva. Om finansiering uteblir är risken överhängande att 2025 blir det sista året för det gränsöverskridande nordiska språksamarbetet Giellagáldu.

Håkan Jonsson
Sametingets styrelseordförande

➤ Stávroe-ávtohken baakoeh

Saemiedigkien barkoejaepie vaenie ekonomijem átneme jìh Saemiedigkien sjsnjeles barkoe daennie jaepesne haesteme orreme. Juktie dan vaenie beetbegh barkose átneme dellie saemiedigkien politihkerh eah leah dej soejhkesjimmie internaasjovne tjáahkojne meatan orreme goh Permanent Forum, CDB COP 16 jìh COP 29. Juktie vaenie beetnehvierhtieh dam vuejnebe aaj veantahdimmie saemiepolitihke illedahkesne.

Minngiegietjesne jaepien 2023 (göökteluhkie-göökteluhkie-golme) Staatekontovre analysem Saemiedigkien bñjre áehpiehdehti mejtie vuesehte reerenasse jìh Saemiedigkie áárganisasjovnevuekiem ij leah gaavneme guktie vaajtelamme, men nov gujth maehdedh ulmiiem jaksedh jìh jìjtjerááresjimmiiem buektiehtidh daaletje áárganisasjovne-vuekesne. Dan gaavhtan Saemiedigkie daam jaepiem parlamentarije moenehtsem biejesovveme, ulmine haestemh buektiehtidh orre barkoe-öörnegasse, delegasjovne-öörnegasse mejtie buerkeste pleenumen, presidijen, stávroen, moenehtsi jìh kanslijen laavenjassh. Stávroen ulmie lij gaajhkh saemiedigkien paartijj edtjien aktem lihtsegem moenehtsinie utnedh, men ápposisjovnepaartijjijh veeljin ij naan lihtsegem tseegekdedh. Paarlamentarije moenehtse barkoemvoestes sæjjan beajeme, haestemh buektiehtidh guktie stávroebyjjespaehperh jìh haestemh processide gelkieh stínkes abpe tijjesne sjìdtedh. Ulmie lea Saemiedigkie galka haestemem buektiehtidh mejtie pleenume galka nænnoestidh 2025.(göökteluhkie-göökteluhkie-vijhte).

Saemiedigkie veeljeme sjìere barkoem biejedh vaahra korrupsjovnen jìh jáven bñjre staatekontovren jìehtegen gaavhtan. Workshopem politihkeridie jìh kanslijebarkojde dorjeme statekontovren darjoemisnie juktie ássjalomme lea maahtoem stueriemdidh ráajvarimmiej gujmie vuesehten gaavhtan siejhme vaahradajvh barkosne kaarhtine biejedh, magkeres barkoeh sjìere vaahresne jìh vierhtiedidh vaahrah jìh vuartasjidh guktie jáerhkdedh barkedh.

Saemiedigkien stávroe jaepiem 2022 (göökteluhkie-göökteluhkie-göökte) byjjes gyhtjelassem seedtin beetnehvierhtien bñjre guktie parlamentegáetine jáerhkdedh barkedh jìh aaj reerenasse edtja Staten fastighetsverkese

barkoem veedtedh Saemiedigkiem duedtedh barkojne jáerhkdedh uvtebarkojne jìh prosjekteringem darjodh parlamentegáetien bñjre.

Minngiemosth dellie Saemiedigkien stávroe sæjhta jiehtedh:

- Båatsoeburresne öövre jijnjnh ovjuvrh sjidteminie. Dihte 10-prosente daltese ovjuvrebuvvemistie stuerebe sjidteme. Juktie dejtie dáeriesmoeride tsööpkedh dellie daerpies tjuerieh vaenieh ovjuvrh sjidtedh juktie daltesidie jaksedh.
- Saemiedigkien gielejarnge barkijh utnieh Staaresne, Dearnesne, Johkemehkesne ìh Gironinsnie. Saemiedigkien stávroe gielejarngen barkoem dááhkasjamme nænnoestamme dah sijjeh gelkieh stínkes ároddh jáerhkeme barkosne. Náake gujth reerenasse ij leah vielie beetnegh vedtieh jìh dan gaavhtan jijnjnh barkijeh tjuerien orrijidh 2025. (göökteluhkie-göökteluhkie-vijhte)
- Gielegaltije/Giella gáldu, ektienoerhte giele-ektiebarkoe saemiejdigkiej gaskoeh Sveerjesne, Nöörjesne jìh Soevmesne vaahra utnieh, dejnie tjuerin orrijidh juktie reerenasse bieljelamme ij leah beetnegh áadtjoeh jaepiem 2025 (göökteluhkie-vijhte). Ektienoerhte- giele-ektiebarkoen maadtoe lea guktie gaajhkh saemiej gielh maehtien öövtiedidh jìh jieledh. Jis ibie beetnegh áadtjoeh dellie vaahra stoerre juktie jaepiem 2025 (göökteluhkie- göökteluhkie-vijhte) minngemes jaepie sjáedta raasten rastah noerhte giele-ektiebarkose, Gielegaltije.

Håkan Jonsson
Stávroe-ávtohken

Sammanfattning

Läshänvisning

Sametinget delar in verksamheten i årsredovisningen utifrån de fyra huvudsakliga uppgifterna i sametingslagen (1992:1433): Kultur på sidan 23, Språk på sidan 29, Information på sidan 37 och Samiska näringar på sidan 42 med rennäring, markanvändning, miljöfrågor och viltvård. Vi redovisar användningen av EU-medel i Strategiska planen 2023–2027 och Interreg Aurora-programmet på sidan 54.

På sidan 18 redovisas jämställdhetsarbetet följt av fokuspunktsuppdraget på sidan 21 om Sveriges åtaganden av artiklarna 8j och 10 c i konventionen om biologisk mångfald. På sidan 19 redovisas arbetet utifrån konsultationslagen (2022:66). På sidan 57 finns avsnittet om personalförsörjning under året. Den finansiella redovisningen börjar på sidan 60.

Åtterrapporeringskrav som regeringen har angivit i regleringsbrev för budgetåret 2024 samt i regeringsuppdrag återfinns huvudsakligen i tabellen på sidan 15.

Årets verksamhet och resultat

Sametinget ingår i flera av regeringens utgiftsområden: 1 Rikets styrelse, 13 Jämställdhet, 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Sametingets övergripande mål är att berika det svenska samhället med samisk kunskap och ha det samiska folkets bästa för ögonen. Vi initierar, utvecklar och verkställer insatser med syftet att främja de samiska språken, kulturen och näringarna och synliggöra samerna som urfolk i Sverige. Den stora bredden i Sametingets verksamhet medför utmaningar, liksom den ovanliga konstruktionen att samtidigt både vara myndighet och folkvalt organ.

Under 2024 har ett arbete pågått för att förtydliga arbetsprocesser och styrdokument, förbättra den interna styrningen och kontrollen samt få en budget i balans. Det har inneburit nedskärningar i förvaltningsanslaget och omorganisation på kansliet för anpassning till ekonomiska ramar, omfördelade resurser och effektivare arbetsprocesser. Under fjärde kvartalet 2024 har en andra organisationsöversyn gjorts för att anpassa personalstyrkan på Samiskt språkcentrum då de tidsbegränsade utökade medlen för Samiskt språkcentrum upphör 2025.

- Sametinget bedömer att arbetet med bidragsgivning till samisk kultur håller hög kvalitet och bidrar till ett rikt och varierat samiskt konst- och kulturliv. Vi har en levande och modern biblioteksverksamhet. Utebliven finansiering och nedskärningar i personalstyrkan innebär minskade möjligheter att bidra i processer kring repatrieringar.

- Sametinget bedömer att arbetet med ortnamn och språklig revitalisering håller hög kvalitet och bidrar till att synliggöra våra samiska språk. Vi har lyckats genomföra fler utåtriktade aktiviteter än någonsin tidigare och når ut till många olika målgrupper i det samiska samhället. Vi har en lång väg att gå innan de samiska språken är levande och välmående språk i det svenska samhället.
- Sametinget bedömer att myndighetens arbete med fördelning av stöd och ersättningar till samebyar och rennäringar håller hög kvalitet och bidrar till att rennäringens förluster och skadeersättningar hålls på en acceptabel nivå även om vissa områden är orimligt hårt drabbade. Sametingets inflytande i samhällsplanering och regional utveckling ökar långsamt. För närvarande finns inga uppdrag eller resurser att arbeta med näringslivsutveckling för andra samiska näringar än rennäringen.

UR 3 KAP. 1 § FÖRORDNING (2000:605) OM ÅRSREDOVISNING OCH BUDGETUNDERLAG

Resultatredovisningen ska utformas så att den kan utgöra ett underlag för regeringens bedömning av myndighetens resultat och genomförande av verksamheten. Den ska utgå från de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion samt mål och krav som regeringen har angett i regleringsbrev eller något annat beslut. Redovisningen ska innehålla analyser och bedömningar av verksamhetens resultat och utveckling. **Läs mer på sidan 11.**

Måluppfyllelse

MÅL OCH INDIKATORER	MÅLUPPFYLLELSE*
<p>Mål</p> <p>SJÄLVBESTÄMMANDE UTFRÅN SAMISKA VÄRDERINGAR</p> <p>Delmål</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inflytande i ekonomiska, sociala, kulturella beslutsprocesser, nationellt och internationellt <p>Indikatorer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antal remisser, samråd, konsultationer • Deltagande i nationella utredningar, internationella möten • Direkt resultat av möjligheterna till inflytande i olika processer 	<p>Måluppfyllelsen är inte tillfredsställande</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ökad efterfrågan på samiska perspektiv i konsultationer, samråd och utredningar • Ökad möjlighet att bidra till svenskt miljö- och klimatarbete • Inga tydliga resultat utifrån deltagande i beslutsprocesser
<p>Mål</p> <p>ETT RIKT OCH VARIERAT SAMISKT KONST- OCH KULTURLIV</p> <p>Delmål</p> <ul style="list-style-type: none"> • Livskraftiga samiska kulturinstitutioner och organisationer • Levande och modern samisk biblioteksverksamhet <p>Indikatorer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antal inkomna och beviljade ansökningar om bidrag och hur bidragen fördelas • Fördelade medel per konstform, antal mottagare av verksamhetsbidrag • Antal arrangemang och aktiviteter 	<p>Måluppfyllelsen är inte tillfredsställande</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulturbidragen har effekt på det samiska kulturlivet men medlen är otillräckliga • Samernas bibliotek och resursbiblioteket har främjat språk, kultur och litteratur
<p>Mål</p> <p>TRYGGAT SAMISKT KULTURARV</p> <p>Delmål</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tryggande av det immateriella kulturarvet • Återförande av kvarlevor, föremål och arkivsamlingar • Synliggörande av kulturmiljöer <p>Indikatorer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sametingets bidrag till genomförandet av UNESCO-konventionen • Antal återföranden av kvarlevor och föremål i Sverige • Samiska bidrag i den nationella kulturarvsförteckningen 	<p>Måluppfyllelsen är inte tillfredsställande</p> <ul style="list-style-type: none"> • Återförandefrågor har uppmärksammats mer men Sametinget har inget uppdrag att arbeta med återföranden • Inga samiska bidrag har tagits upp i kulturarvsförteckningen under 2024
<p>Mål</p> <p>DE SAMISKA SPRÅKEN ÄR LEVANDE OCH VÄLMÅENDE</p> <p>Delmål</p> <ul style="list-style-type: none"> • Flera språkdomäner, arenor och starka stödjande institutioner • De samiska språken är synliggjorda och används i samhället <p>Indikatorer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktiviteter anordnade av Språkcentrum under året • Aktiviteter anordnade under språkveckan • Inkomna och besvarade ortnamnsremisser • Antal ansökningar om korttidsstudiebidrag • De samiska språken är synliga på Sametingets hemsida och ökar över tid • Sámi Giellagáldus arbete med språkvård, terminologi och språknormering växer 	<p>Måluppfyllelsen är god</p> <ul style="list-style-type: none"> • Språkfrämjande aktiviteter har gett ökad tillgänglighet och stimulerat användningen av de samiska språken • Korttidsstudiebidrag och språkfrämjande aktiviteter har bidragit till ökad språkanvändning • Fler ortnamn på samiska • Ny webbplats med fler artiklar på nordsamiska • Giellagáldus språknämnder har fastställt 1 201 nya termer, besvarat 1 124 språkfrågor och hållit fyra språkseminarier

* Läs mer om mål och måluppfyllelse på sidan 9-10.

MÅL OCH INDIKATORER		MÅLUPPFYLLELSE*
<p>Mål</p> <p>EN EKONOMISKT, KULTURELLT, SOCIALT OCH EKOLOGISKT HÅLLBAR RENNÄRING</p> <p>Delmål</p> <ul style="list-style-type: none"> Rennäringens förluster och skadeersättningar på grund av rovdjur är acceptabla Inflytande i samhällsplanering och regional utveckling Rennäringens behov beaktas vid nyttjande av mark och vatten Strategier för klimatanpassning <p>Indikatorer</p> <ul style="list-style-type: none"> Renhjordens storlek samt förluster av ren till rovdjur Utbetalade skadeersättningar Antal remisser, samråd, konsultationer, deltagande i nationella utredningar samt direkt resultat av medverkan Antal samebyar som gör klimat- och sårbarhetsanalyser ökar 		<p>Måluppfyllelsen är inte tillfredsställande</p> <ul style="list-style-type: none"> Toleransnivåer har ej fått genomslag i rovdjursförvaltningen Sametingets åsikter har efterfrågats mer utifrån konsultationsordningen, i samråd och utredningar Inget tydligt resultat har syns utifrån deltagande i dessa processer En sameby har påbörjat och tre samebyar fördjupar sina klimat- och sårbarhetsanalyser
<p>Mål</p> <p>ETT STARKT SAMISKT NÄRINGS- OCH SAMHÄLLSLIV</p> <p>Delmål</p> <ul style="list-style-type: none"> Breddad näringsverksamhet Ökad lönsamhet för företagare Statistikansvar <p>Indikatorer</p> <ul style="list-style-type: none"> Antal inkomna och beviljade ansökningar av EU-stöd Fördelade medel geografiskt och per område Sametinget får status som statistikansvarig myndighet 		<p>Måluppfyllelsen är tillfredsställande</p> <ul style="list-style-type: none"> Interreg Aurora 2021–2027, har fått en tydlig samisk profil med eget delområde EU-stöden bidrar till landsbygds-utveckling i Sápmi men gäller bara rennäringföretag Sametinget har inte fått status som statistikansvarig myndighet
<p>Mål</p> <p>SAMETINGET ÄR EN TROVÄRDIG OCH KUNNIG EXPERTMYNDIGHET</p> <p>Delmål</p> <ul style="list-style-type: none"> En välfungerande och säker digital miljö Sametinget är en attraktiv arbetsgivare Information om samiska förhållanden är tillgänglig och känd <p>Indikatorer</p> <ul style="list-style-type: none"> Resultatet av MSB:s Infosäkkollen Nytt ärendehanteringssystem Medarbetarundersökning, sjuktal, personalomsättning Statistik över besöksfrekvensen på webbplatserna samer.se och sametinget.se 		<p>Måluppfyllelsen är tillfredsställande</p> <ul style="list-style-type: none"> Åtgärder för förbättrad digital säkerhet har genomförts Nytt ärendehanteringssystem är infört Medarbetarundersökning har inte genomförts Sjuktalet går upp men personalomsättningen är låg Fler myndigheter och institutioner efterfrågar Sametingets kompetens Sametingets webbplatser är viktiga informationskällor

* Läs mer om mål och måluppfyllelse på sidan 9-10.

Resultat och utveckling

Plenum i Stockholm i maj 2024.
Foto: Melker Dahlstrand/Sveriges Riksdag

Sametinget under året.....	9
Om årsredovisningen.....	9
Övergripande prestationsredovisning.....	11
Ekonomisk utveckling.....	12
Åtterrapporing	15

Sametinget under året

Under 2023 gjorde Statskontoret en djupgående analys av Sametingets ledning, styrning och uppföljning med slutsatsen att regeringen och Sametinget inte har lyckats få Sametingets organisationsform att fungera som tänkt, men att det finns utrymme att stärka måluppfyllelse och självbestämmande inom ramen för nuvarande organisationsform.¹ Statskontoret menar att en otydlig ansvars- och uppgiftsfördelning och brister i den interna ledningen, styrningen och uppföljningen hindrar Sametinget från att lyckas med sitt uppdrag.

Sametinget har under 2024 gjort en omorganisation som ökat förutsättningarna att hushålla med resurserna, ökad beredskap för politisk beredning, intern styrning och kontroll, konsultationer, utredningsfrågor och nya uppdrag. Organisationsstruktur och kompetensbehov är nu anpassade till samepolitisk efterfrågan, verksamhetsplan, lagar, förordningar och regleringsbrev. Sametinget fortsätter under 2025 arbetet med att förbättra den interna styrningen, följa upp mål och aktiviteter, öka graden av prioriteringar samt öka beredskapen för olika risker. Analysen som utgör grund för målen i verksamhetsplanen har fördjupats inför 2024. Det finns en tydligare koppling mellan verksamhetsplanen och årsredovisningens målbedömningar. Organisationsförändringen och omfördelningen av resurser medför dock sänkta ambitioner på främst språk-, kultur- och informationsområdet, men även vissa IT-relaterade åtgärder blir svåra att genomföra. Förstärkningar har gjorts på områden som samhällsplanering och arbetet med konsultationsordningen.

Projektet att införa ett nytt IT-stöd (Platina) för dokument- och ärendehanteringsprocessen har pågått under 2024. Därefter kommer ett mötesystem (Meetings Plus) för styrelse, nämnder och plenum samt en signeringsportal för e-signering att införlivas.

Ekonomistyrning har varit ett prioriterat område under 2023 och 2024. Främst har det handlat om att effektivisera rutiner och processer för fakturahantering och resursfördelning samt förnyade avtal med Statens Servicecenter. Genom att effektivisera rutiner har tid frigjorts till förmån för kvalificerat ekonomiarbete. Förändringarna har samtidigt lett till minskade kostnader.

Sametingets styrelse har under ledning av Statskontoret genomgått en workshop den 26 januari 2024 och den 2 oktober 2024. Styrelsens riskbedömning lägger särskild vikt vid risken för korrupktion och jäv. Sametinget följer i detta arbete Statskontorets förslag på åtgärder för att förebygga riskerna. Ett arbete med kunskaphöjande åtgärder pågår, som till exempel kartläggning av vilka generella riskområden som finns i verksamheten och värdering av risker och prioriteringar.

1 Självbestämmande på pappret men inte i praktiken? (Ku2023/01233).

Om årsredovisningen

Enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska resultatredovisningen utformas så att den utgör underlag för regeringens bedömning av myndighetens resultat och genomförande av verksamheten.

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är en del i Sametingets styrmodell för verksamhetsstyrning, uppföljning och intern kontroll.

Redovisningen innehåller analyser och bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling. Individbaserad statistik är, där det är möjligt, uppdelad efter kön.

Sametingets beräkningsmodell

- + Direkta kostnader hänfört till respektive prestation (exempelvis inköp av varor och tjänster)
 - + Inrapporterad arbetstid, multiplicerad med timlönen inklusive sociala avgifter
 - + Påslag för OH-kostnader
-
- = Kostnad för prestation

Vid beräkning av påslaget för OH-kostnader har Sametinget beräknat förhållandet mellan gemensamma kostnader och lönekostnader.

OH-påslaget för 2024 uppgår till 40,30 procent och var 68,78 procent föregående år.

I modellen hanteras relativt stora OH-kostnader. Det beror på att Sametinget har relativt få anställda och kontor på fyra olika orter, något som medför OH-kostnader för bland annat lokaler.

Sametingets gemensamma verksamhetskostnader, exklusive kostnader för det folkvalda organet, har fördelats ut på verksamheterna. Fördelningen bestäms av relationen mellan verksamhetens direkta kostnader och de totala direkta kostnaderna.

Mål och måluppfyllelse

Från och med 2025 rapporterar Sametinget resultat i förhållande till verksamhetsplanens mål. Förändringen är gjord utifrån Statskontorets rapport och syftar till en tydligare intern styrning och kontroll. Målen är politiskt beslutade och utgår främst från våra uppgifter enligt sametingslagen, mål och återrapporteringskrav i regleringsbrev.

Målen är kopplade till indikatorer. Sametinget strävar efter att välja indikatorer som är relevanta och stabila över tid. Varje år prövas aktualitet och relevans för föregående års indikatorer.

Huvudmålen är av karaktären inriktningsmål varför bedömningarna utgår från de delmål som satts upp för respektive huvudmål.

Indikatorerna utgör underlag för bedömningen av måluppfyllelsen och utgår från en tregradig skala med nivåerna god, tillfredsställande och inte tillfredsställande.

God: Bedömningen görs när måluppfyllelsen är positiv eller uppsatta mål har uppnåtts. Bedömningen kan också göras när en sammanvägd analys visar en positiv utveckling eller att målet kan bedömas som uppfyllt.

Tillfredsställande: Bedömningen görs när måluppfyllelsen är oförändrad eller resultaten inte avviker väsentligt negativt mot uppsatta mål. Bedömningen kan också göras när en sammanvägd analys inte visar betydande risker för att inte uppnå avsedd effekt eller att målet kan bedömas som nästan uppfyllt.

Inte tillfredsställande: Bedömningen gäller när måluppfyllelsen är negativ eller resultaten avviker väsentligt negativt mot uppsatta mål. Bedömningen kan också göras när en sammanvägd analys visar betydande risker för att inte uppnå avsedd effekt eller att målet inte kan bedömas som uppfyllt.

Tillförlitlighet

Sametinget anser att tillförlitligheten i bedömningen är god, när en bedömningsprocess som är strukturerad, noggrann och logisk har använts.

Processen för fackmässiga bedömningar kan beskrivas enligt följande:

1. Interna dialoger på olika nivåer i organisationen.
2. Bedömningen godkänns av Sametingets ledningsgrupp.
3. Den slutliga instansen för godkännande är Sametingets styrelse. Godkännandet sker genom att årsredovisningen skrivs under.

De felkällor som identifierats är att målen är effekt- och kvalitetsmål. Problem kan då uppstå vid bedömningen av måluppfyllelse.

Övergripande prestationsredovisning

I nedanstående tabeller har Sametinget valt ut sju mätbara prestationer som redovisas över tre år.

Prestationer och indikatorer

Sametingets uppgifter enligt sametingslagen, instruktion, regleringsbrev, regeringsbeslut eller EU-uppdrag renderar i en rad prestationer av skiftande karaktär. Prestationer kan vara produkter eller tjänster som lämnat myndigheten, blivit tillgängliga eller synliggjorda. Som stöd för analyser av effekter och måloppfyllelse finns framtagna resultatindikatorer. Indikatorerna skiljer sig åt beroende på verksamhetsområdets förutsättningar.

Utveckling av prestationsredovisningen

Under 2024 har implementering av ett nytt dokument- och ärendehanteringssystem påbörjats, vilket kommer att ge Sametinget förbättrade förutsättningar att utveckla prestationsredovisningen. Vi kan nu enklare få ut kvalitetssäkrad statistik över ärendetyper. Tidigare system gjorde det svårt att sammanställa helt kvalitetssäkrade siffror för antal remissvar och samråd.

Sametinget arbetar med en gemensam identifiering av kategorier för att avgöra vilken typ av ärenden som ska hänföras till en viss kategori. I kategorin remisser ingår ärenden såsom SOU-utredningar, yttranden och förfrågningar. Ett ärende kan inkluderas i flera kategorier, först komma in som en förfrågan om samråd och senare utvecklas till en konsultationsförfrågan.

Tabellen nedan sammanfattar övergripande utvecklingen av volymerna för ett urval av väsentliga prestationer kategoriserade och utförda av Sametinget under året. Konferenser arrangeras huvudsakligen inom språkområdet och från 2023 inkluderas även plenum och vart tredje år, parlamentarikerkonferensen inom Samiskt Parlamentariskt Råd (SPR).

Tabell 1. Övergripande prestationer

	2024	2023	2022
Remisser*	510	404	334
Samråd*	332	207	176
Konsultationsförfrågningar**	325	296	110
Ansökningar om kulturbidrag	130	114	147
Konferenser***	19	11	12
Besvarade frågor****	70	147	151

* Källa: Sametingets diarium Platina. Antalet remisser och samråd har justerats för 2023 och 2022 och ingår för det år förfrågan inkommit.

** Tre konsultationer som Sametinget begärt på eget samiskt initiativ ingår inte.

*** Konferenser där Sametinget i Sverige varit arrangör eller delarrangör. I kategorin ingår Sametingets plenum som äger rum tre gånger per år. Personalkonferenser ingår inte.

**** Från 2023 gäller mätningen explicit besvarade frågor; frågor som inkommit från allmänheten via kontaktformulär och mejl till Sametingets kommunikator som varit möjliga att besvara.

Volym och kostnader för pristillägg

Från och med 2023 redovisar Sametinget styckkostnader för områden med fler än 1 000 ärenden. I årets redovisning ingår volymer och kostnad per ärende för utbetalning av pristillägg. Tidigare redovisades kostnader för företagsregister. Eftersom handläggningen minskat utgår området och redovisas inte från och med 2024.

Tabell 2. Volym och kostnad (tkr) för pristillägg

	2024	2023	2022
Pristillägg			
Antal ärenden	6 423	6 688	5 076
Kostnad (tkr)	374,0	317,0	321,8
Kostnad per ärende (tkr)	0,06	0,05	0,06

Läs om beräkningsmodellen för prestationer på sidan 9.

Ekonomisk utveckling

Redovisningen av Sametingets ekonomiska utveckling, intäkter och kostnader med jämförelse gentemot föregående år, utgör ett underlag för regeringens bedömning av myndighetens ekonomi. Mer detaljerade uppgifter återfinns i avsnittet Finansiell redovisning på sidorna 60-79.

INTÄKTER	2024	2023	2022
KULTUR			
Intäkter av anslag	4 279	7 341	7 050
Övriga intäkter	4 427	5 285	1 500
Erhållna medel för finansiering av bidrag	28 009	28 324	30 067
Delsumma	36 715	40 950	38 617
SPRÅK			
Intäkter av anslag	24 221	22 053	17 934
Övriga intäkter	1 326	1 151	3 386
Erhållna medel för finansiering av bidrag	29 765	26 717	26 953
Delsumma	55 312	49 921	48 273
INFORMATION			
Intäkter av anslag	6 679	5 292	4 681
Övriga intäkter	0	0	101
Erhållna medel för finansiering av bidrag	0	0	0
Delsumma	6 679	5 292	4 782
RENNÄRING			
Intäkter av anslag	41 713	35 668	32 876
Övriga intäkter	2 598	1 101	4 987
Erhållna medel för finansiering av bidrag	107 290	94 032	112 886
Delsumma	151 601	130 801	150 749
SAMISKA NÄRINGAR			
Intäkter av anslag	1 761	136	7 900
Övriga intäkter	1 637	5 400	3 533
Erhållna medel för finansiering av bidrag	1 500	1 531	1 754
Delsumma	4 898	7 067	13 187
FOLKVALT ORGAN			
Intäkter av anslag	20 902	22 298	20 725
Övriga intäkter		0	0
Erhållna medel för finansiering av bidrag	857	836	799
Delsumma	21 759	23 134	21 524
SAMMANLAGT	276 965	257 165	277 133
Intäkter från anslag	99 556	92 788	91 166
Övriga intäkter	9 989	12 937	13 507
Summa verksamhetsintäkter	109 544	105 725	104 674
Erhållna medel för finansiering av bidrag	167 422	151 440	172 459

KOSTNADER	2024	2023	2022
KULTUR			
Kostnader	8 706	12 626	8 550
Lämnade bidrag	28 009	28 324	30 067
Delsumma	36 715	40 950	38 617
SPRÅK			
Kostnader	25 735	23 204	21 320
Lämnade bidrag	29 765	26 717	26 953
Delsumma	55 500	49 921	48 273
INFORMATION			
Kostnader	6 679	5 292	4 782
Lämnade bidrag	0	0	0
Delsumma	6 679	5 292	4 782
RENNÄRING			
Kostnader	49 952	40 924	41 806
Lämnade bidrag	107 290	94 032	112 886
Delsumma	157 242	134 956	154 692
SAMISKA NÄRINGAR			
Kostnader	2 312	5 536	11 433
Lämnade bidrag	1 500	1 531	1 754
Delsumma	3 812	7 067	13 187
FOLKVALT ORGAN			
Kostnader	20 902	22 298	20 725
Lämnade bidrag	857	836	799
Delsumma	21 759	23 134	21 524
SAMMANLAGT	281 707	261 321	281 076
Verksamhetskostnader	114 286	109 880	108 617
Lämnade bidrag	167 422	151 441	172 459

Kommentarer

Verksamhetsintäkter

Årets verksamhetsintäkter uppgår till 109 544 tkr, vilket utgör en ökning med 3,6 procent i jämförelse med 2023.

Sametingets verksamhet finansieras i huvudsak via anslag. 2024 härrör 90,9 procent av verksamhetens intäkter från anslag. Bidragsintäkterna utgör 6,7 procent och andelen övriga intäkter 2,4 procent. Anslagsintäkterna uppgick till 99 556 tkr, vilket utgör en ökning med 7,3 procent i jämförelse med föregående år.

Bidragsintäkterna uppgick till 7 369 tkr vilket är en minskning med 33,0 procent. Minskningen 2024 beror i huvudsak på lägre driftskostnader för Landsbygdsprogrammet (Statens jordbruksverk) samt lägre redovisade kostnader för uppdraget, Resursbibliotek (Kungliga biblioteket). 2023 fick Sametinget tillåtelse att nyttja ingående oförbrukade bidrag för denna verksamhet, vilket möjliggjorde finansiering av ett större etableringsarbete.

Utfallet för avgiftsintäkter och andra ersättningar uppgick till 2 355 tkr.

Verksamhetskostnader

Sametingets verksamhetskostnader för 2024 uppgick till 114 286 tkr, en ökning med 4,0 procent i jämförelse med föregående år. Det folkvalda organets direkta bokförda kostnader uppgick till 14 903 tkr för 2024, vilket utgör en minskning med 7,2 procent.

Transfereringar

Årets lämnade bidrag uppgick till 167 422 tkr, vilket utgör en ökning med 10,6 procent. Ökningen beror främst på ökade bidragsutbetalningar inom rennäringsen. Det var verksamheten för katastrofskadeskydd som stod för den största ökningen, +7 406 tkr (+174,0 procent).

Årets kapitalförändring

Årets kapitalförändring uppgick till -5 828 tkr. Den utgörs främst av verksamhetsårets avskrivningar på anslagsfinansierade anläggningstillgångar på anslag 1:22 ap.2. Främjande av rennäringsen, -4 757 tkr, samt periodisering av lämnade bidrag, -1 086 tkr.

Anslagsredovisning

Det negativa ingående överföringsbeloppet för 2024 uppgick för förvaltningsanslaget till -711 tkr. Sametinget har för samtliga anslag ett positivt utgående överföringsbelopp på 5 089. Av detta kommer 1 845 tkr (förvaltningsanslaget) att vara disponibelt för Sametinget 2025.

Anslagsredovisningen återfinns på sidan 64.

Kostnader för den politiska delen och kansliet

I regleringsbrevet för förvaltningsanslaget anges att Sametinget ska specificera kostnader för 2024, för kostnadsposter enligt nedan uppdelade på den politiska delen och kansliet.

Tabell 3. Kostnader för det folkvalda organet 2022–2024

FOLKVALDA, tkr	2024	2023	2022
Löner	0	0	0
Arvoden	6 220	6 316	6 294
Traktamenten	291	340	319
Pensionsavsättningar	656	619	-33
Andra pensionskostnader	317	249	276
Resor (inkl bilersättning)	1 278	1 364	1 596
Logi	1 795	1 761	1 212
Övriga konferenskostnader	954	1 348	1 187
Utbildningar	0	0	0
IT-tjänster	188	197	271

Kostnaderna för arvoden, traktamenten och resor har minskat under 2024 utifrån begäran om återhållsamhet, vilket innebar att fler möten hölls digitalt. Skillnaden mellan logi och övriga konferenskostnader kan bero på att Statens servicecenter, som tog över konteringsuppdraget i oktober, inte har fördelat dessa kostnader på det sätt som tidigare gjorts. Totalt har även dessa två poster minskat.

Tabell 4. Kostnader för kansliet 2022–2024

KANSLI, TKR	2024	2023	2022
Löner	14 483	14 260	17 400
Arvoden	52	5	179
Traktamenten	76	128	180
Pensionsavsättningar	0	0	0
Andra pensionskostnader	3 949	3 695	4 154
Resor (inkl bilersättning)	537	666	1 259
Logi	204	307	497
Övriga konferenskostnader	471	396	570
Utbildningar	0	210	183
IT-tjänster	6 313	4 862	4 503

Kansliets kostnader har präglats av ett år med omorganisation där verksamheten haft fokus på denna. Detta innebar att färre resor genomfördes. Skillnaden mellan logi och övriga konferenskostnader kan bero på att Statens servicecenter, som tog över konteringsuppdraget i oktober, inte har fördelat dessa kostnader som tidigare. Totalt har också dessa två poster minskat något. Den ökade kostnaden för IT under 2024 beror på att IT-tjänsten varit vakant under stor del av året och IT-konsult tagits in för att täcka dessa kostnader. Kansliets datorer har även uppdaterats under året för att kunna använda nytt ärendehanteringssystem.

Återrapportering

Mål och återrapporteringskrav Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Sametinget	Djarienummer vid rapportering	Rapporterings- tidpunkt	Sida
Kostnader för den politiska delen och kansliet Sametinget ska specificera kostnader för 2024 för nedan angivna kostnadsposter uppdelat på den politiska delen och kansliet. Av redovisningen ska framgå löner, arvoden, traktamenten, pensionsavsättningar och andra pensionskostnader. Vidare ska kostnader för resor, logi, övriga konferenskostnader, utbildningar och it-tjänster redovisas.		2025-02-21	14
Konsultationsordningen Sametinget ska redovisa myndighetens arbete med lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. I redovisningen ska ingå uppgifter om antal inkomna konsultationsförfrågningar samt varifrån de kommer. Vidare ska Sametinget redovisa information om huruvida inkomna förfrågningar har lett till att konsultation med Sametinget genomförts. Därutöver ska information om antal årsarbetskrafter som tagits i anspråk för arbetet redovisas.		2025-02-21	19
Sverige i Unescos kommitté för det immateriella kulturarvet Under perioden 2020-2024 är Sverige medlem i Unescos kommitté för konventionen om tryggnad av det immateriella kulturarvet. Sametinget ska redovisa hur myndigheten har bistått Institutet för språk och folkminnen i dess arbete som expert i kommittén och hur Sametinget under året har bidragit till det fortsatta genomförandet av konventionen i Sverige.		2025-02-21	26
Förvaltningsverktyg för toleransnivåer avseende skador inom rennärigen Sametinget ska i samverkan med Naturvårdsverket samordna arbetet med ett förvaltningsverktyg utifrån fastställd toleransnivå för skador orsakade av stora rovdjur inom rennärigen i syfte att upprätthålla en hållbar rennäring och gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur. Vidare ska Sametinget samråda med länsstyrelserna i Dalarnas, Jämtlands, Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län i arbetet med förvaltningsverktyget. Sametinget ska redogöra för hur arbetet genomförts, sammanställa förlustsiffror för rennärigen och redogöra för inriktningen för det fortsatta arbetet.		2025-02-21	47
De nationella miljömålen Sametinget ska verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen fastställt nås och vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling.		2025-02-21	52
Förvaltningskultur Myndigheten ska säkerställa att alla som verkar inom Sametinget har god kunskap om den statliga värdegrunden. Myndigheten ska senast den 15 april 2024 redovisa vidtagna åtgärder (inklusive målgrupp) och uppnådda resultat till Regeringskansliet (Kulturdepartementet). Av redovisningen ska särskilt framgå hur myndigheten arbetat med frågor om jäv.	2023-02230	2024-04-15	9
Åtgärder med anledning av Statskontorets rapport Sametinget ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits med anledning av de förslag som lämnats i Statskontorets rapport Själbestämmande på pappret men inte i praktiken? (Ku2023/01233). Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 1 oktober 2024.	2023-02230	2024-10-01	9

Återrapportering

Uppdrag i regleringsbrev eller särskilda regeringsbeslut	Diarienummer vid rapportering	Rapporterings-tidpunkt	Sida
Stöd enligt marknadsordningen Sametinget ska senast den 1 augusti 2024 lämna rapport till Regeringskansliet (Landsbygds-och infrastrukturdepartementet) om de uppgifter som ska lämnas till Europeiska kommissionen senast den 31 augusti 2024 enligt artikel 2 i kommissionens beslut av den 23 september 2019 om tillstånd till utbetalning av nationellt stöd för produktion och saluföring av renar och renprodukter i Sverige (C[2019] 6741 final).	2023-02230	2024-08-31	
Härjedalsförhandlingarna Sametinget ska bistå i arbetet avseende Härjedalsförhandlingarna gällande renbetesavtal på vinterbetesmarker och åretruntmarker. Sametinget ska redovisa sina insatser till Länsstyrelsen i Jämtlands län senast den 16 september 2024.		2024-09-16	
Informationssäkerhet Sametinget ska övergripande redogöra för hur myndigheten arbetat för att förvalta och utveckla sin informationssäkerhet och för hur den planerar att möta framtida behov. Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober till Regeringskansliet (Kulturdepartementet).	2024-1708	2024-10-01	18 (?)
Åtgärder mot rasism mot samer Sametinget ska under 2024 genomföra insatser som bidrar till att förebygga och motverka rasism mot samer exempelvis genom ökad kännedom om material som tagits fram inom ramen för Åtgärdsprogrammet mot rasism mot samer. I genomförandet av uppdraget ska Sametinget samråda med bland annat Forum för levande historia och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet och Kulturdepartementet) med kopia till Forum för levande historia senast den 1 mars 2025.	2023-00321	2025-03-01	18
Nationella minoriteter Sametinget ska i dialog med Länsstyrelsen i Stockholms län verka för att minoritetspolitikens fastställda mål uppnås och för ökad kunskap om de nationella minoriteterna och deras rättigheter. I uppdraget ingår att främja samverkan och erfarenhetsutbyte mellan statliga myndigheter, kommuner och regioner samt bistå med rådgivning och stöd till dessa aktörer. Vidare ingår i uppdraget att redovisa utvecklingen på området. Sametinget ska också redovisa hur arbetet med webbplatsen minoritet.se genomförts. En samlad redovisning ska senast den 31 mars 2025 lämnas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet).		2025-03-31	34-
Språk Insatser för att stärka samiska språk bland barn och ungdomar ska särskilt prioriteras. Sametinget ska i dialog med Institutet för språk och folkminnen ta fram indikatorer som gör det möjligt att följa de samiska språkens utveckling över tid. Sametinget ska senast den 31 mars 2025 lämna en lägesrapport till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) om situationen för de samiska språken och resultatet av det samlade språkarbetet.			30
Konventionen om biologisk mångfald Sametinget ska samordna Sveriges genomförande av artiklarna 8(j) och 10(c) i konventionen om biologisk mångfald och i dessa frågor ansvara för kontakterna med konventionens sekretariat genom att vara fokuspunkt. Genomförandet består bland annat av att främja användandet av, och att bidra till ökad kunskap om, traditionell kunskap och hållbart sedvanebruk som är relevant för bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald. I detta arbete ska myndigheten främja involvering och delaktighet från berörda myndigheter och aktörer. Myndigheten ska senast den 15 september 2026 till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) redovisa resultatet av arbetet och hur det genomförts under perioden 2024–2026.	2024-264		21-
Prognoser Sametinget ska redovisa prognoser för 2022–2025 vid nedanstående prognostillfällen. Prognoserna ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till budgeten. Prognoserna lämnas i informationssystemet Hermes senast den:		5 februari, 23 april, 26 juli, och 21 oktober.	

Tidigare givna uppdrag i regleringsbrev eller särskilda regeringsbeslut	Diarienummer vid rapportering	Rapporterings-tidpunkt	Sida
Uppdrag att fortsätta ta emot nyanlända arbetssökande för praktik 2021–2023. Fi2020/04960	2020-1747	2024-02-15	
Uppdrag att fortsätta ta emot personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för praktik 2021–2023. A2020/02583	2020-1711	2024-02-15	
Uppdrag till Sametinget att vidta språkvårdande insatser samt att arbeta med språkteknologi för att stärka och utveckla det samiska språket. Ku 2022/00689	2022-00536	2025-01-31	31-
Uppdrag till Sametinget avseende jämställdhet samt mäns våld mot samiska kvinnor och flickor. Ku 2021/02210	2021-1809	2024-03-01 2025-03-31	18
Uppdrag att bistå Miljömålsrådet i dess arbete. M 2022/00273		2026-05-06	52

Särskilda uppdrag

Jämställdhetsarbete	18
Åtgärder mot rasism mot samer	18
Härjedalsförhandlingarna.....	18
Konsultationer med Sametinget	19
Fokalpunktsuppdraget.....	21

Förutom de sakområden som redovisas i årsredovisningen, arbetar Sametinget med ett antal andra viktiga uppdrag som påverkar det samiska samhällets utveckling.

Jämställdhetsarbete

En viktig del i regeringsuppdraget är att förebygga och bekämpa mäns våld mot samiska kvinnor och flickor. Sametinget har tidigare gjort en kartläggning av jämställdhet i det samiska samhället. En viktig insats som prioriterats i Sametingets nuvarande jämställdhetsprojekt är att förbättra kunskapsläget inom området våld mot samiska kvinnor.

Den 8 mars 2024 lanserades forskningsrapporten "Våld mot samiska kvinnor", som genomförts av Umeå universitet på uppdrag av Sametinget. Rapporten visar att det övergripande mönstret är att samiska kvinnor är betydligt mer utsatta för våld än samiska män, samt att samiska kvinnor uppger en högre våldsutsatthet än kvinnor i Sverige för de flesta typer av våld. Den belyser också att HBTQ-samer är mer våldsutsatta än övriga samer. Rapporten inkluderar erfarenheter från samhällets stödstrukturer, där brister har identifierats, bland annat vad gäller kompetens, tillit och resurser. Detta skapar hinder för att ge adekvat stöd till våldsutsatta. Rapporten har fått stor spridning, vilket har lett till efterfrågan på presentationer och flera initiativ för samverkan och dialog. Ett användarvänligt metodstöd kallat "Mirrestallede amma!" - en handbok för ett mer jämställt samiskt samhälle - har utvecklats för att stödja jämställdhetsarbetet inom det samiska samhället.

Insatsbehoven inom området är omfattande och uppdraget komplext. I tidigare kartläggning har forskningsläget om våld mot samiska kvinnor i Sverige beskrivits som en "enda stor kunskapslucka", vilket Sverige fått upprepade internationell kritik för. Den nya rapporten belyser att våldsutsattheten mot samiska kvinnor och HBTQI-samer är ett allvarligt samhällsproblem.

Sametinget har länge hanterat dessa frågor i olika projekt men ser behov av varaktiga resurser för att kunna ta ett långsiktigt samordnande och strategiskt ansvar för jämställdhet och våld mot samiska kvinnor och flickor. Det behövs dessutom mer kunskap för att bättre kunna utveckla och koordinera lämpliga jämställdhetsfrämjande insatser på både kort och lång sikt.

Regeringen har förlängt Sametingets uppdrag avseende jämställdhet och mäns våld mot samiska kvinnor och flickor. Sametinget tilldelas 1 miljon kronor för 2025 och uppdraget ska slutredovisas 31 mars 2026.

Åtgärder mot rasism mot samer

I regeringens åtgärdsprogram mot rasism mot samer med åtgärder för perioden 2022–2024, gavs ett flertal uppdrag till olika myndigheter. Sametinget har följt frågan och medverkat i några av dessa uppdrag. Under 2024 har rapporter publicerats som Sametinget uppmärksammat på sin webbplats, på webbplatsen minoritet.se samt i sociala medier.

Sametinget har också förstärkt det informationsmaterial om samer som distribueras till skolor. Materialet tar ofta slut mycket snabbt, vilket är glädjande eftersom det visar att det är efterfrågat, samtidigt som det är ett bekymmer eftersom Sametinget inte har tillräckliga resurser att möta upp efterfrågan.

RAPPORTER FRÅN ANDRA MYNDIGHETER

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor:

<https://www.mucl.se/om-oss/pressmeddelanden/ny-rapport-fran-mucf-rasism-ett-hot-mot-unga-samers-rattigheter>

Forum för levande historia:

<https://www.levandehistoria.se/fakta/rasism/rasism-mot-samer>

Hatbrott mot samer, Brottsförebyggande rådet:

<https://bra.se/rapporter/arkiv/2024-04-29-hatbrott-mot-samer#h-Pressmeddelande>

Härjedalsförhandlingarna

I enlighet med regleringsbrev för budgetåret 2024 har Sametinget bidragit i arbetet avseende Härjedalsförhandlingarna gällande renbetesavtal på vinterbetesmarker och åretruntmarker. Jämtlands läns landshövding tog 2023 initiativ till samrådsmöten mellan Ruvhten sijte, Samernas riksförbund och Sametinget i ett led att hitta former för olika lösningar på den uppkomna situationen. Dessa möten har fortsatt under 2024.

Konsultationer med Sametinget

Lagen om konsultation med det samiska folket trädde i kraft den 1 mars 2022 för statliga förvaltningsmyndigheter. Efter den 1 mars 2023 omfattas även kommuner och regioner av lagen, som syftar till att främja det samiska folkets inflytande över sina angelägenheter

Sametinget har tagit emot 325 konsultationsförfrågningar under året och valt att avstå från konsultation i majoriteten av konsultationsförfrågningarna. Anledningen är att det främst rör sig om ärenden av lokal karaktär som berört en eller ibland flera samebyar, som exempelvis lokala dispenser och tillstånd för motorfordon i fjällterräng, avverkning av fjällnära skog, fastighetsregleringar, licensjakt och markupplåtelser. I dessa fall har Sametinget bedömt att den lokala samiska parten har bäst kännedom om förhållandena på plats och därmed ska konsulteras. Från och med våren 2024 har Sametinget en överenskommelse med länsstyrelsen i Jämtlands län, som tidigare skickade förfrågningar av lokal karaktär, om att dessa ärenden främst ska skickas till berörd lokal samisk part. Denna överenskommelse har medfört att antalet inkomna förfrågningar till Sametinget från länsstyrelsen i Jämtland minskat till 61 förfrågningar, jämfört med 84 föregående år.

Sametinget har valt att konsultera i ärenden av mer generell karaktär såsom regeringsuppdrag, åtgärds- och handlingsprogram, naturreservat samt andra typer av övergripande frågor som rör det samiska folket. Sametinget har begärt tre konsultationer på samiskt initiativ under 2024. Totalt har 59 konsultationer, fortsatta eller påbörjade, genomförts under 2024. I en del konsultationer ingår ett mycket stort antal enskilda ärenden om exempelvis naturreservat i

Norrbottnen och Västerbotten. Några regeringsuppdrag är gemensamma, till exempel Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens gemensamma regeringsuppdrag. En del konsultationer påbörjades redan år 2022 och visar att konsultationsprocesser, i jämförelse med exempelvis remissyttranden och samråd, kan bli långvariga och omfattande sett till arbetsbelastningen för kansliet.

Många av konsultationsförfrågningarna berör samisk markanvändning. Det rör sig främst om planfrågor som exempelvis översiktsplaner, vindkraftsplaner och energiplaner. Ärenden som berör översiktsplaner startas ofta i tidigt skede och framtagande av översiktsplaner pågår under lång tid. Konsultationerna kan därmed förväntas pågå under en längre tid. Andra frågor som inkommit gäller exempelvis biblioteksplaner och kulturplaner.

Sametinget deltar i ett forskningsprojekt som genomförs av Stockholm Environment Institute (SEI), som utifrån samiska erfarenheter utvärderar hur konsultationer har bidragit till att främja det samiska folkets inflytande över sina angelägenheter i Sverige. Forskningsprojektet fortgår och det förväntas att avslutas under 2025.

Under 2024 har 20 tjänstepersoner i varierande grad arbetat med konsultationer, varav fem med diarieföring. 1 391 timmar har åtgått för direkt arbete med konsultationsordningen. Av dessa utgör cirka 11 procent mottagande och diarieföring medan cirka 89 procent avser direkt deltagande i konsultationer. Politiskt deltagande i konsultationer är inte medräknad i redovisningen av arbetstimmar.

Detaljerad lista över utförda konsultationer 2024 redovisas i bilaga 1 på sidan 82.

Tabell 5. Antal konsultationsförfrågningar 2022–2024

Konsultationsskyldig part	Typ av ärende	2024*	2023	2022**
Länsstyrelsen i Jämtland	Jaktfrågor, rovdjursförvaltning, markupplåtelser, tillstånd och dispenser, viltförvaltning m. fl.	61		
Länsstyrelsen i Norrbotten	Naturreservat, licensjakt, dispenser m.fl.	6***		
Länsstyrelsen i Dalarna	Naturreservat, skyddsjakt, utströelse av aska, markupplåtelse m.fl.	32	195	46
Länsstyrelsen i Västernorrland	Jaktfrågor, naturreservat, tillstånd, markupplåtelse m.fl.	8		
Länsstyrelsen i Västerbotten	Markupplåtelser, naturreservat m.fl.	6***		
Länsstyrelsen i Gävleborg	Naturreservat	3		
Energimarknadsinspektionen	Kraftledningsärenden, nätkoncessioner	48	33	23
Skogsstyrelsen	Avverkning i fjällnära skog, regeringsuppdrag	63	50	15
Lantmäteriet	Ansökan om avstyckning av fastighet, ledningsrätt etc.	24	1	
Naturvårdsverket	Regeringsuppdrag och styrdokument avseende rovdjur, skog, nationalparker m.fl.	2	3	
Trafikverket	Vägplaner, gång- och cykelvägar, broar m.m.	9	2	26
Bergsstaten	Fastställelse av arbetsplan	5	3	
Regeringskansliet	Förordningar, direktiv, regeringsuppdrag	7	4	
Kommuner	Översiktsplan, detaljplan, energibruksplan, planprogram, vindbruksplan, landsbygdsutveckling m.fl.	32	-	-
Regioner	Utvecklingsstrategi	3	-	-
Övriga	Narvik kommun, SGS Analytics Sweden, Folkhälsomyndigheten, Skolverket, Sveriges Geologiska Undersökning (SGU), Energimyndigheten, (Patent och registreringsverket (PRV), m.fl.	16	5	-
Totalt		325	296	110

* Konsultationslagen började gälla kommuner och regioner från och med den 1 mars 2024.

** Konsultationslagen började gälla den 1 mars 2022.

*** Ingår mycket stort antal enskilda naturreservatsärenden som registrerats som samlingsärenden.

Fokalkpunktsuppdraget

Sametinget ska samordna Sveriges genomförande av artiklarna 8j och 10c i Konventionen om biologisk mångfald (CBD) och utgöra fokalkpunkt gentemot konventionens sekretariat. Vi ska främja användandet av och bidra till ökad kunskap om traditionell kunskap och hållbart sedvanebruk relevant för bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald. Vi ska som fokalkpunkt främja involvering och delaktighet från berörda myndigheter och aktörer. Uppdraget genomförs i nära samarbete med målgrupperna och SLU Centrum för biologisk mångfald, CBM.

Uppdraget som fokalkpunkt och därmed ansvar för Sveriges genomförande av artiklarna 8j och 10c innebär att Sametinget behöver arbeta proaktivt och har anledning att finnas med i fler sammanhang än tidigare. Det betyder också att vår målgrupp har vuxit eftersom vi för dialog med målgrupper som inte berörs av rennäring eller annan samisk kultur.

Involvering, delaktighet och kunskapshöjande insatser

Den rapport som inlämnades den 15 december 2023² lyfter kunskapshöjande insatser som prioriterade i ett fortsatt arbete vilket Sametinget har tagit fasta på. Det sker i dialog med målgrupperna och har anpassats beroende på vem som berörs. I det tidigare uppdraget konstaterades generellt låg vetskap om CBD och i det fall kunskapen finns inom en organisation är den ofta personbunden. För att minska risken för detta och skapa förutsättningar för ett långsiktigt lärande och hänsynstagande till artiklarna 8j och 10c har Sametinget arbetat för formuleringar i strategidokument på både nationell- och regional nivå. Det har skett genom konsultation med Landsbygds- och infrastrukturdepartementet i samband med uppdateringen av Sveriges Livsmedelsstrategi 2.0, genom konsultation med Region Norrbotten vid framtagandet av den nya regionala utvecklingsstrategin och med länsstyrelsen i Norrbotten vid framtagandet av den nya energi- och klimatstrategin. Dessa processer tar vi lärdom av, utvecklar tillsammans med målgruppen och har som ambition att kunna jobba vidare med under det fortsatta uppdraget.

En bredd av målgrupperna finns representerade i det programråd som bildades under 2022 och som fortfarande utgör en plattform i arbetet, fungerar som bollplank, remissinstans och rådgivande i genomförandet. I programrådet ingår 40 representanter för bland annat kunskapsbärare, myndigheter, universitet och muséer vilka vanligtvis inte möts på samma arenor. Programrådet har signalerat att just den mix av organisationer och

myndigheter är något man tidigare saknat och som man ser som givande då det innebär ett kunskapsutbyte som annars inte skulle ha skett.

En tillfällig grupp, med utgångspunkt i programrådet har samlats digitalt vid tre tillfällen under året för att tillsammans se över möjligheter att öka kunskapen kring CBD, artiklarna 8j och 10c och Sametingets regeringsuppdrag. Gruppen har bestått av representanter från Göteborgs Universitet, Hantverkslaboratoriet, Åtte- Svenskt fjäll- och samemuseum, Sameskolstyrelsen, Skolverket, Samernas Utbildningscentrum, Sametinget, SLU Centrum för biologisk mångfald och Friluftsmuseernas samarbetsorganisation (FRI) som representeras av Skansen. Resultatet förväntas bli ett webinarium i regi av Skolverket med målgruppen lärare under våren 2025.

För att möjliggöra ett lärande och inspirera fler att genomföra medvetna aktiviteter har kunskapsmaterialet³ kompletterats med goda exempel. Trafikverket är först ut och beskriver arbetssätt och lyfter exempel på hur man arbetar med traditionell kunskap inom myndigheten. Trafikverket har också arbetat med frågorna internt vilket har skapat en insikt att myndigheten arbetar med viss måluppfyllnad redan idag, men inte på ett sätt som är medvetet och kommuniceras som en tydlig måluppfyllnad av Sveriges åtagande till CBD.

På programrådets fysiska möte lyftes ytterligare två goda exempel som inspiration till övriga organisationer:

- Laponia Tjuottjudus har tillsammans med Sámi Duodji sökt och beviljats projektmedel för ett treårigt projekt, Máhto Árudahka som syftar till att överföra traditionell kunskap mellan generationer.
- Länsstyrelsen i Norrbotten söker projektmedel genom Interreg Aurora – ”Metodutveckling för övervakning av insekter i norr” där intervjuer ska genomföras för att ta tillvara traditionell kunskap om förekomst av mygg och knott med koppling till bland annat väder och geografien.
- Skogsstyrelsen lyfter flera exempel bland annat inom kulturpräglad natur där man gör kunskapssammanställningar och genomför kurser i brukande och skötsel för biologiskt kulturarv.

COP16 i Colombia

Sametinget ingick i den svenska delegationen vid COP16 i Cali, Colombia där beslut togs som till har direkt koppling till det svenska genomförandet. Genom Sametingets medverkan i diskussionerna i den svenska delegationen skapas därmed bättre förutsättningar för ett gott genomförande av artikel 8j och 10c i Sverige. Klimat-

2 https://www.sametinget.se/slutrapport_trad-kunskap_sedvanebruk_2023

3 <https://www.sametinget.se/kunskapsmaterial-om-traditionell-kunskap-biologisk-mangfald>

och miljöminister Romina Pourmokhtari betonar i sitt nationella anförande vid COP16 vikten av fullt och effektivt deltagande av urfolk och lokala samhällen och lyfter Sverige som gott exempel genom Sametingets deltagande i den svenska delegationen och som fokuspunkt för 8j-frågor och relaterade bestämmelser.

NATIONELLT ANFÖRANDE AV KLIMAT- OCH MILJÖMINISTER ROMINA POURMOKHTARI VID FN:S MÖTE OM BIOLOGISK MÅNGFALD, COP16

Publicerad 31 oktober 2024:

<https://www.regeringen.se/tal/2024/10/nationellt-anforande-av-klimat--och-miljominister-romina-pourmokhtari-vid-fns-mote-om-biologisk-mangfald-cop16/>

Internt arbete

Traditionell kunskap är sedan tidigare en röd tråd i Sametingets arbete och fokuspunktsuppdraget har gett oss anledning att lyfta frågan internt. På vår årliga personalkonferens diskuterades språkens betydelse för bevarandet av den biologiska mångfalden, hur stödinsatser kan inkludera traditionell kunskap på ett mer påtagligt sätt och hur formuleringar i yttranden och remissvar kan lyfta traditionell kunskap i syfte att den biologiska mångfalden bevaras.

Resultat och effekter

Det arbete som lagts ner börjar visa resultat både internt och externt. Både Sametingets personal och andra berörda myndigheter visar ett ökat intresse och vilja att arbeta med frågan. För Sametinget innebär uppdraget som fokuspunkt för 8j och 10c i CBD möjligheter att påverka på fler arenor och initiera processer och ett proaktivt arbete för all traditionell kunskap i Sverige. Det behöver dock skapas förutsättningar för kunskapsbärare att inkluderas och delta på lika villkor i ett tidigt skede i relevanta processer.

Fortfarande finns det centrala myndigheter som inte ser sin roll och inte deltar i genomförandet. Det kan bero på att myndigheten inte ser och förstår sin roll i arbetet och att incitament saknas i styrdokument/regleringsbrev.

Några av programrådets ledamöter har lyft risken att den kunskapstradition man företräder inte lyfts i tillräcklig skala. Detta tas på stort allvar och Sametinget tillsammans med SLU Centrum för biologisk mångfald (CBM) arbetar löpande med att säkerställa att all traditionell kunskap inkluderas i uppdraget, såväl arbetsmetoder som annan kunskapstradition. Många frågor är gemensamma och vi ser synergier av att arbeta gemensamt. Vi ser även att det arbetssätt som fastställts tillsammans med programrådet säkerställer att all traditionell kunskap tas i beaktning i arbetet.

De ekonomiska resurser som följer med uppdraget till Sametinget ligger på samma nivå som 2021 och CBM:s budget har drastiskt minskat. Det innebär svårigheter i genomförandet för att exempelvis samla programrådet fysiskt och att utveckla det digitala kunskapsmaterialet.

Kultur

*Samekniv slöjdad av Anders Sebastian Svonni.
Foto: Carl-Johan Utsi*

Bidrag till samisk kultur.....	24
Samiskt kulturarv	26
Samernas bibliotek och resursbibliotek	27
Utvecklingen inom samisk kultur	28

Sametinget är en förvaltningsmyndighet med uppdrag att verka för en levande samisk kultur. Det gör vi bland annat genom att fördela bidrag, bidra till bevarandet av immateriella kulturarv och bedriva biblioteksverksamhet.

Bidrag till samisk kultur

Sametingets kulturnämnd fördelar bidrag i enlighet med uppdragen i Sametingslagen och de politiska målen i kulturpolitiskt handlingsprogram. Vi ska bidra till utvecklingen av ett rikt och varierat samiskt konst- och kulturliv, synliggöra en levande samisk kultur i det offentliga rummet och lägga grunden till en stabil infrastruktur för det samiska civilsamhället. De ekonomiska bidragen till kulturverksamhet ska ge samer förutsättningar att själva förmedla sin historia, sitt språk, sin identitet och sitt kulturarv. Traditionell kunskap ligger till grund för samisk identitet och samisk kultur, både historiskt och i modern tid.

Bidragen till samiska kulturbärande verksamheter spelar en viktig roll för att synliggöra och förmedla samisk kultur, samt för att skapa mötesplatser för den samiska befolkningen. Sametinget fördelar bidrag ur anslag 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete, ap. 5 Bidrag till samisk kultur samt från Samefonden. Kulturnämndens verksamhetsår sträcker sig från den 1 november då ansökningar för verksamhetsbidrag för nästkommande år senast ska ha inkommit till Sametinget, till den 30 oktober då Kulturnämnden har hunnit fördelat de sista projektbidragen för innevarande år.

Den sammanställning över bidragsfördelning som presenteras här utgår också från detta.

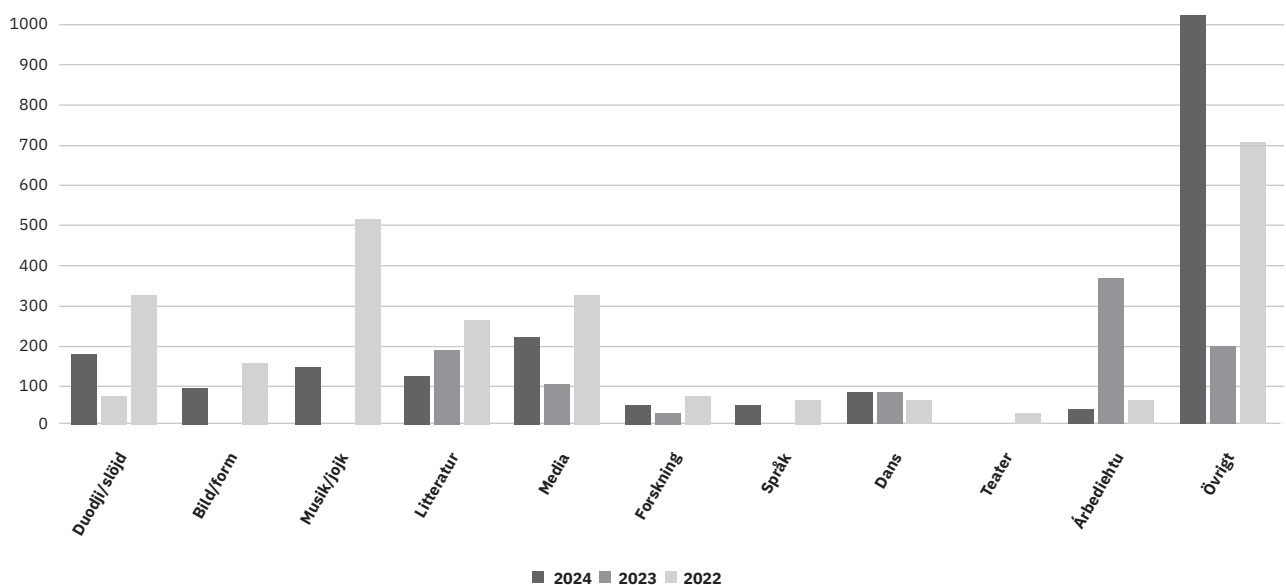
Tabell 6. Inkomna och beviljade ansökningar (tkr) 2022–2024

Kulturanslag och Samefond	2024	2023	2022
Antal inkomna ansökningar	140	120	130
Antal beviljade ansökningar	81	77	85
Ansökt summa	50 968	45 472	59 678
Beviljat Kulturanslaget	17 292	17 398	16 553
Beviljat Samefonden	5 470	5 622	5 500

Tabell 7. Bidragsfördelning Samefonden (tkr) 2022–2024

	2024	2023	2022
Verksamhetsbidrag	5 210	5 235	5 085
Projektbidrag	260	387	415
Summa totalt	5 470	5 622	5 500

Diagram 1. Beviljade projektbidrag per kategori från kulturanslaget (tkr) 2022–2024

Anslaget har under året uppgått till 22 878 tkr. Av denna summa har 5 000 tkr i enlighet med regleringsbrevet avsatts som bidrag till Sámi Giellagáldu. 700 tkr har avsatts till bidrag för korttidsstudier i samiska, vilket fördelas i enlighet med förordning (2007:1347) om statsbidrag vid vissa studier i samiska. Se sidan 64, Anslagsredovisning och sidan 79, not 37.

Vidare har 600 tkr har avsatts till Hälso-, äldre- och idrottsnämnden att fördela som verksamhetsbidrag till samiska idrottsorganisationer.

Under året fördelade Kulturnämnden totalt 17 292 tkr. ur anslaget i form av bidrag till samisk kultur. Från Samefonden erhöll Sametingets kulturnämnd 5 500 tkr. Samefondens bidrag till samisk kultur var därmed densamma som år 2022 och 2023. Av Samefondens medel fördelades totalt 5 469 tkr under året.

Sökta bidrag

Antalet ansökningar om verksamhetsbidrag har åren 2017–2022 legat på i snitt knappt 60 ansökningar per år. Antalet förstagångssökande nya organisationer har succesivt ökat sedan 2022. År 2024 ansökte 69 organisationer om verksamhetsbidrag vilket är en markant ökning från tidigare år, trots att de två idrottsorganisationer som årligen söker verksamhetsbidrag har exkluderats från årets underlag, eftersom bidrag till dessa numera förmedlas av hälso- äldre- och idrottsnämnden.

Under 2023 skars antalet ansökningstillfällen för projektbidrag ner från fem till tre och antalet ansökningar minskade i förhållande till tidigare år. Under 2024 har antalet ökat till 75 ansökningar. Knappt 40 procent av de inkomna ansökningarna om projektbidrag har beviljats ur anslaget under året. År 2023 beviljades 35 procent och 2022, 48 procent.

Projektbidrag

Syftet med projektbidragen är att främja ett rikt och varierat konst- och kulturliv. Bidragen fördelas utan prioriteringsordning utifrån inkomna ansökningar till varje

söktillfälle. Projekten som i störst grad lever upp till målen i kulturpolitiskt handlingsprogram vid varje söktillfälle beviljas medel. Projektbidragen har sedan 2019 fram till 2022 legat på runt 2 500 tkr. En höjning av verksamhetsbidragen under 2023 innebar en minskning av projektbidraget till 733 tkr. Återbetalningar av tidigare utbetalda ej nyttjade bidrag från anslaget som inkom under året bidrog till att 1 004 tkr fördelades till projekt under året.

Trots ökat antal ansökningar under 2024 fördelades mindre andel av anslaget och samefondsmedel till verksamhetsbidragen. Därigenom fanns 1 903 tkr från anslaget och 291 tkr från samefonden kvar att fördela till projekt under året. Återbetalningar av utbetalda ej nyttjade samt icke rekviderade bidrag ur kulturanslaget har inneburit ett tillskott på 114 tkr som fördelats till projekt under året utöver de 1 903 tkr om fanns kvar efter kulturnämndens fördelning av verksamhetsbidrag. Ytterligare 291 tkr till projekt fanns kvar efter fördelning av verksamhetsbidrag ut Samefonden. Under 2024 fördelades totalt 2 018 tkr ur anslaget och 260 tkr ur Samefonden till projekt.

Fördelningen av projektbidrag till de olika kategorierna speglar i stort antalet ansökningar. Kategorin Övriga projekt har ökat kraftigt under året, och också tilldelats störst andel projektbidrag. Kategorin omfattar utställningar, festivaler, seminarier och andra projekt som inte går in under övriga kategorier. Anledningen till den kraftiga ökningen under året kan antas hänga ihop med Bokmässans tema Sápmi där såväl enskilda kulturarbetare som organisationer sökte medel för aktiviteter. Kategorin Media som innefattar bland annat film och poddar har också ökat, något som ju speglar samhällets utveckling i stort.

Sökanden ska i ansökan om projektbidrag uppge antalet män och kvinnor som deltar i projektet, samt vilken effekt projektet väntas ha för jämställdheten i samhället. Sökande för verksamhetsbidrag ska beskriva hur de arbetar för att nå eller bibehålla god jämställdhet i verksamheten. Om det finns en antagen jämställdhetsplan kan den bifogas i

Tabell 8. Verksamhetsbidrag och bidrag från kulturanslaget per område (tkr) 2022-2024

Bidragmottagare	2024				2023				2022			
	Inkomna ansökningar	Ansökt belopp	Antal beviljade	Beviljat bidrag	Inkomna ansökningar	Ansökt belopp	Ansökt belopp	Antal beviljade	Inkomna ansökningar	Ansökt belopp	Antal beviljade	Beviljat bidrag
Giron sámi teáhter	1	14 000	1	6 000	1	15 147	1	6 000	1	9 145	1	6 000
Samesløjdstiftelsen Sámi Duodji	1	2 300	1	1 400	1	2 500	1	1 700	1	2 000	1	1 600
Tidsskrifter	2	2 661	2	2 600	2	3 000	2	2 600	1	1 281	1	950
Kulturcentra/ samegårdar	7	5 852	1	1 400	7	4 868	1	1 900	6	3 326	1	1 400
Organisationer	24	11 275	15	2 293	20	11 496	18	3 421	20	13 335	18	3 422
Sameföreningar	33	2 865	31	981	32	1 786	32	773	32	1 987	31	848
Totalt:	68	37 225	51	14 674	63	38 797	55	16 394	61	31 074	53	14 220

ansökan. Genom att sökande måste beskriva och definierar hur de arbetar med jämställdhet i ansökningarna, bidrar Sametinget till att öka medvetenheten om vikten av jämställdhetsarbetet.

Fördelning av projektbidrag mellan kvinnor och män speglar i stort inkomna ansökningar. Sammantaget har ingen av grupperna diskrimineras, samtidigt som det fortsatt är fler kvinnor än män som söker och därmed beviljas projektbidrag. Det innebär att Sametingets mål om jämställdhet i fördelningen av projektbidrag inte uppnås.

Tabell 9. Fördelning av antal beviljade projektbidrag 2022–2024

	2024	2023	2022
Kvinnor	109	151	99
Män	45	97	53

Tabell 10. Projektbidrag (tkr) 2022–2024

Projektbidrag	2024	2023	2022
Antal ansökningar	75	57	68
Antal beviljade ansökningar	29	20	33
Sökt summa totalt	8 544	6 696	8 070
Beviljat från Kulturanlaget	2 018	1 004	2 517
Beviljat från Samefonden	260	387	415
Beviljat summa totalt	2 278	1 391	2 932

Verksamhetsbidrag

Syftet med Sametingets verksamhetsbidrag är att bidra till ett starkt och livskraftigt samiskt samhälle. Samisk kultur behöver stabila organisationer och kulturinstitutioner som främjar den långsiktiga utvecklingen. Sametinget fördelar verksamhetsbidrag till samiska organisationer, kulturinstitutioner, föreningar, samegårdar och kulturcentra som arbetar för att stärka samiskt konst- och kulturliv på lokal, regional och nationell nivå, genom närheten till den samiska allmänheten, olika sakkunskaper, engagemang i aktuella samiska samhällsfrågor samt aktiviteter och arrangemang som stärker den samiska identiteten och det samiska samhället.

Under den senaste treårsperioden har antalet ansökningar och ansökta bidragssummor varit relativt lika. Antalet inkomna ansökningar har ökat med ett par ansökningar årligen sedan 2022. Inför 2024 års fördelning av verksamhetsbidrag genomförde Kulturnämnden en fördjupad översyn av sökandes verksamheter och ekonomi till förmån för sameföreningar. Nämnden avsatte 1 000 tkr att fördela mellan 33 sameföreningar en höjning med 200 tkr från föregående år.

Under 2024 har antalet ansökningar ökat med 24 procent jämfört med 2023. Knappt 40 procent av de

inkomna ansökningarna om projektbidrag har beviljats ur kulturanlaget under året, en ökning från år 2023 då 35 procent beviljades, men en minskning från 2022 då 48 procent av ansökningarna beviljades bidrag.

Tabell 11. Verksamhetsbidrag (tkr) 2022–2024

Verksamhetsbidrag	2024	2023	2022
Antal ansökningar	68	63	62
Antal beviljade ansökningar	52	57	52
Sökt summa totalt	37 225	38 776	51 608
Beviljat från Kulturanlaget	15 274	16 394	14 036
Beviljat från Samefonden	5 210	5 235	5 085
Beviljad summa totalt	20 484	21 629	19 121

Samiskt kulturarv

Unescos konvention om tryggnad av immateriella kulturarv

Sametinget strävar efter att trygga, synliggöra och skydda våra immateriella kulturarv och traditionella kunskaper. Under perioden 2020–2024 har Sverige varit medlem i *Kommittén för Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet* (antagen år 2003). Under perioden har Sametinget haft uppdraget att bistå den nationella ansvarsmyndigheten Institutet för språk och folkminnen (Isof) i dess arbete som expert i kommittén, samt att bidra till det fortsatta genomförandet av konventionen i Sverige. Uppdraget ska också redovisas.

Som kommittémedlem har Sverige prioriterat att verka för civilsamhällets förutsättningar för engagemang och delaktighet i konventionsarbetet. Andra viktiga prioriteringar har varit att värna om erfarenhetsutbyte mellan länder, värna om expertkunskap samt främja de immateriella kulturarvets mångfald.

Sametinget har i egenskap av expertmyndighet för samiska immateriella kulturarv under året deltagit i de återkommande nätverksträffarna som arrangerats av Institutet för språk och folkminnen (Isof). Vi har granskat förslag på samiska element till den nationella förteckningen och bidragit med att bereda kunskaps- och faktaunderlag kring förslagen. Samisk kultur, våra kulturarv och språk är uppdelade i "regioner" och sträcker sig över nationsgränser. Vi samverkar därför med sametingen i Norge och Finland kring konventionen. Vi har under året haft återkommande gemensamma arbetsmöten och sökt medel för att undersöka förutsättningarna för ett långsiktigt pan-samiskt konventionsarbete. Tryggnaden av de samiska immateriella kulturarven kräver att det samiska civilsamhället involveras över nationsgränserna.

Återförande – repatriering

Samiska mänskliga kvarlevor och kulturella föremål har historiskt samlats in för vetenskaplig forskning och som samlarobjekt. Repatriering innebär att dessa mänskliga kvarlevor och kulturella föremål återförs till sina ursprungliga platser och sammanhang. När samiska mänskliga kvarlevor värdigt och etiskt återbördas till sina ursprungliga viloplats och samiska kulturella föremål återlämnas med respekt för samisk kultur, blir repatrieringsprocessen ett bidrag till försoning och helande.

Sametinget fungerar som rådgivande gentemot andra myndigheter, institutioner och det samiska civilsamhället i frågor som rör repatriering och återbegravning av samiska mänskliga kvarlevor. Under året har vi deltagit i arbetet med Riksantikvarieämbetets regeringsuppdrag, att analysera förutsättningarna för ett enhetligt nationellt regelverk för repatrieringsprocesser. Tillsammans med Svenska kyrkan och Uppsala universitet har vi arbetat för repatriering och återbegravning av samiska mänskliga kvarlevor som tagits från Ruonala ödekyrkogård i Norrbotten. Regeringen har fattat beslut om att överlämna dessa till Sametinget för återbegravning. Den 18 augusti i år genomfördes en ceremoni för återbegravning på Akamella ödekyrkogård i Muodoslompolo, Tornedalen. Detta efter ett flerårigt arbete kring repatriering och planering för återbegravning i samarbete mellan Svenska kyrkan och Tornedalingarnas riksförbund.

Sametinget har deltagit i Länsstyrelsens implementering av andra protokollet i *Haagkonventionen för skydd av kulturegendom i händelse av väpnade konflikter*. Konventionens mål är att skydda kulturegendom från plundring och förstörelse i händelser av väpnad konflikt eller ockupation. Det andra protokollets fokus är ett förstärkt skydd av de föremål, byggnader och platser vars historiska, religiösa eller kulturella värden anses vara ”av största vikt för mänskligheten”. I konventionsarbetet ingår inventering och kartläggning av skyddsvärda kulturendomar samt planering av åtgärder för skydd. Sametinget har som samverkanspart i arbetet med att implementera konventionens andra protokoll bidragit med information och kunskapsunderlag för skydd av samiska kulturendomar som ingår i denna kategori.

Samernas bibliotek och resursbibliotek

Under år 2024 har vi tagit emot flera studiebesök från internationella, nationella och regionala biblioteksaktörer och samiska organisationer. Dessa besök har bidragit till ett värdefullt synliggörande, erfarenhetsutbyte och stärkt nätverk för samisk biblioteksutveckling. Två av dessa besök var från Barents Working Group of Culture och Indigenous Literacy Foundation (ILF) från Australien.

Möten och samarbeten

Våra samarbeten med resursbibliotek för de andra nationella minoriteterna, regionbibliotek och biblioteksorganisationer som Blåddra och Polarbiblo bidrar till kunskapsutbyte och gemensamma insatser för att stärka biblioteksarbetet för alla nationella minoriteter. Vi har slutfört projektet ”Samisk samling – vems samling” tillsammans med Suorsan Girrjievuarkká/Sorsele bibliotek. Genom en serie workshops med samiska användare och bibliotekarier har vi utvecklat ett system som bättre överensstämmer med samiska berättartraditioner och kulturella ramar. Projektet har presenterats på Bokmässan, uppmärksammats i biblioteksmedia och i internationella sammanhang. Deltagande på litteratur- och biblioteksarenor har stärkt vårt nätverk och ökat medvetenheten om samiska frågor. Vårt arbete med rådgivning och referensarbete bidrar till att stödja och vägleda bibliotekspersonal i deras arbete med samiska frågor. Utbildningsradion har därtill spelat in boktipsprogram på Samernas bibliotek.

Bokmässan Göteborg

Inför Bokmässan i Göteborg med tema Sápmi har vi samarbetat med *Tjállegoahte – författarcentrum Sápmi*, med planering och deltagande i Sápmi-montern och seminarieramtal. Tillsammans med övriga resursbibliotek för nationella minoriteter bemannade vi en monter för information. Vår handbok ”Nya stigar – en guide till samisk biblioteksverksamhet” lanserades. Handboken innehåller grundläggande kunskap, praktiska tips, verktyg och metoder för att skapa inkluderande biblioteksmiljöer som främjar samiska språk och kultur. Den är utformad som ett konkret stöd för biblioteksanställda, och syftar till att öka medvetenheten och kunskapen om samisk biblioteksverksamhet.

Utvecklingen inom samisk kultur

Bedömningen av målpuppfyllelsen för målet *En levande samisk kultur med ett rikt och varierat konst- och kulturliv*, är gjord utifrån resultatindikatorn antal inkomna och beviljade ansökningar om bidrag, samt hur de fördelas. Bedömningen utgår från statistik och jämförelser mellan sökta och beviljade bidrag under en treårsperiod.

Sametingets bidragsgivning har som mål att stärka samisk konst och kultur. Verksamhetsbidraget ska främja livskraftiga samiska mötesplatser och andra arenor där samer kan umgås, tala och höra samiska samt uppleva och utöva samisk kultur. Sametinget vill med bidragsgivningen stödja samisk kulturell infrastruktur och skapa förutsättningar för livskraftiga kulturinstitutioner, organisationer och föreningar, en nödvändighet för ett rikt och levande samiskt kulturliv. Sametinget saknar dock ekonomiska förutsättningar att stödja den samiska konsten och kulturen och det samiska civilsamhället, i den utsträckning som skulle behövas. Det påverkar hela den samiska kultursektorn. För sameföreningar, organisationer och institutioner försvårar det möjligheten till att utveckla och långsiktigt planera verksamheter.

Samisk kultur och samiska kulturutövare uppmärksammas och syns i allt större utsträckning även på icke-samiska arenor, såväl nationellt som internationellt. Antalet nyetablerade samiska organisationer som söker verksamhetsbidrag från Sametinget ökar. Det är en positiv utveckling som visar på den samiska kulturens växtkraft. Sametinget saknar ekonomiska förutsättningar att stödja den samiska konst och kulturen och det samiska civilsamhället i den utsträckning som skulle behövas. Det samiska civilsamhällets kulturarbete är idag kraftigt underfinansierat. Kulturverksamheterna beskriver årligen ett långt större behov av bidrag än vad Sametinget kan fylla. Detta drabbar hela den samiska kultursektorn. För den samiska kulturens tillväxt och överlevnad är ett ökat kulturanslag till samisk kultur en nödvändighet. Anslaget till samisk kultur har ökat med knappt tre miljoner kronor sedan Sametingets tillkomst 1993. Detta innebär i realiteten en minskning. Anslaget ligger idag på 17 787 tkr. En indexuppräknig för att möta dagens kostnader skulle kräva en ökning på mellan 60–70 procent av anslaget. Verksamhetsbidragen ligger kvar på samma nivå från år till år. Om en större del utdelas till verksamhetsbidrag fördelas mindre till projektbidrag. Alla initiativ till utveckling på ett område innebär att något annat får stå tillbaka. Av den

totala ansökta summan verksamhetsbidrag beviljades cirka hälften.

De flesta större bidragsmottagare har fått ungefär samma bidrag under lång tid. I takt med en ökande inflation minskar bidragets värde och när fler nya aktörer söker bidrag ska fler också dela på den totala summan. Bidragen till samisk kultur har en positiv effekt på det samiska kulturlivet, men räcker inte till alla behov.

Sametingets insatser på kulturområdet bidrar till att främja en levande samisk kultur. Vi stärker inflytande och självbestämmande i frågor som rör det samiska folket, däribland inom arbetet med samiska kulturarv och återförande frågor. Sametinget samverkar både nationellt och pan-samiskt kring kulturarvsfrågor inom Unescos konvention om immateriella kulturarv. Med uppdraget följer möjligheter att öka andras kunskaper om samisk kultur, samt att skapa och delta i forum för dialog både nationellt och internationellt.

Sametinget har noterat en allt större efterfrågan från andra myndigheter, institutioner och allmänhet om vår samverkan och kompetens kring frågor som rör samisk kultur, kulturarv och repatriering. Hos ett stort antal myndigheter och institutioner finns idag en vilja till repatriering. I det samiska civilsamhället är engagemanget för återbördande och återbegravning av samiska mänskliga kvarlevor stort. Samarbetet med andra myndigheter har de senaste åren utvecklats positivt. Intresset kring samiska kulturarv och förvaltning av dessa samt förvaltning av samiska arkiv, samlingar och föremål har också ökat. Sametinget bidrar med information och kunskapsunderlag till andra myndigheter, museisektorn och både det samiska och icke-samiska civilsamhället. Vi har dock svårt att möta de behov av stöd som finns på grund av bristande resurser.

Samernas bibliotek har en viktig roll i att synliggöra samernas berättelser, historia och nutida livsvillkor samt öka kunskapen om samiska frågor i det omgivande samhället. Det leder i sin tur till ett starkare och mer livskraftigt samiskt samhälle. Resursbiblioteket är en central aktör för att främja samiska språk, kultur och litteratur inom biblioteksvärlden. Genom studiebesök, projekt, evenemang och rådgivning har biblioteket stärkt sin roll som resurs för både nationella och internationella aktörer. Samverkan och informations spridning har bidragit till att öka medvetenheten om samiska frågor inom hela biblioteksvärlden.

Språk

Foto: Sara Omma Simma

Samiskt språkcentrum.....	30
Språkvård och handläggning.....	32
Språkvårdande insatser.....	33
Sami Giellagáldu.....	34
Nationella minoriteter/Minoritetspolitiska uppdraget..	34
Utvecklingen för de samiska språken.....	36

En av Sametingets uppgifter är enligt sametingslagen att leda det samiska språkarbetet. I arbetet ingår även Samiskt språkcentrum och det minoritetspolitiska uppdraget. Ekonomiska medel till språkarbetet kommer dels från förvaltningsanslaget, kulturanslaget och anslaget för åtgärder för nationella minoriteter, dels från medel som är särskilt avsedda för regeringsuppdrag.

Samiskt språkcentrum

Samiskt språkcentrum ska tillgodose samers – både unga och äldre – behov av att återta och stärka sitt eget språk.

Språkcentrum har kompetens inom och jobbar för alla de samiska språken (syd-, ume-, pite-, lule- och nordsamiska) på den svenska sidan av Sápmi. Under året har närmare 80 fysiska och digitala aktiviteter genomförts för samtliga språk på över tjugo olika platser.

Under september påbörjades en omorganisation av Samiskt språkcentrum med anledning av att det årliga anslaget sänkts och från 2025 uppgår till 8 miljoner kronor per år. Av ekonomiska skäl blev därmed fyra medarbetare övertaliga. I slutet av 2024 hade Språkcentrum tolv tillsvidareanställda, med placering vid något av Sametingets kontor i Östersund, Tärnaby, Jokkmokk eller Kiruna. Från och med årsskiftet 2025 har Samiskt Språkcentrum åtta tillsvidareanställda medarbetare.

Språkcentrum

Enligt sametingets uppdrag har insatser som riktar sig till barn och unga särskilt hög prioritet. Under året har Samiskt språkcentrum arrangerat språkstärkande aktiviteter i olika sammanhang och på ett flertal platser i landet:

- Sametingets ungdomskonferens i Umeå
- samiskt nationaldagsfirande i Tärnaby
- lanseringen av Vänskapsboken i Gällivare
- familjespråkbad i Jokkmokk och Gällivare
- minoritetsspråksfestivalen i Gällivare
- Same-SM i Tärnaby
- språkläret för sydsamiska elever i Lycksele
- Sáminuorras förbundsmöte i Tärnaby
- språkfriluftsdag i Arjeplog
- idrottsläger i Tärnaby

Språkstärkande aktiviteter är viktiga för att inspirera och stärka barn och ungdomar att prata och skriva samiska, samt för att skapa en arena för de samiska språken.

Våra yngsta

Berättelseboken *Gullit dal!* Skriven på lulesamiska för de yngsta barnen, har uppdaterats och getts ut på nytt. Jokkmokks sameförening gav ut boken första gången

1985. Under språkveckan presenterades Språkcentrums nya maskot *GiellaGuolli*. Den kommer att användas för att uppmuntra och stärka språkanvändningen hos vår yngsta målgrupp.

Jågloe

Samiskt språkcentrum har fortsatt arbetet med att producera och distribuera *Jågloe*, ett samiskspråkigt material för förskolan. Materialet ska vara ett stöd till och inspirera pedagoger på förskolor att arbeta aktivt med de samiska språken.

Skrivartävling

För andra året i rad anordnades en skrivartävling för barn och unga i samarbete med Polarbiblo, Tjällegohte och Samernas bibliotek. Alla fem samiska språk fanns med bland de drygt 90 bidrag som skickades in. De vinnande bidragen kommer att tryckas i en läsårskalender som distribueras till alla deltagare. Vänskapsboken, som blev slutresultatet av skrivartävlingen 2023, har lanserats.

Podden Rudnalit

Samiskt språkcentrum har fortsatt arbetet med den samiskspråkiga podden *Rudnalit*. Podden skapar en arena för unga, med samtal mellan samiskspråkiga värdar och gäster. Podden riktar sig både till personer med stark förankring i något av de samiska språken, och till dem som håller på att lära sig. Sex avsnitt har spelats in under året.

ABD-lávla

Arbetet med en samisk bokstavssång har fortsatt. Under året har sången lanserats på nordsamiska, lulesamiska och pitesamiska. Bokstavssången finns tillgänglig även i textad version på Språkcentrums Youtube-kanal, som ett ytterligare stöd vid språkinläring.

Språkstärkande insatser Samarbeten

Ett språkstärkande samarbetsprojekt med det samiska ungdomsförbundet Sáminuorra har pågått under året. Under Sáminuorras förbundsmöte i Dearnna/Tärnaby anordnades en workshop kring idéer och tips för att starta upp Sáminourras egen podcast. Under workshopen spelades

också ett pilotavsnitt in. Under förbundsmötet stöttade Samiskt Språkcentrum tolkningen så att förbundsmötet kunde hållas på samiska.

Ett språkstärkande samarbetsprojekt med Lapplands gymnasium har resulterat i att gymnasieelever skapat samiskspråkigt filmmaterial under en skolresa till Tysfjord. En av eleverna gästade Samiskt språkcentrums podcast Rudnalit för att berätta om resan. Samarbeten har även genomförts med den samiska ungdomstidningen Nuorat och tidningen Samefolket, för språkstärkande insatser i respektive tidning.

Samiska språkarenor

16 januari hölls den digitala träffen Julevsáme giellaiehkiet. Här fick de 23 deltagarna bland annat information om Samiskt språkcentrums kommande aktiviteter. I samarbete med Michael Grahn genomfördes en språksamling gällande umesamiska i Malå. ABF Norr/Arjeplog och Samiskt språkcentrum har tillsammans genomfört en satsning för det pitesamiska språket, och i samband med årets Same-SM i Tärnaby visade Samiskt språkcentrum upp sitt material. Här uppmärksammades de samiska språken genom skyltning och specifika idrottsord för olika tävlingsmoment.

Språkteknologi

Språkcentrum har i samarbete med Divvun/Giellatekno, Center for samisk språkteknologi vid UiT Norges arktiske universitet i Tromsø, genomfört en språkteknologiturné i Kiruna, Lycksele och Östersund. Under turnén fick besökarna information om språkteknologins verktyg och hjälp med att installera samiska språkverktyg på sina datorer. Språkteknologi anpassad till svenska förhållanden efterfrågas och är en förutsättning för att främja och utveckla samisk språkanvändning i både tal och skrift.

Giällavahkkuo/Samisk språkvecka

2019 arrangerades för första gången en samisk språkvecka som ett gränsöverskridande samarbete mellan sametingen i Finland, Norge och Sverige. I år arrangerades språkveckan för sjätte året i rad. Samiskt Språkcentrum jobbar med aktiviteter inför, under och efter språkveckan samt uppmanar andra aktörer som kommuner, institutioner och föreningar, att uppmärksamma de samiska språken under språkveckan. Material för att underlätta detta arbete har publicerats på den gemensamma webbplatsen för språkveckan, giellavahkku.org, samt på Sametingets webbplats och via e-post. Allt fler aktörer känner nu till den samiska veckan och antalet aktiviteter växer för varje år.

Invigningen av den samiska språkveckan arrangerades i Sara Kulturhus i Skellefteå tillsammans med Skellefteå sameförening, Skellefteå kommun och Västerbottensteatern. Invigningen pågick hela dagen och omfattade aktiviteter för alla åldrar. Under veckan anordnades samiska språkkvällar med totalt 34 deltagare.

Samiskt språkcentrum har i samband med språkveckan delat ut bidrag till språkstärkande och språkvårdande insatser. 13 sökande beviljades bidrag på 2 500 kronor var.

Kunskapsspridning och dialog

Under året har ett ume- och pitesamiskt strategimöte samt tre språkseminarier på nord-, lule-, och sydsamiska anordnats. Det gränsöverskridande lulesamiska språkseminariet genomfördes i samarbete med Sáme Giellagáldo. Totalt närvarade 106 deltagare fysiskt, varav 50 på det lulesamiska, 22 på det nordsamiska och 34 på det sydsamiska. Föreläsningarna streamades och hade som mest 260 deltagare på distans. Språkseminarierna erbjöd deltagarna föreläsningar utifrån bland annat ortnamn, talsyntes, översättningar och live-pod med en inbjuden gäst, samt information om språkcentrums verksamhet.

Kompetenshöjande insatser för samiska förvaltningskommuner

Representanter från 13 kommuner deltog på ett samtalsforum i Uppsala, arrangerat av Samiskt språkcentrum i samarbete med det minoritetspolitiska uppdraget. Ett digitalt samtalsforum anordnades vid ett annat tillfälle med 33 deltagare, däribland samiska samordnare och andra tjänstemän inom förvaltningsområdet för samiska, vid kommuner och regioner.

Digitala satsningar

En film om terminologi inom duodji på lulesamiska har publicerats på Samiskt språkcentrums Youtube-kanal. Filmen hör till ett kunskapsbevarande språkprojekt kopplat till traditionell kunskap.

Samiskt språkcentrum fortsätter att utveckla ett varierat och rikt utbud av språkmateriäl på Sametingets webbplats. En språkparlör med meningar och ord på olika teman håller på att arbetas fram. Materialet publiceras på Sametingets webbplats vartefter det blir färdigställt.

För tredje året i rad har Samiskt språkcentrum publicerat en julkalender med 24 luckor på sociala medier. Julkalenderns syfte är att synliggöra samtliga samiska språk.

Fem öppna föreläsningar har hållits via digitala kanaler, med språkforskare och språkarbetare som inbjudna gäster.

Vid ett satt samrådsmöte mellan Piteå kommun och sameföreningen i Piteå har det hållits en föreläsning om det samiska språket. En föreläsning om de samiska språken har också genomförts i Kiruna med 20 deltagare från Journalistförbundet.

Metodutveckling

Samiskt språkcentrum har under året fortsatt att utveckla metoder för mentorprogram, språkbad, boksamtal och digitala språkkvällar anpassade för de olika samiska språkens situation och språkanvändarnas behov.

Mentorprogram

Sedan starten 2011 har Samiskt språkcentrum genomfört 27 mentorprogram inom syd-, ume-, pite-, lule och nordsamiska. Ett av mentorprogrammen har särskilt riktat sig till ungdomar, i samarbete med Sáminuorra. I år har ett mentorprogram haft fokus på området renskötsel. Programmen är uppskattade av mentorer och lärlingar. Utvärderingar från programmen bekräftar att metoden fungerar väl för lärlingar som vill göra ett språkbyte, återta sitt samiska språk och våga börja tala samiska.

Språkbad

Samiskt språkcentrum har under året genomfört så kallade språkbad, både större och mindre, med olika målgrupper. Metoden utvecklas och anpassas för de olika samiska språken. Språkbad fokuserar framför allt på att lära deltagarna att kommunicera på samiska språk, lyssna och ”bada” i det samiska språket. Det är en metod som passar bra för mindre språk med få naturliga arenor och möjligheter för nybörjare att lyssna in språket.

Under 2024 har ett språkbadsläger för sydsamiska elever anordnats i Lycksele i samarbete föreningen Saemiestibie siebrie. Språkbadet stärker ungdomar i deras samiska språk och motiverar dem att fortsätta studera samiska.

Två familjespråkbad har genomförts i Jokkmokk och Gällivare, där 23 barn och 19 vuxna deltog. Språkbadet är uppskattade av deltagarna.

Boksamtal

Språkcentrums bok *Bringing our languages home - Språkrevitalisering för familjer*, svensk/samisk version, gavs ut 2023 och används i arbetet för att utveckla bokcirkel-metoden till ett revitaliseringsverktyg. Boken finns tillgänglig på Sametingets webbplats som gratis e-bok och går att beställa från Samiskt språkcentrum. E-boken har under 2024 utökats med tre kapitel från originalboken och är nu fullständig. Under året har fyra boksamtal genomförts för att sprida information om språkrevitalisering och ge inspiration till dem som vill stärka det samiska språket i sin egen familj.

Särskilda uppdrag

Samiskt språkcentrum ska för år 2024 lämna en lägesrapport för de samiska språken och redovisa resultatet av det samlade språkarbetet. Sametinget ska i dialog med Institutet för språk och folkminnen (Isof) ta fram indikatorer som gör det möjligt att följa minoritetsspråkens utveckling över tid.

Språkvård och handläggning

Bidrag till korttidsstudier

Sametinget handlägger bidrag för vissa studier i samiska gällande alfabetisering. Föreskrifter om statsbidrag vid vissa studier i samiska (STFS 2017:1) utgår ifrån förordning (2007:1347) om statsbidrag vid vissa studier i samiska och är

fastställd av Sametinget.

Fler kvinnor än män ansöker om korttidsstudiebidrag. Män står för mellan 16 och 22 procent av ansökningarna.

Tabell 12. Bidrag till korttidsstudier (tkr) 2022–2024

	2024	2023	2022
Summa utbetalda studiebidrag*	890	476	545

* Bidrag fördelade i enlighet med förordning (2007:1347) om statsbidrag vid vissa studier i samiska.

Tabell 13. Antal ansökningar om studiebidrag 2022–2024

	2024	2023	2022
Antal inkomna	75	36	54
Antal avslagna	6 (8)	3	9
Antal beviljade	62	32	45
Antal utbetalda	54	30	37

Samtliga ansökningar som beviljats studiebidrag har gällt åtta kurser som anordnats av Sámiij áhpádušguovdásj. Fyra kurser i lulesamiska har anordnats i Jáhkámáhkke/Jokkmokk, två kurser i umesamiska i Gávtjávrrie/Ammarnäs, samt två kurser i sydsamiska som har anordnats i Staare/Östersund.

Avslag har lämnats i de fall en ansökan inkommit för sent eller om sökanden inte uppfyllt kriterierna för att få bidrag. En ansökan var inkomplett och har inte kunnat handläggas.

Sex ansökningar under 2024 gällde en planerad kurs med start i februari 2025. Beslut i dessa ärenden kommer att tas senare.

Tabell 14. Kvinnliga och manliga sökanden 2022–2024

	2024	2023	2022
Kvinnor	84%	78%	83%
Män	16%	22%	17%

Kostnaden för korttidsstudiebidrag och totalt antal ansökningar varierar, beroende på hur många kurser som kan anordnas på ämnet alfabetisering. Fler alfabetiseringskurser i nord- och sydsamiska efterfrågas, men det saknas lärare. Kostnaden följer antalet ansökningar med Sámiij áhpádušguovdásj som kursanordnare. Kursutbudet erbjuder en nivågraderad utbildning som sträcker sig över flera kurser, men det begränsas av tillgången på lärare. Efterfrågan på studiebidrag varierar med kursutbudet.

Samiska ortnamn

I arbetet med yttranden i ärenden kring fastställande av samiska ortnamn och granskning av förslag till samiska namn på allmänna kartor, har tolv ortnamnsremisser från Lantmäteriet besvarats. En av remisserna inkom under 2023. Totalt har cirka 56 ortnamn behandlats. Sammanlagt 20 ortnamnsremisser med 112 ortnamn har inkommit från Lantmäteriet under 2024 varav nio inkom i slutet av året och innehåll 70 ortnamn. Dessa är under handläggning i början av 2025. I den löpande kommunikationen med Lantmäteriet i ortnamnsfrågor har det inkommit en handfull frågor från Lantmäteriet om enskilda ortnamn som också krävt visst utredningsarbete. Under 2024 har även fem remisser från Trafikverket angående fem trafikplatser besvarats skriftligt. Trafikverket kallar till dessa samråd.

Besvarade remisser från Lantmäteriet har följande fördelning mellan de olika samiska språken:

- Sydsamiska: 2 ortnamn
- Umesamiska: 35
- Pitesamiska: 11
- Lulesamiska: 5
- Nordsamiska: 3

Förutom dessa har ett mindre antal ortnamn på svenska ingått i remisserna. Övervikten av ortnamn på ume- och pitesamiska kan bero på att ortografierna för dessa språk är nya (2016 respektive 2019), vilket innebär att många ortnamn i Lantmäteriets geodata och på allmänna kartor har en inaktuell stavning som behöver revideras.

Det är språkavdelningens språkkonsulenter som handlägger ortnamnsärenden. Under året har endast en sådan tjänst varit tillsatt. Förutom avdelningschefen har kompetens från Samiskt språkcentrum nyttjats för handläggningen. I februari deltog de två ortnamnshandläggarna på fortbildning och workshop hos Lantmäteriet i Gävle, som en del i myndigheternas gemensamma arbete för utveckling och förbättring av arbetet med ortnamnsfrågor. Sametingets handläggare fick god insyn i ortnamnsfunktionens arbete samt en bra förståelse för vilket källmaterial som finns och hur det kan användas i arbetet med ortnamnsremisser. Fortbildningen har på ett konkret sätt bidragit till ökad kvalitet på vårt ortnamnsarbete.

Språkvårdande insatser Internationella urfolkspråksdekaden

Sametinget i Sverige har under 2024 representerat den arktiska urfolksregionen i *Global Task Force* under *International Decade of Indigenous Languages 2022-2032*, fram till i september då språknämndens ordförande avsåg sig sina politiska uppdrag.

Sametingens arbetsgrupp *Mijá Tekno* har under 2024 haft tre fysiska planeringsmöten; i Bodö, Kautokeino och Luleå. Arbetet med att färdigställa en manual och struktur för insamlandet av korpusmaterial fortgår mellan de tre sametingen, tillsammans med Divvun och Giellatekno vid Norges Arktiska universitet i Tromsø. Det pågår ett arbete för att reda ut de formella och juridiska förhållandena kring ägarskap och förvaltning i projektet. Hittills har sametinget i Norge stått som ägare. I Sverige har arbetet med att samla in och leverera texter till Divvun påbörjats.

Etiska riktlinjer för samisk språkteknologi har diskuterats i arbetsgruppen. Faktumet att den tekniska utvecklingen nu går väldigt fort försvårar frågan om etiska riktlinjer och gör den oklar. På norsk sida har ett samarbetsforum bildats mellan norska kommunal- och distriktsdepartementet och samiska aktörer som arbetar med urfolkspråket samiska under urfolkspråksdekaden. Samiskt parlamentariskt råd har i en skrivelse uppmanat de nordiska länderna att inrätta liknande samarbetsforum.

Sametingspersonal från Norge, Sverige och Finland har därtill bjudits in för att delta på en digital föreläsning om samisk Artificiell intelligens med professor Lars-Ailo Bongo, UIT Tromsø arktiska universitet; *What should, should not, and must Sámi AI be used for?*

Projektmedel

Sametinget har gett stöd till sex samiska organisationer/föreningar och samebyar för språkvårdande och språkteknologiska insatser, för en sammanlagd summa av 150 tkr.

Utbildningsvägar inom språk och kultur

Sametinget arrangerade i mars 2024 en ungdomskonferens med syfte att uppmuntra unga samer i åldersgruppen 18–30 år att påbörja högre studier i de samiska språken och samisk kultur. Olika lärosäten deltog med information om hur man utbildar sig till tolk. Personer som idag arbetar med språk berättade om sin språkresa. Trots vissa begränsningar i utbudet av utbildningar för några av de samiska språken, visade deltagarna stort engagemang och intresse för att utveckla sina språkkunskaper och kulturförståelse. Totalt deltog 55 personer under konferensens utbildningsdagar, varav 80 procent var kvinnor. Deltagarna representerade hela det samiska området från Karesuando i norr till Idre i söder.

Sámi Giellagáldu

Sámi Giellagáldus styrelse har under året haft fyra sammanträden. Man har bland annat godkänt verksamhetsberättelse och bokslut, fastställt budgetbehov för de kommande fyra åren samt inrättat en pitesamisk språknämnd. Kansliet har under året arbetat med rekrytering och verksamhetsutveckling, där samtliga tolv utlysta tjänster har blivit tillsatta. Detta har gjort det möjligt för förvaltningen att delta i fler evenemang och konferenser i år, bland annat Giellabiellje i Bådäddjo/Bodö och 6th Saami Linguistic Symposium i Helsingfors. Giellagáldu arrangerade ett eget terminologi-webinar under Samiska språkveckan för att främja samarbetet mellan språk olika språk och över nationsgränserna.

I augusti nåddes Sámi Giellagáldus styrelseordförande och direktör av informationen att både finska och svenska sametingen kan få svårt att finansiera sin del av Giellagáldu. Det medförde att utvecklingsarbetet avstannade och att resurser användes till att arbeta med frågan om det gemensamma och gränsöverskridande språksamarbetet kommer att kunna bestå.

Normeringsarbete

2024 har språkvårds-, standardiserings- och terminologiarbetet inom nord-, syd-, lule- och skoltsamiska fortsatt. Arbetet med inriktning mot enaresamiska återupptogs i september, då en ny enaresamisk språkkonsulent anställdes.

Sámi Giellagáldus språknämnder ansvarar för normering, ett arbete som handlar om att fastställa nya ord och termer. Målet är att alla nämnder ska träffas fyra gånger per år. Under 2024 har språknämnderna fastställt sammanlagt 1 201 nya termer för de samiska språken.

- Den sydsamiska språknämnden har normerat 182 ord och även börjat arbeta med skrivregler för sydsamiska.
- Den lulesamiska språknämnden har normerat 249 nya termer och publicerat en ny version av lulesamiska skrivregler.
- Den nordsamiska språknämnden har normerat 254 nya termer och reviderat reglerna för nordsamisk diftongering.
- Den skoltsamiska nämnden har normerat 466 termer, bland annat inom social- och hälsosektorn.
- Den enaresamiska nämnden har normerat 19 nya termer.
- En pitesamisk språknämnd inrättades i januari och arbetet med att inrätta en umesamisk språknämnd fortsätter.
- Språkkonsulenterna har under året besvarat 1 124 språkfrågor från språkanvändare via telefon, e-post och sociala medier.

Profilering och information

Sámi Giellagáldu arbetar med en ny grafisk profil och logotyp och är mer aktiva på sociala medier, med målet att nå en bredare målgrupp. Under hösten har fyra språkseminarier anordnats med teman som *Nordsamiska skriftspråk*, *Nordsamiska inom social- och hälsosektorn*, *Lulesamisk grammatik*, *Sydsamisk talsyntes "Anna 100"*, samt *Språksituationen för östsamiska*. Seminarierna har varit populära och haft totalt 1 134 deltagare, både fysiskt och digitalt.

Alla resultatkrav – uppgifter, prioriteringar och förväntningar – som Sámi Giellagáldu fick från norska, svenska och finska sametingen för 2024 i tilldelningsbrev har uppfyllts.

Nationella minoriteter /Minoritetspolitiska uppdraget

Sametinget har fördelat 25 864 tkr till 26 kommuner och sex regioner. Av dessa ingår 18 kommuner och en region i förvaltningsområdet för samiska. Fem kommuner och två regioner ingår i förvaltningsområdet för samiska, meänkieli och finska. Tre kommuner och tre regioner ingår i förvaltningsområdet för samiska och finska.

Tabell 15. Fördelning av statsbidrag till kommuner och regioner

(tkr)	2024	2023	2022
Utbetalt kommuner	25 864	23 556	23 556
Utbetalt regioner	1 461	1 085	1 448
Totalt utbetalt	27 325	24 641	25 004

2024 har Sametinget totalt 1 600 tkr att fördela i stöd till de organisationer som företräder samer inom det minoritetspolitiska området. Syftet med bidraget för 2024 är att stödja kompetenshöjande och stärkande insatser, såsom fortbildning inom det minoritetspolitiska området. Totalt har det inkommit 31 ansökningar.

Sametinget har arbetat enligt processen i den nya förordningen (2024:147) om statsbidrag för samiska organisationer som trädde i kraft den 16 april i år, och tillämpas första gången för bidragsåret 2025.

Uppföljning och insatser

Sedan två år tillbaka utgår Sametinget och länsstyrelsen i Stockholm från en ny uppföljningsmodell som i år har fokus på kommuner och regioner. En årlig fördjupning av respektive minoritets särskilda behov och situation utifrån ett av minoritetspolitikens delområden ingår i uppföljningsrapporten. År 2024 ligger fokus på delområdet *Språk och kultur*. Fördjupningsstudien utförs utifrån enkätutskick till kulturutövare bland samer och de nationella minoriteterna, samt en fokusgruppsintervju med

två deltagare från respektive nationell minoritet.

Den 31 mars 2025 lämnas en uppföljningsrapport om minoritetspolitikens utveckling till kulturdepartementet.

I uppdraget med kunskaphöjande insatser, främjande av samverkan och stödjande av erfarenhetsutbyten, har länsstyrelser och andra myndigheter med minoritetsuppdrag prioriterats. Samtalsforum och digitala informationsträffar har även anordnats för kommuner och regioner i samiskt förvaltningsområde. Samverkan har även skett i arbetet med uppföljning och utvecklingsarbete inom delområdena *Inflytande och delaktighet* samt

Diskriminering och utsatthet i framtagande av nya digitala metodstöd. Dessa har publicerats på webbplatsen minoritet.se. Sametinget har hållit en utbildningsinsats för företrädare för samebyar, sameföreningar och samiska organisationer om möjligheterna till delaktighet och inflytande på det minoritetspolitiska området. På träffen deltog 34 personer från samiska organisationer, sameföreningar och samebyar, varav åtta män och 26 kvinnor. Deltagarna var i åldrarna 30–60 år.

I Riksrevisionens pågående granskning av statens främjande av de nationella minoritetsspråken, har Sametinget involverats och medverkat i intervjuer. Sametinget är en av flera myndigheter som ingår i granskningen. Den övergripande revisionsfrågan är om statens insatser för att hålla de nationella minoritetsspråken levande, varit effektiva. Resultatet av granskningen ska presenteras i en rapport med planerad publicering i juni 2025.

Webbplatsen minoritet.se

Minoritet.se publicerar nyheter och reportage, sprider kunskap om urfolket samernas och de nationella minoriteternas språk, kultur och historia. På webbplatsen finns information om minoritetslagstiftningen, metodstöd och andra användbara verktyg för att arbeta med minoritetslagen i praktiken. Det går att prenumerera på artiklar och nyhetsbrev, beställa informationsmaterial samt söka i dokumentarkiv och nyhetsarkiv.

Dialogmöten

Minoritet.se har genomfört dialogmöten med företrädare för samtliga nationella minoriteter förutom samerna. Vid mötet deltog representanter från Frantzwagnersällskapet, Föreningen Förintelsens överlevande i Sverige, Sverigefinska Riksförbundet, Tornedalingarnas riksförbund, Sverigefinska ungdomsförbundet, Romano Paso, Trajosko Drom, Förbundet skogsfinska intressen, Meänmaa Sverigefinnarnas delegation, Gävleborgs internationella romska förening, Sverigefinländarnas delegation och Judiska Centralrådet.

Redaktionellt arbete

Efter önskemål från minoriteterna har samtliga texter om minoriteternas kultur, historia och språk reviderats och publicerats på webbplatsen. Dessa innehåller även länkar till organisationer och institutioner inom språk, kultur, utbildning och media för varje minoritetsgrupp. Texterna kommer även att göras om till lättläst version. Arbetet har gjorts tillsammans med frilansare och redaktionsgrupper med representanter för varje minoritet. Även nya bilder och illustrationer som representerar de nationella minoriteternas språk, kultur och historia har tagits fram i dialog med minoriteterna.

Två nya metodstöd har publicerats på webbplatsen, ett om diskriminering och utsatthet samt ett vägledningsmaterial om att arbeta med nationella minoriteters rättigheter utanför förvaltningsområdena.

Under 2024 har 232 artiklar och reportage publicerats på webbplatsen minoritet.se. Cirka 60 procent av artiklarna och reportagen består av intervjuer som minoritet.se genomfört, resterande innehåll utgörs av nyheter och aktiviteter från aktörer inom den nationella minoritetspolitiken.

Tabell 16. Besökare på minoritet.se 2022–2024*

	2024	2023	2022
Aktiva användare	275 762	353 250	348 978
Sidvisningar	813 389	928 231	871 030
Genomsnittlig sessionslängd	01:32	02:45	01:51

* Källa: Google Analytics

Utvecklingen för de samiska språken

Alla samiska språk är hotade språk enligt Unescos nio kriterier, vilket innebär att språken är i behov av stora revitalisering-satsningar. De samiska språken på svensk sida av Sápmi; syd-, ume-, pite-, lule- och nordsamiska, har olika förutsättningar i antal talare, samiskspråkiga arenor, möjlighet till språkstudier, läromedel, och ordböcker. Behovet av de samiska språken för de samiska talarna varierar beroende på antalet talare och tillgången till språkliga hjälpmedel. Att det inte går att arbeta på samma sätt med samtliga samiska språk är en självklarhet och utgör en av förutsättningarna i Samiskt språkcentrums dagliga arbete.

Språkrevitalisering innebär långsamma processer och att se effekter och resultat kan ta flera år. En förutsättning för ökad samisk språkanvändning är ekonomiska förutsättningar för språksatsningar, både på samhälls- och individnivå. Det finns en ökad efterfrågan på språkkurser, samisktalande pedagoger, samiska tolkar och översättare, samiskspråkiga arenor, samiskspråkiga radio- och TV-program samt skyltning av ortnamn på samiska och informationsskyltar på samiska i det offentliga rummet. Det behövs förbättrade möjligheter för modersmålsundervisning, språkkurser, läromedel, ordböcker och grammatikböcker, språkbud, mentorprogram, nya språkinlärningsmetoder samt stipendier och studiebidrag för språkstudier.

Språkteknologi anpassad till svenska förhållanden efterfrågas, vilket är en förutsättning för att främja och utveckla samisk språkanvändning i både tal och skrift.

Ortnamnsarbetet är en viktig del av det språkvårdande arbetet och är mycket viktigt för revitaliseringen av de samiska språken. När Sametinget granskar förslag till samiska ortnamn och yttrar sig i remissvar till Lantmäteriet,

avser svaren samtliga fem samiska språk. Det kräver stor flexibilitet och kreativitet inom myndigheten eftersom tillgången på personer med relevant språkkompetens är liten. Den största arbetsmarknaden för högutbildade samiska språkarbetare finns i Norge, där bland annat lönenivåerna är högre än på svensk sida. Konkurrenten om välutbildade språkarbetare är därmed hög, och eftersom utbildningskedjan inte har prioriterat barns och ungdomars studier i samiska så är återväxten låg. Även om det finns modersmålstalande samer har de inte alltid den formella kompetens som krävs.

Kostnaden för korttidsstudiebidraget var under 2024 högre än tidigare år vilket beror på att Sámiij áhpadusguovdásj haft ett större kursutbud under året, framförallt i lulesamiska, men även i umesamiska och sydsamiska. Samernas utbildningscentrum har utarbetat en utbildningsplan med olika nivåer som sträcker sig över tid och har en bra grund att utgå ifrån för att erbjuda dessa kurser. För att anordna kurser i alla samiska språk krävs förutom lärare även en ökad budget. Lärarbristen och behovet av ekonomiska förutsättningar behöver det samiska samhället hjälp med att lösa.

Förstärkningen inom det minoritetspolitiska området har möjliggjort angelägna utvecklingsarbeten utöver ordinarie insatser, vilket i sin tur påverkar utvecklingen för de samiska språken. För minoritet.se har förstärkningen inneburit ett ökat utvecklingsarbete, bland annat genom nya faktatexter och metodstöd som bidrar till ökad kunskap och synliggörande av nationella minoriteters rättigheter och förhållanden. Flera av insatserna skulle behöva pågå längre för att få större genomslag. Ökad förutsägbarhet i minoritetspolitiken, skulle ge ökade förutsättningar för att uppnå minoritetspolitikens mål.

Information

Foto: Marie Enoksson

Informationspridning.....	38
Kunskapshöjande insatser.....	39
Förberedelser inför sametingsvalet.....	40
Samiska frågor i samhället.....	40

En av Sametingets uppgifter är enligt sametingslagen att informera om samiska förhållanden. Enligt myndighetsförordningen ska Sametinget tillhandahålla information om myndighetens verksamhet. Ekonomiska medel till informationsarbetet kommer från förvaltningsanslaget.

Under 2024 har en omorganisation inneburit nedskärningar på informationsområdet och omfördelning av personal. Alla verksamhetsområden ansvarar för att informera om sitt eget område.

Informationsspridning

Bokmässan

Sametinget deltog på Bokmässan i Göteborg den 26–29 september som underutställare till årets hedersgäst Tjállegoahte – Författarcentrum, som ansvarade för Sápmi-montern. Våra insatser rörde samernas bibliotek, Samiskt språkcentrum, jämställdhetsuppdraget, minoritetspolitiska uppdraget och informationscentrum. Vi delade ut vårt informationsmaterial, bland annat närmare tusen broschyrer ”Samerna - ett av världens urfolk”, besvarade frågor och deltog på programpunkter enligt den kommunikationsplan som Sametinget utarbetat innan Bokmässan. Tema Sápmi omfattade 60 scensamtal och 26 seminarier, där Tjállegoahte i samarbete med författarföreningarna Bágo och Sámi Girječálliid Searvi arrangerade 15 av dem. Samarbetet mellan olika enheter på Sametinget och med andra aktörer fungerade bra och vi fick bidra till att synliggöra det samiska folket även i södra Sverige.

Sametinget.se

Den huvudsakliga kanalen för att sprida information om myndighetens arbete är Sametingets webbplats sametinget.se. Under 2024 har ett utvecklingsarbete pågått. Den nya webbplatsen finns till stora delar även på nordsamiska, då en nordsamisk översättare anställts. Andra samiska språk förekommer i artiklar med språkval direkt på sidan. Den nya webbplatsen är responsiv och fungerar även i mobiltelefon och surfplatta. Vi uppfyller kraven på tillgänglighet enligt internationell standard (WCAG 2.2) och lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Nya sametinget.se lanserades i december varför statistik nedan i huvudsak avser tidigare sajt.

Tabell 17. Besökare på sametinget.se 2022–2024

	2024	2023	2022
Aktiva användare	247 292	248 570	237 570
Sidvisningar	952 901	904 507	800 732
Genomsnittlig sessionslängd	01:34	01:48	02:08

Samer.se

Information om samer, samiska förhållanden och det samiska samhället finns på webbplatsen samer.se där aktuella reportage kontinuerligt publiceras. Webbplatsen samer.se är välbesökt. Liksom tidigare är antalet besökare som störst under februari månad då samernas nationaldag infaller. De lektionsplaneringar för grundskolan som sedan år 2018 har funnits tillgängliga på webbplatsen har uppdaterats och anpassats till nuvarande läroplan Lgr22. En högre besöksstatistik under december månad beror förmodligen på att SVT:s julkalender Snödrömmar med samiskt tema skapade ett ökat intresse för mer information om samer.

Tabell 18. Besökare på samer.se 2022–2024

	2024	2023	2022
Aktiva användare	234 226	181 295	170 932
Sidvisningar	725 831	613 208	592 026
Genomsnittlig sessionslängd	01:36	01:50	02:40

Tabell 19. Drift- och underhållskostnader 2022–2024

	2024	2023	2022
sametinget.se	173	163	147
samer.se	886	65	49

Sociala medier

Som ett komplement till webbplatserna publiceras notiser och blänkare på våra konton på Facebook och Instagram. Antalet gillare av Sametingets Facebook-sida är 2 939 och Instagram-kontot sametinget_sve har 2 115 följare. Samiskt informationscentrum har 24 463 följare på Facebook och 2 245 följare på Instagram.

Tabell 20. Besökare på sociala medier 2022–2024

Antal följare/gillare	2024	2023	2022
SIC Instagram-följare	2 245	2 110	2 043
SIC Facebook-gillare	24 463	24 251	24 516
Sametinget Facebook-gillare	2 939	2 763	2 648
Sametinget Instagram-följare	2 115	1 848	1 644

Tryckta publikationer

Broschyren *Samerna – ett av världens urfolk* riktar sig särskilt till skolelever och ger en snabb inblick i samisk historia, kultur och samhällsliv. Med tillskott av omfördelade medel från uppdraget att motverka rasism mot samer har broschyren kunnat tryckas upp i ytterligare 53 000 exemplar som distribuerats direkt till skolor via Utbudet. Statistiken visar att det främst är lärare inom grundskolan F-6 som använder sig av vår broschyr i sin undervisning (66,5 %), följt av grundskolan 7-9 (17,2 %) och gymnasieskolan (8,7 %).

Kunskapshöjande insatser

Sametinget erbjuder utbildningar och föreläsningar om rennäring och samisk markanvändning. Under året har utbildningar hållits för ett 40-tal traineer från Svenska Kraftnät och Trafikverket. Sedan 2018 gör Trafikverkets traineer regelbundet studiebesök på Sametinget. Markanvändningskonsulenten har även hållit en utbildning för Energimarknadsinspektionens rennäringssgrupp och Mark- och miljödomstolens tekniska råd, för att nämna några exempel. På Miljömålsdagarna i Luleå 21–22 maj hölls ett föredrag om samisk markanvändning där bland annat miljö- och klimatminister Romina Pourmokhtari deltog.

Den 19–20 mars tog Sametinget i Kiruna emot FN:s specialrapportör för sanning, rättvisa, gottgörelse och säkerställande av icke-upprepning, Mr. Fabian Salvioli. Hans uppdrag under besöket i Sverige var att undersöka vilka övergångsrättsliga åtgärder Sverige vidtagit för att ta itu med arvet efter kränkningar av de mänskliga rättigheterna som drabbat det samiska folket. Styrelseledamöter från Sametinget berättade bland annat om vägen fram till sanningskommissionen för det samiska folket, dagens situation med fortsatta rättighetskränkningar, bristen på upprättande åtgärder, de ökande markexploateringarna i Sápmi, ökande diskriminering och rasism och hälsofrågor.

Den 26 april medverkade kommunikatören med en digital föreläsning på en utbildning för Stockholms stad om konsultationsordningens tillkomst och innebörd. En PowerPoint-presentation om konsultationsordningen har producerats och tillgängliggjorts på Sametingets webbplats.

Sametinget höll plenum i Förstakammarsalen i Riksdagshuset i Stockholm den 28–31 maj. Det gav plenumsledamöterna ett flertal tillfällen till samtal och möten med riksdagsledamöter och utskott. Ett öppet

Sametingets plenum i Riksdagshuset i Stockholm den 28–31 maj.

seminarium om samiskt självbestämmande anordnades, med ordföranden för FN:s expertmekanism för urfolksrättigheter (EMRIP), professor Sheryl Lightfoot, fil.dr. Ragnhild Nilsson från Mittuniversitetet och sametingspresidenterna från Norge, Finland och Sverige. Dessutom presenterades forskarrapporten *Våld mot samiska kvinnor* av postdoktorerna Petter Stoor och Jennie Brandén från Umeå universitet.

Den 8 oktober höll kommunikatören en föreläsning om samerna och Sametinget i Kiruna stadshus för ett trettio-tal besökande EU-ambassadörer på studieresa. Studieresan till Kiruna hade initierats av Ungerns ambassad med anledning av ordförandeskapet i EU och ambassadören hade särskilt efterfrågat ett kunskapshöjande inslag om samerna i kontakt med Sametingets presidium.

Besvarade frågor 2024

Frågor som rör samer och Sametingets verksamhet kommer in från journalister, studenter och elever, andra myndigheter och allmänheten. Frågor från utomstående kommer dels via e-post, dels via kontaktformulär. De allra flesta frågor som är möjliga att besvara, besvaras. Under 2024 har kommunikatören för Sametinget besvarat 70 frågor via mejl, jämfört med 147 frågor föregående år. Till *Samiskt informationscentrum* inkom 215 frågor under året, jämfört med 255 frågor föregående år. Antalet frågor har minskat de senaste åren, vilket tyder på att Sametingets webbplats fyller sitt syfte. Möjligheten att använda olika AI-verktyg för att få svar på olika frågor bidrar förmodligen till att antalet frågor direkt till Sametinget minskar. Däremot ökar svårighetsgraden på de frågor som ställs och önskemålen om att få intervjua samer, forskning om samer, enkätförfrågningar och liknande. Dessa förfrågningar har Sametingets personal sällan möjlighet att tillmötesgå.

Väggmålning "Bergsbrytning i Lappland", målad av konstnären Georg Pauli i början av 1900-talet. Finns i bankhallen, Västra riksdagshuset (tidigare Riksbanken). Foto: Marie Enoksson

Förberedelser inför sametingsvalet

En av de större informationsinsatserna under året har varit möjligheten att anmäla sig till Sametingets röstlängd inför valet 2025. Insatserna har bestått av annonsering i samisk media, annonsering i lokala annonsblad, inlägg på sociala medier och myndighetsinformation via Anslagstavlan i Sveriges Television, SVT. PR-produkter har tagits fram, ungdomsrådet har gjort egna inslag och initierat en tävling för ungdomar mellan 18–25 år som anmäler sig till röstlängden. En broschyr om sametingsvalet har tryckts upp i 1 000 exemplar. En upphandling (förnyad konkurrensutsättning) har genomförts gällande tryck av partibroschyrer inför valet 2025. Valnämnden har fysiskt deltagit på samiska evenemang som Jokkmokks marknad, Nolia-mässan i Piteå och same-SM i Tärnaby.

Insatserna resulterade i 1 083 ansökningar till Sametingets röstlängd, 582 från kvinnor och 501 från män. 331 ansökningar kom från ungdomar födda på 2000-talet. 138 personer fick avslag på sin ansökan, mestadels för att ansökan var ofullständig och inte kunde bedömas uppfylla lagkraven.

Samiska frågor i samhället

Trenden är att samiska frågor numera debatteras även i riksmidier. Samer och samiska frågor tar allt mer plats i den offentliga debatten, i programutbudet på TV och i radio. Samiska kulturarbetare får mer uppmärksamhet och bokutgivning med samisk tematik ökar. Intresset för samer ökar i samhället. Då har Sametinget möjlighet att tillhandahålla fakta och ge mer information. *Renmarkskommitténs* delbetänkande om jakt och fiske i renbetesland har fått stor uppmärksamhet och ett flertal tidningsartiklar har berört ämnet. Textilkonstnären Britta Marakatt Labba har fått ett genombrott inte bara internationellt, utan även i Sverige. Årets rosa band

till förmån för cancerforskningen är designad av Britta Marakatt Labba. Romanen *Stöld* av Ann-Helen Laestadius har filmatiserats och hade premiär på *Netflix* i april. Årets julkalender på SVT, *Snödrömmar*, har samiskt tema med både samiska manusförfattare och samiska skådespelare. UR:s nyinspelade serie *Typiskt samiskt* med systerarna Graaf som gör en resa i Sápmi och upptäcker sitt samiska arv, började sändas i november.

Det finns fortfarande stor okunskap och brist på förståelse för det samiska samhällets behov i det svenska samhället, kanske också en ovilja att ta till sig den information som finns. Ett exempel är seminariet som Bokmässan arrangerade med tankesmedjorna Katalys och Timbro på temat *Samerna – privilegierad minoritet eller utsatt urfolk* med journalisterna Ola Wong, nättidskriften Kvartal och Peter Wennblad, Svenska Dagbladet, Sametingets styrelseordförande Håkan Jonsson och juristen Ånde Somby. Seminariet väckte många känslor och skapade en våg av upprörda inlägg på sociala medier. Nya debattartiklar skrevs, både för och emot samer. Det ifrågasattes också med anledning av att företrädare för rennäringen inte var inbjudna, särskilt som framför allt renskötarens "privilegier" var diskuterat. Att två stora tankesmedjor låg bakom debatten visar på hur provocerande det kan bli, när samiska rättigheter synliggörs och bekräftas av domstolar, samtidigt som samiska företrädare ifrågasätter den nya vägen av exploateringar i känsliga naturområden i norra Sverige. Att nationalekonomi ställs mot kultur och historia är ingenting nytt, men utvecklingen av urfolksrättigheter på det internationella planet har givit samer nya förutsättningar. Regeringen har i slutet av året meddelat att man avser att avveckla *Renmarkskommittén* på grund av massiv kritik från flera remissinstanser. Enligt landsbygdsminister Peter Kullgren ska regeringen tillsätta en ny utredning av rennärlagslagen med nya direktiv.

”Gullandet” med samer har inte pågått så länge

Publicerad 2 okt 2024 kl 12.01
Uppdaterad 3 okt kl 08.57

Premium En debatt om samernas privilegier på Bokmässan har fått debattvägorna att gå höga. Gunilla Brodrej beklagar att det nödvändiga och allmänbildande samtalet havererar.

Britta Marakatt-Labba designer av Rosa Bandet 2024: Livets sköra tråd

kvartal.se
Kulturvärlden måste sluta gulla med samerna –
Kvartal

Gilla

Kommentera

Dela

Ledare

Stoppa förfalskningen av Sveriges historia

Peter Wennblad: Sanningskommissionen om samerna måste omedelbart läggas ner

Samiska näringar

Foto: Mostphotos.com

Rennäring.....	43
Viltvård.....	46
Rennäringens skadenivå.....	48
Markanvändning.....	50
Miljö och hållbarhet.....	52
Utvecklingen av samiskt näringsliv.....	53

Sametinget har ett särskilt ansvar för frågor som rör rennäringen men bevakar även frågor som rör andra samiska näringar. Enligt sametingslagen ska Sametinget medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska intressen beaktas, däribland rennäringens intressen vid nyttjande av mark och vatten.

Det anslag som disponeras av Sametinget och direkt berör rennäringen är anslag 1:22 ap.2 *Främjande av rennäringen*. Se sidan 64, Anslagsredovisning och sidan 79 not 38.

Rennäring

Renskötseln är en samisk näring baserad på urminneshävd som i Sverige är förbehållen samerna enligt grundlagen. Goda förutsättningar för en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar rennäring är tillgång till fritt naturbete och grön infrastruktur så att renarna - som av naturen är vandringsdjur - kan röra sig i landskapet. Varje sameby har sina egna säsongsbundna betesområden. En sameby är en ekonomisk och administrativ sammanslutning med egen styrelse som, för medlemmarnas gemensamma bästa, ska leda renskötseln inom ett visst geografiskt område. I Sverige finns det 33 fjällsamebyar, 10 skogssamebyar och 8 koncessionssamebyar, sammanlagt 51 samebyar.

Renbetesrätt råder på ungefär 50 procent av Sveriges yta. Hela den ytan är varken lämplig eller möjlig att nyttja som betesmark för renar beroende på vegetation, infrastruktur och annan konkurrerande markanvändning.

Sametinget är förvaltningsmyndighet för rennäringen och samråder med länsstyrelserna i Dalarnas, Jämtlands, Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län, vilka har ansvar för rennäringens frågor i sina respektive län.

Nytt handläggarssystem

Sametinget har efter flera års utvecklingsarbete ett nytt handläggarssystem, kallat Girdnu, som i dagsläget består av Renmärkesregistret (Mearka), Prisstöd (Haddi) och Företagsregistret (Lähko). Det sista steget är att införliva hanteringen av rovdjursersättningar (Navdi) i samma system. Det arbetet är på grund av förväntade ändringar i ersättningssystemet för rovdjur, ännu inte påbörjat.

Rennäringsstatistik

Sametingets statistikfunktion ansvarar för att publicera publik statistik om renhjorden, renägare, renslakt samt statistik om antal rovdjur. Under 2024 har datakopplingarna mellan Sametingets nya handläggarssystem Girdnu och statistikens IT-system (projekt IGAW) utvecklats. Under hösten 2024 kunde därför temporära datatabeller med den senaste statistiken publiceras. Dessa tabeller innehåller en del smärre kvalitetsbrister som kommer att åtgärdas i samband med att de aktiva sökbara statistiksidorna på Sametingets webbplats uppdateras under 2025.

De nya kopplingarna innebär även att samebyarna kan få in färsk data i sitt skadeberäkningsverktyg. Skadeberäkningsverktyget, även kallat toleransnivå-verktyget, är en del av förvaltningsverktyget för stora rovdjur. Under året har Sametinget haft avstämningar med Naturvårdsverket och länsstyrelserna i de nordligaste länen för att fortlöpande informera om arbetet med att uppdatera data för skadeberäkningsverktyget. Även behörighetssystemet (projekt BESY) som är kopplat till skadeberäkningsverktyget kommer att bli färdigt under 2025.

Antalet besök på statistiksidorna har ökat med 101 procent mellan 2023 och 2024, medan antalet unika användare endast har ökat med sju procent. Vi antar att de som är i stort behov av statistik ofta besöker sidorna för att leta efter uppdateringar. Det finns ett stort behov av uppdaterad statistik på Sametingets webbplats och de sidor som visar rennäringens statistik.

Tabell 21. Besöksstatistik på sidor för rennäringens statistik på sametinget.se

	2024	2023	2022
Sidvisningar	12 483	6 198	14 647
Aktiva användare	3 266	3 054	7 457

Utöver det pågår normal handläggning för bland annat Skatteverket (lagervärde för ren) och underlag för trafikskadeersättningar till Svenska Samernas Riksförbund. Sametinget har begärt att få status som statistikansvarig myndighet, vilket skulle ge bättre resurser för kvalitetssäkring av den befintliga statistiken samt förenkla och effektivisera utvecklingen av ny statistik för övrigt samiskt näringsliv.

Tabell 22. Antal renägare och renar 2022–2023

Län	Antal samebyar	Antal renägare		Antal renar	
		2023	2022	2023	2022
Norrbotten	32	4 300	4 299	131 415	131 649
Västerbotten	7	351	354	50 098	52 964
Jämtland (+Idre)	12	454	448	48 914	51 340
Totalt	51	5 105	5 101	230 427	235 953

Källa: Sametingets företagsregister, handläggarssystemet Girdnu. Statistiken för 2024 är ännu inte kvalitetssäkrad. Statistik från 2021 saknas på grund av byte av handläggarstöd. Statistiken i det nya handläggarstödet Girdnu är inte helt jämförbar med statistiken i tidigare årsredovisningar som togs fram manuellt och baserades på andra underlag.

Diagram 2. Renhjordens utveckling 2013–2023

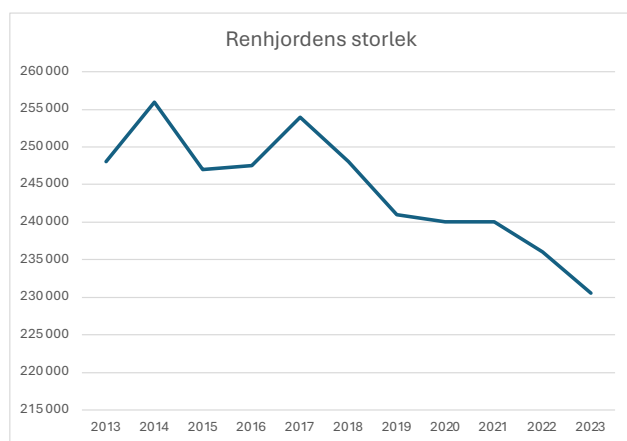

Diagram 4. Prisutveckling på renkött

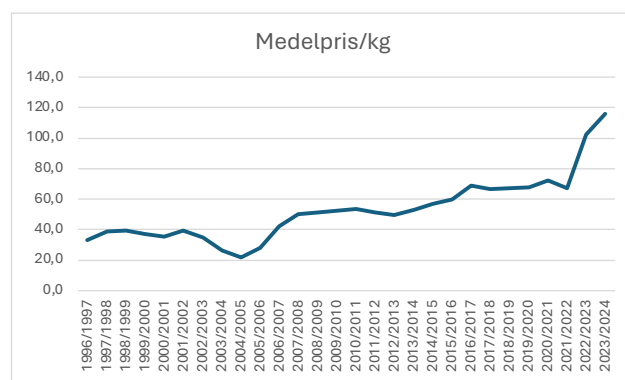
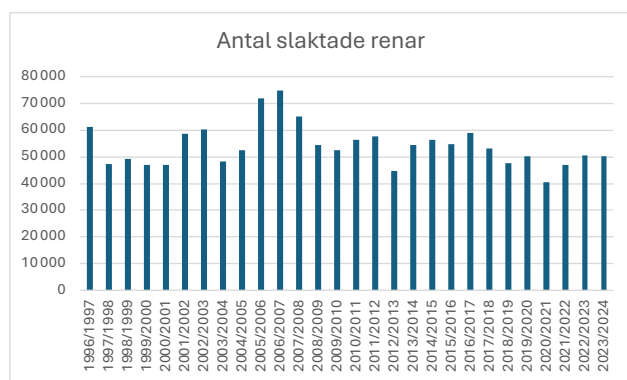

Diagram 3. Renslaktens utveckling

Tabell 23. Antal registrerade ärenden 2022–2024

	2024	2023	2022
Renmärkeshantering	191	275	228
Rovdjursersättningar	65	57	63
Bidrag Skadeförebyggande åtgärder	78	120	116

Tabell 24. Renslakt och pristillägg*

	2023/24	2022/23	2021/22
Slaktintäkter	151 873	135 788	92 487
Pristillägg (tkr)	15 858	17 076	13 701
Antal kontrollslaktade renar	50 330	50 370	46 976
Kvantitet kontrollslaktat renkött (ton)	1 311	1 325	1 171
Medelvikt (kilo)	26,0	26,3	24,9
Medelpris (kr)	115,90	78,90	72,00

* Period 1/7-30/6.

Renslakten

Statistiken för slakt i denna årsredovisning är baserad på ett manuellt uttag från nya handläggsystemet Girdnu. För antal slaktade renar och kvantitet i ton, är statistiken kvalitetssäkrad. Däremot finns en viss osäkerhet kring medelpris och slaktintäkter i beräkningen för vissa år. Projektet IGAW syftar bland annat till att åtgärda dessa osäkerheter.

Under slaktsäsongen 2023/2024 kontrollslaktades 50 330 renar där pristillägg utbetalades. Medelvikten har ökat något, och medelpriset per kilo fortsätter att öka. Kvantiteten kontrollslaktat renkött uppgick till 1 311 ton och har minskat med 14 ton jämfört med säsongen 2022/23.

Renbete och betesförhållanden

Antalet renar i Sverige fortsätter att minska, vilket beskrivs i diagram 2, Renhjordens utveckling 2013-2023. Bidragande orsaker kan vara ett ökande antal rovdjur, minskat renbete, klimatförändringar som orsakar sämre betesförhållanden och brist på reservbete och lavskogar. Om vinterbetet är "låst" under islager eller om snödjupet är extremt högt, har samebyarna möjlighet att ansöka om bidrag till kostnader för utfodring, så kallat katastrofskadeskydd.

Varje sameby har fastlagda kontroll-/fixpunkter för att underlätta den betesbesiktning som görs när samebyn ansöker om katastrofskadeskydd. Fixpunkterna finns inlagda i en databas för att underlätta klimatanalyser. På grund av klimat och väder varierar betesförhållandena över olika år. Vintern 2023/2024 var ett av de sämre åren då 26 samebyar sökte katastrofskadeskydd, 24 ansökningar beviljades och två fick avslag. Sammanlagt har 11 662 tkr utbetalats, vilket är en ökning jämfört med säsongen 2022/2023 när endast 4 300 tkr utbetalades.

Tabell 25. Utbetalning av katastrofskadeskydd

	2023/24	2022/23	2021/22
Antal samebyar	24	8	28
Totalt utbetalt (tkr)	11 662	4 300	17 011

Fodersäkerhet

Sametinget har medverkat i projektet *Klimatanpassning av rennäringen – övning och utvärdering av stödutfodring med hjälp av drönare* tillsammans Statens Veterinärmedicinska Anstalt, SVA samt Svenska Samernas Riksförbund, SSR och Distriktsveterinärerna, en del av Jordbruksverket. Ökad användning av drönare i renskötseln har de senast tio åren bidragit till minskad användning av terrängfordon och helikopter i rennäringen. När utsläpp kopplade till fossila bränslen minskar, minskar påverkan på klimat och miljö samtidigt som det innebär lägre drivmedelskostnader. Om drönare även kan nyttjas vid stödutfodring, kan det underlätta för renskötare att snabbt få ut foder till djuren

vid mycket svåra väderförhållanden och bidra till att upprätthålla en god djurhälsa.

Projektet har genomfört en workshop, webbmöten och en övning i fält för att testa användandet av drönare. Projektet fortgår även under 2025.

Tjernoby

Sametinget tillhandahåller service när det gäller extern mätning av levande renar och vid slakterier, samt bekostar de analyser av köttprov som krävs för att garantera att gränsvärdet för cesium i renkött efter Tjernobyolyckan inte överskrider. Sametinget ansvarar för rekommendationer och bekostar nödvändiga åtgärder för att minska risken för att slaktrenar överskrider gränsvärdet. Ingen ersättning utgår för merkostnader för tidigare lagd slakt eftersom det inte längre förväntas bidra till att kassationen av renkött minskar. Cesiumnivåerna i lav har minskat betydligt snabbare än i andra betesväxter och ligger allmänt på en låg nivå.

Tabell 26. Antal ersatta renar enligt kontrollprogram

	2023/2024	2022/2023	2021/2022
Utfodrade renar	757	645	797
Ersatta avlidna renar	12	11	19

Riksgränsstängsel

Staten är underhållsansvarig för riksgränsstängsel och vissa renskötselanläggningar. Sametinget underhåller årligen 756 km stängsel samt fem stugor enligt uppdraget. Sametinget har upphandlat och konkurrensutsatt det operativa underhållsarbetet och har ett ramavtal för verksamheten. Utvärdering av underhållsarbete har visat på behov av en större renovering av gränsstängslet mellan Vilhelmina norra och södra samebyar och *Byrkije reinbeitedistrikt*. Arbetet med detta har påbörjats under 2024.

Projektstöd

Sametinget gjorde under hösten en utlysning av medel till stöd för samarbetsprojekt eller projekt vars resultat ska gynna många inom rennäringen och som kan användas av andra. Under året har totalt 24 ansökningar om projektstöd inkommit. Sametinget har bifallit 10 ansökningar med ett totalbelopp på 7 638 tkr.

Viltvård

Enligt ersättningsystemet för rovdjursskador på rennäringen ska samebyarna kompenseras för förekomst av rovdjur och antalet föryngringar (hona med årskull) i renskötselområdet. De förordningar som reglerar rovdjursersättningen är Viltskadeförordningen (2001:724), regleringsbrev och Sametingets föreskrifter. Sametinget handlägger rovdjursärenden och betalar ut rovdjursersättningar. Ersättningen är baserad på en beräknad kostnad för varje art.

Viltvård och rovdjursersättningar

Länsstyrelsen i Norrbotten har tillsammans med länets samebyar utfört ett pilotprojekt om fullskalig DNA-inventering av järv i Norrbotten. I ett ersättningsperspektiv har samtliga samebyar i Norrbottens län beviljats att tillämpa § 5 i Sametingets föreskrifter (STFS 2007:9), vilket är en schablonersättning baserad på tre års medel. För de samebyar som har ett inventerat resultat som överstiger detta belopp, finns möjlighet att använda sig av det inventerade resultatet. Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands och Dalarnas län kommer under kommande inventeringsår att utföra liknande pilotprojekt om fullskalig DNA-inventering av järv.

Enligt länsstyrelsen i Norrbotten har fullskalig DNA-inventering fungerat väl. I länsstyrelsens rapport-redovisning till Sametinget saknas resultatredovisning konverterad till föryngringar, för utvärdering och slutsats. Med anledning av ofullständig resultatredovisning av DNA-resultat, samt att de flesta samebyar i Norrbottens län tillämpat § 5 (STFS 2007:9)⁴, går det inte att identifiera en trend för järvpopulationen i Norrbotten. Precis som tidigare år, är Sametingets slutsats att det är nödvändigt med populationsuppskattningar i de områden där inventeringsresultaten av olika anledningar är osäkra.

Ny ersättningsform för björn

För 2024 tillkom extra medel samt en ny ersättningsform för björnförekomst som baseras på det senast inventerade resultatet av björn, *Viltskadecenter 2024–9* från Statens lantbruksuniversitet, SLU. Den tidigare arealbaserade ersättningsformen ligger kvar som övre tak. Samebyarna ersätts med det senast inventerade resultatet i förhållande till antalet björnindivider som hittats på respektive samebys

4 5 § Om snö- och väderleksförhållandena varit så svåra att inventering av en djurart under inventeringsperioden kraftigt försvärats i en samebys betesområde ska länsstyrelsen redovisa ett genomsnittligt inventeringsresultat för arten utifrån resultaten från de närmast föregående tre årens inventeringar för samebyn. Tillämpningen får ske med hela samebyns betesområde i Sverige respektive Norge, som minsta geografiska enhet. Beslut om tillämpningen fattas av Länsstyrelsen respektive Norsk institutt for naturforskning efter samråd med samebyn.

kalvningsland under den ordinarie björninventeringen som utförs vart femte år.

Rovdjursinventering

Inventeringsresultatet bildar underlag för utbetalning av rovdjursersättning till samebyarna. Inventeringen är en central del i rovdjursförvaltningen, inte minst i arbetet med toleransnivåer för förlust av renar till rovdjur samt i frågor som rör licensjakt och skydds jakt. Med anledning av ovan beskrivna pilotprojekt för järvinventering, är Sametinget än så länge försiktiga i sin bedömning huruvida fullskalig DNA-inventering av järv är den mest lämpliga vägen, eller om det finns andra alternativ. På grund av klimatförändringar och flera dåliga inventeringsår behöver andra inventeringsmetoder av järv prövas. Järvinventeringen ligger just nu i en utvecklingsfas, där det finns förväntningar om att kunna säkerställa inventeringsresultatet på ett mer tillfredställande sätt. Sametinget har goda förhoppningar om ett framtida fungerande inventeringssystem och att ersättningsfrågan kan lösas på ett förenklat och rättvist sätt. Sametinget kommer fortsätta arbetet med ersättningsfrågan för att förbereda för en eventuell övergång till ett nytt inventerings- och ersättningsystem.

Läs mer i bilagan på sidan 86.

Rovdjursförvaltning och viltskador

Sett ur ett renskötselperspektiv är rovdjursskadorna inom renskötselområdet fortsatt höga. De flesta samebyarna har inte uppnått tio procent maximal skadenivå i enlighet med riksdagens beslut om rätt till ersättning. I början av november 2024 har Naturvårdsverket skickat en enkät till samebyarna i Sverige. Enkäten bygger på frågeställningar kring inställning och användande av förvaltningsverktyget för stora rovdjur. Enkätens syfte, inklusive svarsfrekvens, är att fungera som underlag, som länsstyrelserna tillsammans med samebyar tar med sig vid fortsatt utveckling av toleransnivåer och förvaltningsverktyg. Sametinget är positivt inställt till initiativet, men hade gärna sett att enkäten varit ställd även till berörda länsstyrelser, eftersom det handlar om ett nära samarbete, olika roller och ansvar.

Naturvårdsverkets myndighetsgemensamma riktlinjer för stora rovdjur är ny för året. Sametinget har under året inte noterat några större förändringar i förvaltningen. Sametingets förhoppning är att konsultationer som berör viltförvaltning ska leda fram till ökad kunskap samt att balansen mellan renar och rovdjur förbättras.

Sametinget konstaterar att vargfrågan ännu inte är löst, trots regeringens intention om att halvera vargpopulationen. Samebyar i den södra delen av renskötselområdet har fortsatt en hög påverkan från varg, varför Sametinget yrkar på att vargfrågan måste prioriteras. Med anledning av att enskilda samebyars rovdjurstryck inte avtar, avser Sametinget att fortsatt lyfta frågan till ansvariga politiker och myndigheter.

Tabell 27. Utbetalade rovdjursersättningar 2022–2024

(tkr)	2024	2023	2022
Järvföryngringar, inkl §5	28 353	28 800	29 108
Regelbundna förekomster järv	160	420	420
Tillfälliga förekomster järv	280	140	175
Loföryngringar, inkl §5	18 619	16 900	18 133
Regelbundna förekomster lodjur	560	280	140
Tillfälliga förekomster lodjur	80	140	280
Vargföryngringar	0	500	500
Regelbundna förekomster varg	360	320	80
Tillfälliga förekomster varg	2 080	945	1 050
Förekomst av björn	5 315	1 615	1 615
Förekomst av kungsörn	1 075	1 075	1 075
Viltskador enligt 4 § Viltskadeförordningen	56 882	51 135	52 576
(st)	2024	2023	2022
Antal samebyar med svåra inventeringsförhållanden för järv (§5 STFS 2007:9)	18	17	18

Förvaltningsverktyg för stora rovdjur

Länsstyrelsernas och samebyarnas gemensamma arbete med toleransnivåer och förvaltningsverktyg utvecklas långsamt. Sametinget inväntar Naturvårdsverkets utvärdering av den enkät som skickats ut. Oavsett vad utvärderingen mynnar ut i, är det viktigt att arbetet återupptas och integreras i rovdjursförvaltningen i enlighet med riksdagens beslut om maximalt tio procent renförluster.

Massdödsärenden

Ersättning för massdödande renar enligt 10 § viltskadeförordningen, har lämnats med 990 tkr.

Skadeförebyggande åtgärder

Bidrag till skadeförebyggande åtgärder enligt 3 § viltskadeförordning, har lämnats med 331 tkr. Antalet registrerade bidragsärenden under 2024 har minskat jämfört med föregående år.

Tabell 28. Antal bidragsärenden 2023–2024

Bidragsärenden*	2024	2023
Björn	40	54
Lodjur	17	31
Järv	7	18
Varg	8	17
Totalt:	72	120

* Sammanställning av antal bidragsärenden per rovdjursart påbörjades 2023.

Cirka 14 procent av samtliga ärendena innehåller sekundära åtgärder, det vill säga övriga skadeförebyggande åtgärder förutom skydds jakt, vilket är ungefär lika stor andel som föregående år. Det saknas fortsatt långsiktiga förvaltningsmässiga åtgärder som ger en tydlig effekt på skadebilden. Sametingets reflektion är att både politik och förvaltning behöver agera i frågan. Vissa samebyar har fått utstå övervägande akuta lösningar under större delen av vinterhalvåret. Utdragna vargärenden kvarstår, särskilt i den södra delen av renskötselområdet, där Sametinget ännu inte ser några långsiktiga förvaltningsåtgärder som bidrar till en nedåtgående trend.

Rennäringens skadenivå

Enligt regleringsbrevet är det Sametingets uppgift att sammanställa fakta över samebyarnas skadenivå, med uppgifter från länsstyrelserna som grund. Eftersom skadeberäkningssystemet inte är uppdaterat har Sametinget idag inte möjlighet att ta fram skadebilden på avsett sätt. Därför väljer vi att redovisa estimerade beräkningar från fyra vetenskapliga modeller som kan anses vara relevanta. Dessa är:

1. SLU:s produktionsmodell *Beräkning av rovdjursförluster i rennäringen*⁵
2. Viltskadecenters rapport *Förslag till ersättning för rovdjursdödade renar*⁶
3. Vetenskaplig artikel *Native predators reduce harvest of reindeer by Sami pastoralists*, Hobbs et al⁷
4. Sametingets och Naturvårdsverkets *Förslag till utformning av det nya ersättningssystemet för rovdjursrivna renar*⁸

SLU:s produktionsmodell är den modell som anses vara giltig för förlustberäkningar enligt Handslaget Sametinget/Naturvårdsverket 2019.⁹ Rapporten från

5 Rapport *Beräkning av rovdjursförluster i rennäringen baserat på produktion*, Birgitta Åhman, SLU (2017)

6 Rapport *Förslag till ersättning för rovdjursdödade renar*, Viltanalysenheten Viltskadecenter (2022)

7 Vetenskaplig artikel *Native predators reduce harvest of reindeer by Sami pastoralists*, Hobbs, Andrén, Persson, Aronsson, Chapron (2011), *Ecological Applications* 22: 1640–1654

8 Rapport *Förslag till utformning av det nya ersättningssystemet för rovdjursrivna renar*, Sametinget och Naturvårdsverket (1995)

9 Vid ett möte den 10 januari 2019 träffades en överenskommelse mellan Länsstyrelserna i Västerbotten, Norrbotten, Västernorrland, Jämtland och Dalarna, samt Naturvårdsverket och Sametinget, kallad "Handslaget". Överenskommelsen innebär att myndigheterna erkänner och respekterar produktionsmodellen för beräkning av samebyarnas renförluster och resultaten från det nationella inventeringssystemet för stora rovdjur som grund för det fortsatta arbetet att nå toleransnivåer för rovdjursskador på ren.

Viltskadecenter är ett utkast av Naturvårdsverket som anger de predationsförluster som anses vara giltiga inför nytt ersättningssystem lodjur/järv. Hobbs et al beskriver den enda statistiska modell som har angett ett samband mellan antal rovdjur och slaktförluster för rennäringen. Sametingets/Naturvårdsverkets rapport från 1995 ligger till grund för Sametingets nuvarande ersättningsmodell. Dessa fyra modeller är de mest relevanta i dagsläget. I vår redovisning av förlustsiffror anges ett medelvärde av dessa modeller som en trolig lägsta skadenivå.¹⁰

SLU:s produktionsmodell anger tre olika nivåer på väder- och betesförhållanden. Dåliga förhållanden som ett generellt antagande för alla år och alla samebyar samtidigt är inte troligt. Dagens renskötsel har viss beredskap för dåliga betesförhållanden genom det katastrofskadestöd som administreras av Sametinget. En genomgång av vajornas medelslaktvikt under åren 2013–2023 visar heller inga större avvikelser från normal kondition. Ett resultat mellan "normala" och "sämre" väder- och betesförhållanden är mer troligt. Nästan alla beräkningar utifrån dessa tre modeller anger en betydligt högre skadenivå än nivån på maximalt 10 % enligt riksdagsbeslutet från 2013. Ett medelvärde av beräkningarna ger en skadenivå på mellan 19 och 22 procent. Beräkningarna visar tydligt att man inom rovdjursförvaltningen inte har lyckats närma sig en för rennäringen acceptabel skadenivå.

Om vi redovisar skadenivåer i antal dödade renar betyder det att drygt 25 000 renar utöver accepterad skadenivå¹¹ varje år går till rovdjur i stället för att hamna i förädlingskedjan. Det är en indirekt förlust för rennäringen som leder till minskad företagsutveckling och lägre sysselsättningsgrad.

10 Se bilaga 3 för fullständig redovisning på sidan 89.

11 Dvs den skada som överstiger riksdagens beslut.

Tabell 29. Skadenivåer i antal döda renar 2019–2023 enligt olika beräkningsmodeller

Antal döda renar	2023	2022	2021	2020	2019
Produktionsformel under normala väderförhållanden	65 000	66 000	62 000	69 000	73 000
Produktionsformel under sämre väderförhållanden	45 000	45 000	40 000	48 000	52 000
Produktionsformel under dåliga väderförhållanden	24 000	26 000	20 000	27 000	31 000
Viltskadecenter 2022	71 000	75 000	71 000	79 000	73 000
Hobbs et al 2012	33 000	35 000	34 000	36 000	34 000
Sametinget/Naturvårdsverket 1995	59 000	61 000	58 000	62 000	58 000
Medelvärde	50 000	51 000	48 000	53 000	54 000
Riksdagsbeslut maximal skada 10%	23 000	24 000	24 000	24 000	24 000

Tabell 30. Monetärt värde av rovdjursförluster inklusive merarbete 2019–2023

Beräknad förlust (tkr)	2023	2022	2021	2020	2019
Modeller Medelvärde kostnad	160 000	144 000	123 000	134 000	128 000
Nuvarande ersättning	51 000	53 000	50 000	56 000	49 000
Skillnad Förlust - Ersättning	109 000	91 000	74 000	79 000	78 000

Rennäringens ekonomiska förlust

Ovan redovisas det monetära värdet av förlusterna inklusive merarbete, enligt Viltskadeförordningen. Värdet på slaktkropparna utgår ifrån slakteriernas genomsnittliga avräkningspris. Merarbete beräknas enligt rapporten *Merarbete på grund av rovdjur*¹².

Beräkningarna utgår ifrån ett medelvärde av de sex redovisade modellerna. De faktiska skadenivåerna och även kostnaderna kan i verkligheten vara ännu högre. För de senaste åren har endast en tredjedel av rennäringens faktiska kostnader ersatts. Ackumulerat för de senaste tio åren är den sammanlagda förlusten

för rennäringen minst 800 miljoner kronor. En svaghet i nuvarande ersättningssystem är att det inte finns en inbyggd mekanism för att ersätta ökade kostnader. Den stora skillnaden mellan ersatt värde och faktisk monetär kostnad beror främst på att ersättningsnivåerna legat stilla sedan 20 år tillbaka trots att marknadspriset för renkött ökat markant (se diagram x Prisutveckling på renkött).

Vi konstaterar att skadenivåerna för rennäringen inte har sjunkit trots att myndigheterna under de senaste tio åren haft i uppdrag att minska skadorna. Renhjordens storlek visar på en negativ trend (se diagram x Renhjordens storlek 2013–2024).

¹² *Merarbete på grund av rovdjur - En intervjustudie*, Joel Kitti Junros, Inst. För nationalekonomi, Umeå Universitet och Göran Bostedt, Centrum för miljö- och naturresursekonomi, SLU, Umeå (2011)

Markanvändning

Sametingets skyldighet att medverka i samhällsplanering och bevaka att samiska behov beaktas innebär kontakt med domstolar, flera centrala sektorsmyndigheter, fem länsstyrelser och ett stort antal norrlandskommuner samt andra intressenter som vill ta mark i anspråk inom renskötseområdet. Kunskapen om renskötselns behov av sammanhängande betesmarker, renskötseln som kulturbärare och dess samband med folkrättsliga aspekter är generellt låg. Konsultationsordningen ger möjligheter att i högre utsträckning bidra till att samisk kunskap tas tillvara i myndigheternas handläggning och beslutsprocesser.

Grön omställning

Sverige har högt ställda mål om att bli världens första fossilfria välfärdsland och det omfattande tryck som redan finns på renbetesmarkerna har ökat ytterligare. Den svenska politikens agenda om en "grön omställning" har satt i gång stora industrisatsningar i norra Sverige. Många av remisserna avseende tillstånd för vindkraft, gruvor, kraftledningar, infrastruktur och täkter hänvisar till den "gröna omställningen" i samråd- och tillståndprocesser. Ur Sametingets perspektiv kan klimatomställningen aldrig bli hållbar om den sker på bekostnad av det samiska folkets och enskilda samers möjligheter att leva kvar i sina traditionella marker och överföra sin livsföring, kultur, näring, mark och vatten vidare till kommande generationer. Omställningen är inte heller hållbar om den sker utan ett reellt inflytande från de samer som berörs och i enlighet med samers status som urfolk och internationell urfolksrätt.

Friluftslivets påverkan på samisk markanvändning

Sametinget ser att konfliktytorna mellan samisk markanvändning och friluftsliv kvarstår, speciellt i Jämtlandsfjällen, Härjedalen, Dalarna och Kiruna kommun. Flertalet konsultationsförfrågningar om markupplåtelse för evenemang och tillstånd berör de ovan nämnda områdena och ofta i samma tidsperiod som renar befinner sig i områdena. Under 2024 har Sametinget deltagit i Myndighetsnätverket för

friluftsliv; nationell dialoggrupp för allemansrätten. Sametinget har även deltagit aktivt i Naturvårdsverkets kommunikationssatsning gällande allemansrätten där störning på renskötseln lyfts.

Snöskoterkörning inom renskötseområdet har det senaste decenniet ökat betydligt. Det är särskilt friåkning med snöskoter som kan orsaka stora störningar för renskötseln. Sametinget ingår i Nationella snöskoterrådet.

Renbruksplaner och GIS-system

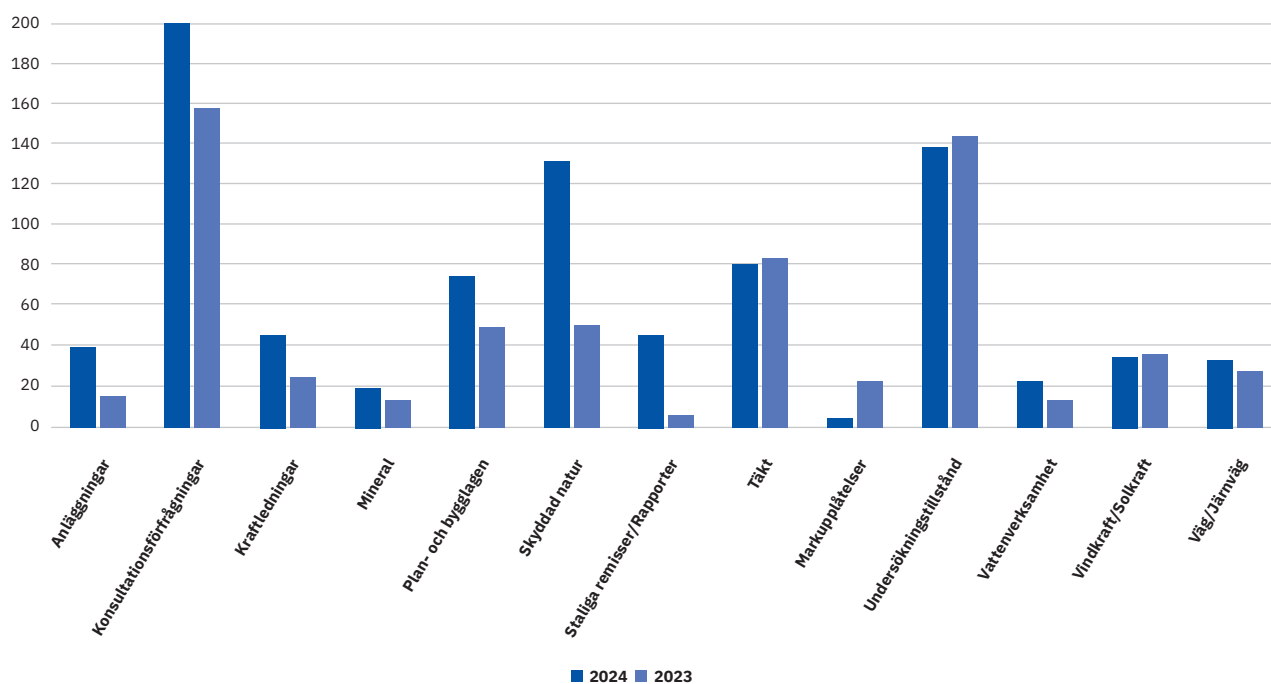
Under 2024 har 26 samebyar fått bidrag för att utföra projektarbeten inom renbruksplan. Ett tiotal samebyar har genomgått utbildningar inom lavinventering under hösten, anordnade i Gällivare och Kiruna. Ett grundläggande utbildningsmaterial har tagits fram som på ett interaktivt sätt lär samebyarna att använda RenGIS 3.0 i inventeringsarbetet. Utbildningsmaterial är framtaget för olika grundnivåer och innebär lärande genom aktiva övningar. Ett trettiotal utbildningstillfällen har erbjudits under året.

Den nya tekniken som används i RenGIS 3.0 har effektiviserat arbetet. Mobiltelefon och surfplatta kan användas ute i fält, men områden med sämre eller ingen mobiltäckning i fjäll- och skogsområden där samebyarna arbetar, försvårar arbetet.

Sametinget har beställt en indikator över hur lavtillgången såg ut i hela renskötseområdet år 1986. Under året har Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) arbetat med att ta fram underlag med möjlighet att jämföra hur skogslandskapet förändrats mellan olika perioder och se effekter av annan markanvändning kontra renskötseln. Ett arbete har inletts för att ta fram en vägledning kring hur lavindikatorn inom renskötseområdet ska användas.

Sametinget har påbörjat utbildningar för samebyarna i Sametingets nya GIS-applikation *Renmark*, som är vårt verktyg för att beskriva samebyarnas markanvändning. Målsättningen är att samebyarna aktivt ska kunna gå in och uppdatera sin markanvändningsbeskrivning så att aktuella data löpande kan tillgängliggöras på Sametingets webbplats i stället för de statiska kartor som för närvarande publiceras som pdf-filer.

Diagram 5. Antal samhällsplaneringsärenden 2023–2024 uppdelade per kategori

Stor efterfrågan

Det finns en stor efterfrågan på samisk kunskap om markanvändning från externa myndigheter, forskare, utredare och studenter. Förutom inspel och förklaringar kring komplexa förhållanden önskas granskning av forskningsrapporter och examensarbeten. Mängden ärenden som berör samhällsplaneringsfunktionen ökar ständigt, speciellt med anledning av de pågående industrisatsningarna i Norrbotten och Västerbotten. En växande medvetenhet om lagen om konsultation med samer har ökat ärendemängden. Sametinget för internt en ständig dialog kring svåra och komplexa ärenden och vilka ärenden som ska prioriteras. Bestämmelser i andra lagstiftningar innebär att det finns mycket små

möjligheter att få gehör för Sametingets och berörda samers synpunkter.

Utåtriktade insatser

Sametinget har under året hållit i flera utbildningar och föreläst om samisk markanvändning och riksintresset rennärning (se vidare under kapitel Information).

Sametinget och Trafikverket har haft årlig uppföljning av samverkansavtalet. Det är ett långsiktigt arbete med handlingsplan och aktiviteter. Vi har behandlat frågor som samverkan, pågående projekt, konsultationsordning, Trafikverkets förbättringsarbeten kopplat mot renskötseln och vikten av dialog, kommunikation samt informationskanaler.

Miljö och hållbarhet

De nationella miljömålen

Ekologisk långsiktighet och hushållning med naturresurser har alltid varit en central del av den samiska kulturen. Biologisk mångfald och grön infrastruktur är förutsättningar för ett ekologiskt och socialt bärkraftigt samiskt näringsliv. Om Sverige vill tillvarata den samiska traditionella kunskapen *árbediehtu* och är intresserad av det samiska landskapsperspektivet, kan Sametinget bidra till Sveriges arbete med långsiktig ekologisk hållbarhet och biologisk mångfald. Ur samiskt perspektiv måste de åtgärder som vidtas för att minska samhällets negativa klimatpåverkan ske med respekt för samiska rättigheter och samisk markanvändning. Den gröna omställningen kan annars medföra att de samiska näringarna drabbas dubbelt upp av klimatförändringarna; dels direkt av ett förändrat klimat, dels genom förlusten av mark till nytta för den gröna omställningen.

Sametinget bidrar till uppfyllandet av de nationella miljömålen, särskilt *En storslagen fjällmiljö, Levande skogar, Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv*. Vårt bidrag genomförs främst genom deltagandet i Miljömålsrådet men även genom remissvar, samråd och konsultationer med andra myndigheter. Lagstiftning och internationella ramverk utgör en vägledning och är avgörande för Sametingets rådighet över, och påverkan på, målens uppfyllelse.

Miljömålsrådet

Sametinget har under 2024 deltagit i tre programområden: *Kolinlagring och biologisk mångfald i landbaserade ekosystem, Ramverk för nationell planering och Hälsa som drivkraft för miljömålen och hållbar utveckling*. Syftet med programområdet *Kolinlagring och biologisk mångfald* har varit att identifiera och ta fram förslag på åtgärder, styrmedel och etappmål till Miljömålsberedningen i arbetet med en strategi för hur Sverige ska leva upp till internationella åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn. Programområdet avslutades vid årsskiftet 2024/2025.

Inom programområde *Ramverk för nationell planering* berör flera av arbetspaketet samisk markanvändning och renskötsel. Vi deltar i arbetspaketet *Nationell lägesbild* som använder sig av digitala kartunderlag från utförda

inventeringar av marktyper i Sverige. I arbetet ska en metod tas fram för att kunna se förutsättningarna för genomförande av Naturrestaureringsförordningen. I arbetspaketet *Kumulativa effekter på renskötsel och samisk kultur* tas ett samlat kunskapsunderlag fram som visar på kumulativa effekter utifrån den utveckling som sker i norra Sverige med fokus på renskötsel och den samiska kulturens intressen, där Sametinget tillsammans med länsstyrelsen i Västerbotten är ansvariga för arbetspaketet. Arbetet förväntas pågå fram till 2026.

Programområdet *Hälsa som drivkraft* för miljömålen samordnar arbetet med miljörelaterad hälsa i syfte att öka kunskapsutbytet, samverkan och samordningen av frågor som berör flera aktörer. Sametinget ingår i delområdet *Sociala konsekvensanalyser i miljömålsarbetet*.

Klimatanpassning

Sametinget arbetar med klimatanpassning inom vårt verksamhetsområde i enlighet med klimatanpassningsförordningen (2018:1428). Sametinget och länsstyrelserna inom renskötselområdet har under året fortsatt att vägleda och stötta samebyar i deras klimatanpassningsarbete. Under 2024 har ytterligare en sameby startat upp sitt arbete och tre samebyar har påbörjat fördjupningar av klimat- och sårbarhetsanalyser inklusive handlingsplaner för klimatanpassning. Arbetet har lett fram till konkret nytta i form av kunskapsutveckling hos myndigheter och samebyar, samt rapporter som kan utgöra underlag i arbetet med klimatanpassning. Det finns behov av en mer stabil och långsiktig finansiering, dels för fortsatta arbete för samebyars klimat- och sårbarhetsanalyser, handlingsplaner och åtgärder, dels för att myndigheter ska kunna arbeta kontinuerligt med kunskapshöjande åtgärder.

Sametinget har arbetat i SMHI:s klimatdata i RenGIS 3.0, den GIS-applikation som samebyarna använder för att skapa sina renbruksplaner. SMHI:s klimatdata ger exempelvis klimatindex på medeltemperatur, nederbörds mängder och snödjup från 1960-talet fram till 2098. Det kan skapa ökad förståelse för hur renarnas vandringar och renskötselns markanvändning påverkas av klimatförändringar och andra yttre omvärldsfaktorer. Data kan användas för att stötta samebyarna i deras arbete med att ta fram klimat- och sårbarhetsanalyser och handlingsplaner för klimatanpassning.

Utvecklingen av samiskt näringsliv

Rennäringen i Sverige är en pastoral näring som verkar nästan uteslutande utifrån naturens förutsättningar. Behovet av stora och sammanhängande arealer för bete är en utmaning för rennäringen idag, med tanke på den konkurrerande markanvändning som ständigt ökar. Ett oroande tecken är ifrågasättandet av både markanvändningen och förutsättningar för hänsynstagande till rennäringens behov i form både betestillgång och betesro. Ansvar för betesmarkernas tillstånd läggs allt som oftast på renskötarna, trots att det moderna skogsbruket, vindkraftsparken och gruvor orsakat en markant minskning av lavbetet sedan 1950-talet. Detta tillsammans med utbyggd infrastruktur, ökad trafik och sämre väderförhållanden gör renskötsel alltmer sårbar. Den kraftiga ökningen av exploateringar i det samiska området, klimatförändringar och många aktörers bristande kunskap om de folkrättsliga aspekterna av samisk markanvändning är en utmaning.

När det gäller rovdjurssituationen är det ett oroande tecken att skadenivåerna ännu inte nått en acceptabel nivå. Det är av största vikt att arbetet med förvaltningsverktyget fortsätter så att riksdagens beslut på maximalt 10 procent renförlust kan uppfyllas i närtid. Dagens ersättningsystem för skadeförebyggande åtgärder kan inte på något sätt ersätta en reell minskning av rovdjurstrycket i renskötselområdet. Järvinventeringen ligger just nu i en utvecklingsfas där DNA-analyser prövas. Sametinget förväntar sig att inventeringsresultaten framöver blir mer tillfredställande och att ersättningsfrågan ska lösas på ett förenklat och mera rättvist sätt. Nuvarande ersättningsystem bygger på inventering av lyor. För DNA-analyser krävs en förändring både i Viltskadeförordningen och Sametingets egen föreskrift. Utbetalningar under hösten 2024 visade på utmaningar eftersom det i första skedet har genomförts prov av DNA-baserad inventering endast i Norrbottens län. Det är även svårt att veta om genomförandet varit tillfredsställande. Det nya systemet med DNA-inventering kommer att innebära större arbetsinsats för samebyarna. Det innebär i sin tur ökade kostnader, vilket har varit under diskussion under hösten, främst bland samebyarna i Norrbottens län.

Sametinget har under året arbetat med ett nytt ersättningsystem för att harmonisera med ändringen i Viltskadeförordningens 8§ rörande skador orsakade av björn. Förändringen är ett viktigt instrument för att på ett bättre och mer rättvist sätt ersätta de samebyar som har haft mest skadeverkningar av angrepp av björn. Regeringen har höjt medelstilletdelningen för att möjliggöra det nya ersättningsystemet. Enligt resultatet av rapport (2024–9) som Sametinget beställt av Viltskadecenter, kompenserar

ersättningsnivån dock inte skadorna fullt ut.

På grund av låst renbete främst på grund av isskorpa närmast mark, men även stora snömängder, beviljades 24 samebyar katastrofskadeersättning under 2024. November och decembers varma väder med bristande snömängd som resultat, har i sin tur inneburit att flertalet samebyar inte kunnat samla renar för slakt som brukligt. Det ger återverkningar på det pristilllägg som Sametinget betalar ut.

Antalet inkomna ärenden som berör samiska markanvändning ökar. Typen av ärenden varierar, från mindre förhandsbesked inom riksintressen till större etableringar. Konsultationsordningen är tänkt att ge ökat samiskt inflytande i frågor som berör det samiska folket, där samisk markanvändning är en särskilt viktig fråga. Många av de tillståndsärenden som berör den gröna omställningen omfattas inte av konsultationsordningen och ger därmed inte samer möjlighet till ett större inflytande.

Sametinget ser fortfarande att kompensatoriska åtgärder, som skyddsåtgärder som ställer krav på förändrad renskötsel genom utfodring eller flytt med lastbil i stället för till fots, föreslås. Sådana åtgärder är inte en del av den traditionella renskötseln och skyddar inte heller den samiska kulturen. Regeringen har utrett frågan om ersättningar för upplåtelse av mark i samband med elnätsutbyggnad (KN2023/03796). I samband med konsultationen hänvisade utredaren till arbetet inom renmarkskommittén och att man inte kan föregå det arbetet. Renmarkskommittén har dock därefter lagts ner. I och med det kvarstår fortfarande frågan om ersättningar för kraftledningar vad gäller intrång på renskötselns marker samtidigt som antalet kraftledningsärenden ökat med 80 procent mellan år 2023 och 2024.

Sametingets remissvar och yttranden syftar till att stärka samernas inflytande och möjlighet att påverka beslut när mark inom det traditionella området berörs. Renskötseln är beroende av sammanhängande betesområden under olika delar av året. Fortsatt är många miljökonsekvensbeskrivningar undermåliga, och beskriver inte de kumulativa effekterna tillräckligt bra för att ge en heltäckande bild av påverkan på renskötseln i området ur ett landskapsperspektiv.

Den kraftiga ökningen av exploateringar i det samiska området fragmenterar renbetesmarkerna samtidigt som klimatförändringar och många aktörers bristande kunskap om de folkrättsliga aspekterna utgör ett allvarligt hot mot samisk markanvändning.

EU-medel

Foto: Marie Enoksson

Landsbygdsprogrammet	55
CAP – Strategisk plan	55
Interreg Aurora	56
EU-medlens betydelse	56

Sametinget verkar för ett variationsrikt samiskt näringsliv som är hållbart, resilient och ekonomiskt bärkraftigt. De EU-stöd till landsbygdsutveckling som Sametinget hanterar, avser jordbrukspolitik. Interreg Aurora-programmet möjliggör gränsöverskridande samarbeten över hela Sápmi.

Landsbygdsprogrammet

Landsbygdsprogrammet har omfattat perioden 2014 fram till 2020, med förlängning 2021–2022. Samtliga åtgärder i programmet är stängda för nya ansökningar. Sista datum för ansökningar om slutredovisning är den 5 april 2025.

CAP – Strategisk plan

Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitikerna - där rennäringen ingår som köttproducent - handlar om att öka produktivitet, lönsamhet och konkurrenskraft i sektorn, samt att prioritera djurens välfärd. I planen ingår en höjd ambition inom miljö- och klimatområdet. Syftet är att bidra till utvecklingen inom Sveriges landsbygder, så att det går att bo och verka där.

Investeringsstöden ska förbättra konkurrenskraften för jordbruksföretag, inklusive trädgårds- och rennäringföretag, genom att stödja investeringar som ökar

produktiviteten och lönsamheten i jordbruksverksamheten. De stöd Sametinget hanterar är *Investeringsstöd för ökad diversifiering*, *Investeringsstöd för ökad konkurrenskraft*, *Startstöd*, *Investeringsstöd för förädling av jordbruksprodukter*, *Samarbete och Kompetensutveckling*.

Information om stöden finns på Sametingets webbplats och på Facebook. Sammanlagt har det inkommit 34 ansökningar om stöd under 2024.

Inom ramen för *Agriculture Knowledge and Innovation System (AKIS)* har Sametinget utarbetat en plan över hur medlen i interventionerna kompetensutveckling, samarbete och stöd inom EIP Agri effektivt bör nyttjas och fördelas mellan prioriterade insatser. Sametinget har utlyst 2 miljoner kronor i två utlysningar inom Kompetensutveckling som gynnar rennäringens konkurrenskraft och djurvälfärd, och en utlysning inom Samarbete miljö och klimat på en miljon kronor.

Tabell 31. Översikt av stöd

Delåtgärdsbudget	Fördelad budget 2023-2028	Totalt beviljat stöd 2023-2028	Faktiskt utbetalt	antal ansökningar 2024	antal beviljade 2024	antal beslut 2024
Investeringsstöd för diversifiering och utveckling av livsmedelskedjan	3 000 000	65 544	56 427	0	0	0
Investeringsstöd för ökad konkurrenskraft	8 000 000	1 782 263	424 182	10	12	12
Kompetensutveckling Livsmedel och besöksnäring	7 000 000	0		0	0	0
Kompetensutveckling stärkt konkurrenskraft och förbättrad djurvälfärd	7 000 000	988 555		13	2	9
Konkurrenskraft & förbättrad djurvälfärd	5 000 000	0		0	0	0
Livsmedel & besöksnäring	5 000 000	0		0	0	0
Miljö & klimat	3 000 000	0		0	0	0
Startstöd	11 250 000	2 550 000	1 200 000	11	13	13
Slutsumma	49 250 000	5 386 362	1680609	34	27	34

Tabell 32. Ärendebalans ansökningar Landsbygdsprogrammet

	Inkomna 2024	Beslutade 2024	Ärendebalans 2024	Ärendebalans 2024
Stöd	1	3	-2	-9
Utbetalningar	24	36	-12	-7

Interreg Aurora

Interreg Aurora är ett program i Europeiska unionens Interreg-gemenskap för gränsöverskridande samarbete 2021–2027. Programmet möjliggör gränsöverskridande samarbete i de nordligaste delarna av Europa. Interreg Aurora-programmet är integrerat med Sápmi och urfolket samer i Sverige, Norge och Finland. Inom delområdet Sápmi finns specifika och gränsöverskridande medel för att utveckla den samiska kulturen, näringslivet, forskning och de samiska språken.

Under 2024 har Interreg Aurora haft två utlysningar av projektmedel. Sammanlagt 16 samiska ansökningar har inkommit under perioden.

Godkännandegraden inom delområdet Sápmi är 45,8 procent. 11 av 24 ansökningar har godkänts. Återtagna ansökningar har inte inräknats. Tre ansökningar är under

beredning i utlysning 5. Den preliminära budgeten är cirka 14 miljoner euro, varav cirka 2,9 miljoner euro hittills beviljats till elva projekt. De projekt som godkänts inom delområde Sápmi hör till följande prioriteringsområden:

- Prioritet 2 - Ett grönare Europa; Grön och hållbar omställning
- Prioritet 3 - Ett mer socialt Europa; Utbildning, kultur och hållbar turism
- Prioritet 4 - En bättre Interreg-styrning; Bättre och mer hållbart gränsöverskridande samarbete
- Det saknas projekt inom Prioritet 1 - Ett smartare Europa; Smart och hållbar tillväxt, Smart specialisering, forskning och innovation, samt Små och medelstora företags konkurrenskraft.

Tabell 33. Ansökningar Interreg Aurora period 1–5 samt Small Scale Project

	2022	2023	2024
Inkomna	5	12	16
Beviljade	2	4	5
Avslag	2	5	6
Återtagna	1	3	2
Under beredning	–	–	3

EU-medlens betydelse

Sametingets slutsats är att ett nytt program tar tid att implementera hos de sökande. Programmets nuvarande utformning riktar sig inte längre till alla samiska näringslivsföretag. Numera krävs en anknytning till sameby och till ett renskötsel-företag för att kunna ansöka om investeringsstöd. Det innebär att antalet sökande begränsas till rennäringsanknuten verksamhet. Dessutom är investeringsstöden via Strategiska planen de enda stöd som ett enskilt rennäringsföretag kan söka. Det innebär möjligheter för den enskilde företagaren att utveckla sitt eget företag vilket är positivt för rennäringsföretagen. Det flesta andra stöd är utformade för samebyn som kollektiv.

För övrigt samiskt näringsliv saknas stödformer under nuvarande period. Det samiska samhället har ett diversifierat näringsliv inom många olika områden som räknas till glesbygdsnäringar, men dessa företag kan inte nyttja företagsstöden i Strategiska planen. Det finns inte heller några andra näringslivsstöd utformade för samiska företag utanför renskötelsen som Sametinget ansvarar för. Eftersom Sametinget har lång erfarenhet och kunskap av samiskt näringsliv är det olyckligt att samiska företagare hänvisas till andra stödgivare som i sin tur ska bedöma vad som är viktigt för det samiska samhällets utveckling. Sametinget tappar överblicken över samiskt näringsliv vilket riskerar att fragmentisera det samiska näringslivet över tid.

Personalförsörjning

Foto: Marie Enoksson

Personalsammansättning.....	58
Attrahera och behålla kompetens	58
Personalomsättning.....	59
IT-säkerhet	59

Sametinget ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att främja en god arbetsmiljö vid myndigheten. Av redovisningen ska också framgå vilka åtgärder som har vidtagits för att minska sjukfrånvaron samt säkerställa kompetensförsörjning.

Personalsammansättning

På Sametinget var 55,6 årsarbetande och i medeltal 66 anställda under 2024. Antalet anställda minskade under året med en anställd jämfört med 2023. Spridningen i ålder var vid årets slut 30–66 år med en medelålder på 50 år. Under året har fem medarbetare anställts som tills vidare och två personer med tidsbegränsade anställning i form av vikariat, säsongsanställda eller anställda i tillfälliga projekt. Könsfördelningen inom Sametinget är 51 kvinnor och 15 män vilket innebär 77 procent kvinnor och 23 procent män.

Ledningsstrukturen omfattas av en kanslichef, tre avdelningschefer och fem enhetschefer; en man och åtta kvinnor. I ledningsgruppen ingår en man och tre kvinnor. Andelen kvinnor är fortsatt överrepresenterade i relation till könsfördelningen bland samtliga anställda.

För att tillgodose kompetensförsörjningen har Sametinget använt tillfälliga chefsförordnaden, vikariat, projektanställningar och konsulter. Under året har HR-chefstjänsten varit tillförordnad.

Tabell 34. Personalstruktur för Sametinget 2022–2024

	2024	2023	2022
Medelantal anställda (st)	66	67	66
Antal årsarbetskrafter (st)	55,6	57	60
Andel kvinnor (%)	77	77	74
Andel män (%)	23	23	26
Andel anställda -29 år (%)	0	1,4	1,5
Andel anställda 30-49 år (%)	50	45,1	42,6
Andel anställda 50+ (%)	50	53,5	55,9

Sametinget har fyra placeringsorter: Giron/Kiruna, Jåhkåmåhkke/Jokkmokk, Dearn/Tärnaby och Staare/Östersund. Den tillsvidareanställda personalen, exklusive tjänstlediga, fördelade sig den 31 december 2024 enligt nedan:

Tabell 35. Antal tillsvidareanställda 2022–2024

	2024	2023	2022
Giron/Kiruna	30	30	27
Jåhkåmåhkke/Jokkmokk	14	13	12
Dearn/Tärnaby	8	8	7
Staare/Östersund	14	14	14

Attrahera och behålla kompetens

För att Sametinget ska kunna fullgöra nuvarande och nya uppdrag är det väsentligt att kunna attrahera nya potentiella medarbetare. Insatser som Sametinget gör för att attrahera, men också för att behålla, personal, är att ha generösa arbetsgivarerbjudanden och distansavtal som underlättar för medarbetare att kombinera arbetsliv och fritid.

Sametinget använder sig av kompetensbaserad rekrytering med behovsanalys och anonymiserade ansökningar för att rekrytera rätt person till rätt befattning. Under året har myndigheten utlyst 15 tjänster varav sex rekryteringar avbrutits eftersom Sametinget har arbetat med organisationsöversyn och där tjänsterna har ingått i omplaceringsutredning eller för att vikariat inte tillsatts. För de rekryteringar som avbrutits har kompetensförsörjning tillförsäkrats genom att omplacera medarbetare till de vakanta tjänsterna.

Utveckla och behålla

De flesta personer som söker en tjänst på Sametinget har ett stort intresse och engagemang för samiska frågor utöver sin sakkunskap inom specifika områden. För att säkerställa att medarbetare vill stanna kvar och utvecklas i sin befattning samt att befintlig kompetens tas tillvara på bästa sätt, har kompetenshöjande insatser gjorts avdelningsvis utifrån den specifika kompetensen. Under året har Sametinget arbetat med: Hur kan man stärka känslan av sammanhang på arbetsplatsen och hur kan vi jobba för att öka känslan av begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet? (KASAM)

Ett hållbart arbetsliv handlar om att kunna, vilja och orka ett helt arbetsliv. Sametinget fortsätter att verka för goda förutsättningar för ett hållbart arbetsliv på myndigheten.

Avveckla

Under året har Sametinget arbetat med att effektivisera verksamheten och genomfört en omorganisation. Verksamheten har minskat från fem till tre avdelningar där omplaceringar gjorts för att tillvarata befintlig kompetens. Detta bedöms öka myndighetens möjlighet att genomföra nuvarande och kommande uppdrag. Organisationen har minskat med tio tjänster.

Personalomsättning

Den totala personalomsättningen för 2024 uppgick till elva procent, en minskning med sju procentenheter jämfört med föregående år. De vanligaste orsakerna till avslut av tjänst är pension eller slutat på egen begäran.

Tabell 36. Personalomsättning 2022–2024

	2024	2023	2022
Medelantal	66	67	66
Antal avslut	7	12	3
Personalomsättning (%)	11	18	5

Semesterlöneskuld och personalsociala åtgärder

Sametinget har fortsatt sitt arbete med rehabiliteringar och återgång i arbete efter sjukfrånvaro. Kostnader för personalsociala åtgärder avser ersättning för företagshälsovård, ersättning för sjukvårdskostnader, läkemedel och friskvård.

Tabell 37. Personalsociala åtgärder 2022–2024 (tkr)

	2024	2023	2022
Personalsociala åtgärder	421	616	853

Sjukfrånvaro

Under 2024 har Sametinget haft en sjukfrånvaro på 6,11 procent, vilket är en ökning med en procentenhet från 2023. Andelen långtidssjukskrivningar av den totala sjukfrånvaron har ökat sedan 2023. Att det sker en ökning av sjukskrivningstalen kan vara en konsekvens av ökad arbetsbelastning hos personalen. De stora variationerna av sjukskrivningstalen mellan åren kan även bero på att Sametinget är en relativt liten myndighet och att förändringar hos några få individer väsentligt kan påverka det procentuella utfallet.

Tabell 38. Sjukfrånvaro personal 2022–2024

Sjukfrånvaro	2024	2023	2022*
Totalt i %	6,11	5,11	9,46
Andel 60 dagar eller mer i %	73,7	61,3	75,12
Sjukfrånvaro av total arbetstid i %	2024	2023	2022*
Kvinnor	7,49	4,57	7,56
Män	1,7	6,69	13,92
Anställda -29 år	-	-	-
Anställda 30-49 år	8,5	5,28	10,85
Anställda 50 år+	3,98	4,78	8,41

* Siffrorna är korrigerade jämfört med uppgifterna i ÅR 2022.

IT-säkerhet

Sametinget har utifrån MSB:s verktyg *Infosäkkollen* som genomfördes under senare delen av 2023 genomfört flera åtgärder för att förvalta och utveckla informationssäkerheten. Bland dessa kan nämnas att multifaktorautentisering har införts för samtliga medarbetare, servrar med föråldrad standard har stängts eller bytts ut, ny Windowsversion har lagts in på samtliga datorer och samtliga personuppgiftsbiträdesavtal har genomgått.

Finansiell redovisning

Foto: Mostphotos.com

Resultaträkning	61
Balansräkning.....	62
Anslagsredovisning	64
Tilläggsupplysningar.....	65
Noter.....	68
Övriga väsentliga uppgifter	79

RESULTATRÄKNING			
(tkr)	Not	2024	2023
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	99 556	92 788
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	2 355	1 855
Intäkter av bidrag	3	7 369	11 002
Finansiella intäkter	4	265	80
Summa		109 544	105 725
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-61 577	-63 567
Kostnader för lokaler		-3 784	-3 566
Övriga driftkostnader	6	-42 925	-37 255
Finansiella kostnader	7	-185	-169
Avskrivningar och nedskrivningar		-5 814	-5 323
Summa		-114 286	-109 880
Verksamhetsutfall			
		-4 741	-4 155
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		160 041	144 443
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		2 079	1 481
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	8	5 302	5 516
Lämnade bidrag	9	-168 508	-151 441
Saldo		-1 086	0
Årets kapitalförändring	10	-5 828	-4 155

BALANSRÄKNING			
(tkr)	Not	2024-12-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	11	8 109	11 405
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	12	1 808	2 555
Summa		9 917	13 960
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	13	0	0
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	14	2 690	1 993
Summa		2 690	1 993
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	15	0	2 275
Summa		0	2 275
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		5	92
Fordringar hos andra myndigheter	16	1 929	2 390
Övriga kortfristiga fordringar	17	128	183
Summa		2 062	2 664
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	18	1 668	2 213
Upplupna bidragsintäkter	19	227	3 478
Övriga upplupna intäkter	20	43	43
Summa		1 938	5 733
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	21	3 618	6 923
Summa		3 618	6 923
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	22	11 449	12 465
SUMMA TILLGÅNGAR		31 673	46 013

BALANSRÄKNING			
(tkr)	Not	2024-12-31	2023-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	23	15 209	17 027
Balanserad kapitalförändring	23	30	30
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	10	-5 821	-4 155
Summa		9 419	12 903
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	24	327	643
Övriga avsättningar	25	1 117	1 045
Summa		1 444	1 688
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	26	2 089	3 144
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	27	2 756	2 431
Leverantörsskulder		7 148	9 998
Övriga kortfristiga skulder	28	1 292	1 344
Summa		13 286	16 917
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	29	5 782	5 432
Oförbrukade bidrag	30	1 742	9 073
Summa		7 523	14 505
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		31 673	46 013

ANSVARSFÖRBINDELSER	Not	2023-12-31	2023-12-31
Övriga ansvarsförbindelser	31	200	200
SUMMA ANSVARSFÖRBINDELSER		200	200

ANSLAGSREDOVISNING							
Anslag (tkr)	Not 32	Ing. över- förings- belopp	Årets till- delning enl. regl. brev	Indrag- ning	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp
Utgiftsområde 1							
Rikets styrelse							
Uo 1 3:1 Sametinget (ramanslag)							
ap. 1 Sametinget	33	-711	61 500	0	60 789	-57 862	2 927
ap. 3 Samefonden	34	0	1 500	0	1 500	-1 500	0
Uo 1 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter (ramanslag)							
ap. 12 Nationellt uppföljningsansvar		635	3 200	-635	3 200	-2 894	306
ap. 13 Statsbidrag till kommuner och landsting i förvaltningsområden, m.m.	35	1 836	29 540	-1 836	29 540	-29 475	65
ap. 14 Samiska Språkcentrum		15	11 000	-15	11 000	-10 989	11
ap. 15 Hemsida om nationella minoriteter	36	100	2 200	-100	2 200	-1 869	331
Utgiftsområde 17							
Kultur, medier, trossamfund och fritid							
Uo 17 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete (ramanslag)							
ap. 5 Bidrag till samisk kultur	37	320	22 878	-320	22 878	-22 707	171
Utgiftsområde 23							
Areella näringar, landsbygd och livsmedel							
Uo 23 1:22 Främjande av rennäringen m.m. (ramanslag)							
ap. 2 Främjande av rennäringen		0	0	0	0	0	0
Summa		10 847	267 733	-11 558	267 022	-261 933	5 089

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Sametingets bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverkets (ESV:s) föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 3 januari. Brytdagen föregående år var den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 20 tkr bokförts som periodavgränsningsposter. Motsvarande beloppsgräns föregående år var 20 tkr.

Kostnadsmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr. o. m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2023, 85 tkr, har år 2024 minskat med 0 tkr och uppgår därmed på balansdagen till 85 tkr.

Upplysningar om avvikelser

Avvikelser från ekonomiadministrativa regler

Bestämmelser i 2 kap. 1 § Kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) gällande finansiering av anläggningstillgångar med lån i Riksgäldskontoret, har inte tillämpats vid finansiering av anläggningstillgångar under anslaget 1:22 Främjande av rennärningen m m. Sådana investeringar har i stället finansierats från anslaget. Avvikelsen är i enlighet med Sametingets regleringsbrev.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Enligt ESV:s allmänna råd till 5 kap. 1 § FÅB, bör gränsen för mindre värde sättas med utgångspunkt i ett anskaffningsvärde som understiger ett halvt prisbasbelopp. Sametingets styrelse har fastställt beloppsgränsen för anläggningstillgångar till 21 tkr, vilket har gällt fr.o.m. räkenskapsåret 2010. Större anskaffningar av likartade tillgångar redovisas som anläggningstillgångar även om respektive tillgång är av mindre värde. Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner, fordon och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 21 tkr och en beräknad livslängd som uppgår till lägst tre år. Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 21 tkr. Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst tre år. Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod. Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Förbättringsutgifter på annans fastighet Datorer och kringutrustning Maskiner och tekniska anläggningar Bilar och transportmedel Övriga inventarier
5 år	Immateriella anläggningstillgångar Inredningsinventarier t o m 2005-12-31
10 år	Inredningsinventarier

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta. Fordringar i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Ersättningar och andra förmåner, ledande befattningshavare				
Styrelse	Andra uppdrag	Total ersättning (kr)	Ersättning (kr)**	Förmåner (kr)
Håkan Jonsson, styrelseordförande	Ordförande sametingspartiet Jakt- och Fiskesamerna, styrelseledamot Fluidy AB samt styrelseledamot WEH AB tom 2024-07-31	1 068 692	149 971	2 400
Stefan Mikaelsson, vice styrelseordförande	Partiordförande för Sametingspartiet Vuovdega. kassör, kontaktperson & sekreterare i styrelsen för Rödingsträskvägens samfällighetsförening., renskötande medlem i Udtjä sameby.	696 502	95 443	5 580
Lars-Jonas Johansson	Renägare i Vapsten, enskild firma Dalvie.	470 733	13 589	4 020
Marie Persson Njajta	Ordförande Landspartiet Svenska Samer tom 240615, Ordförande Stoppa gruvan i Rönnbäck i Björkvattdalen, Tärnaby (ideell förening)	427 380	59 776	720
Jan Rannerud, tillika ordförande Rennäringsnämnden	Ledamot JCR Rennäring AB, medlem i Västra Kikkejaure sameby	643 539	86 054	5 520
Josefina Skerk, ersättare i styrelsen tom 2025-11-20, därefter ordinarie ledamot	Ledamot i Diskrimineringsombudsmannens råd, ordinarie i Jakt- och Fiskesamernas styrelse, ledamot i valberedningen till Civil rights defenders expertråd samt ledamot i Västra bergnäs vägsamfällighetsförening.	89 847	5 832	1 560
Ersättare styrelse	Andra uppdrag		Ersättning (kr)	Förmåner (kr)
Martin Lundgren	Styrelseledamot KG Lundgren ren AB samt Östra Kikkejaure sameby.		46 461	2 020
Marita Granström	Uppdrag i Ektiebarkoe - Härnösands stift		49 402	1 320
Ulla-Karin Sarri, tillika ordförande Språknämnden tom 2025-11-20 ordinarie i styrelsen tom 2025-11-20, därefter ersättare	Suppleant i Föreningen Nordens Kirunaavdelnings styrelse		428 313***	1 910
Torkel Stångberg, tom 2024-02-22, därefter är platsen vakant	Ledamot i Hemavan Tärnaby Airport AB, Suppleant i VisiBilly AB, Sakkunnig i Renmarkskommittén, Renägare i Vapsten		24 087	1 080
Lars-Paul Kroik	-		0	0
Ledande befattningshavare	Andra uppdrag		Ersättning (kr)	Förmåner (kr)
Kanslichef				
Lars-Ove Sjajn	Ledamot i Länsstyrelsen Jämtlands insynsråd		1 072 478	72 396
Sametingets ordförande (talman)				
Daniel Lyngdorf Vinka	Skepparkroken utbildning (likvidator)		194 256	480

* Utbetalad tillkommande ersättning enligt styrelsebeslut för frivillig insättning till kapitalförsäkring. Utgör del av total ersättning.

** Sammanträdesprotokoll 2021:3, beslut att Sametingets förtroendevalda ledamöter med 40 % eller mer av en heltidstjänst ska omfattas av en pensionsavsättning fr.o.m. 1 januari 2021 och framåt.

*** I arvodet ingår tillkommande ersättning enligt styrelsebeslut för frivillig insättning till kapitalförsäkring om 65 907 kr.

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i relation till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andelen av total sjukfrånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro	2024	2023
Totalt	6,11%	5,11%
Andel 60 dagar eller mer	73,70%	61,30%
Kvinnor	7,49%	4,57%
Män	1,70%	6,69%
Anställda - 29 år	-	-
Anställda 30 år - 49 år	8,50%	5,28%
Anställda 50 år -	3,98%	4,78%

Sjukfrånvaro för anställda -29 år lämnas inte, eftersom antalet anställda i gruppen är under 10 personer, alternativt att uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

NOTER (tkr)

Resultaträkning

Not	1	Intäkter av anslag	2024	2023
		Intäkter av anslag	99 556	92 788
		Summa	99 556	92 788
		Utgifter i anslagsredovisningen	-261 933	-239 492
		Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag.	160 041	144 443
		Summa	-101 892	-95 049
		Saldo	-2 336	-2 260
		Årets förändring av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009	0	39
		Årets anskaffade anläggningar som inte lånefinansieras.	2 336	2 221
		Summa	2 336	2 260

Dessa poster har belastat anslaget men inte bokförts som kostnader i resultaträkningen.

Not	2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
		Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	1 620	1 853
		Intäkter av offentligrättsliga avgifter	2	2
		Realisationsintäkt vid försäljning av materiella anl.	727	0
		Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	6	0
		Summa	2 355	1 855

Ökningen avser realisationsintäkter vid försäljning av fordon, avseende rennärigen.

Not	3	Intäkter av bidrag	2024	2023
		Bidrag från statliga myndigheter		
		Länsstyrelsen	553	1 052
		Statens Jordbruksverk	1 116	2 636
		Tillväxtverket	1	441
		Kammarkollegiet (Regeringen)	3 237	2 177
		Kungliga biblioteket	1 418	3 629
		Naturvårdsverket	1 005	1 067
		SMHI	39	0
		Summa	7 369	11 002

Minskningen beror främst på minskade bidragsintäkter från Statens Jordbruksverk och Naturvårdsverket., Jämförelsetalen för år 2023 är korrigerade.

Not	4	Finansiella intäkter	2024	2023
		Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	257	78
		Övriga ränteintäkter	0	2
		Övriga finansiella intäkter	8	0
		Summa	265	80

Sametinget har haft en högre behållning på räntekontot år 2024 jämfört med år 2023.

Not	5	Kostnader för personal	2024	2023
		Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	-38 929	-40 342
		Varav lönekostnader för ej anställd personal	-7 184	-7 453
		Sociala avgifter	-20 699	-19 013
		Övriga kostnader för personal	-1 949	-4 212
		Summa	-61 577	-63 567

Minskningen beror främst på färre årsarbetskrafter, jämfört med föregående år.

Not	6	Övriga driftkostnader	2024	2023
		Kostnader för resor, annonsering mm	-7 069	-6 700
		Inköp av varor	-1 625	-4 179
		Inköp av tjänster (exkl. IT)	-13 859	-11 832
		Inköp av IT-tjänster	-9 539	-10 063
		Reparation och underhåll	-7 340	-5 524
		Kostnader för telekommunikation och post	-1 158	-981
		Varulagerförändring vid inventering	-2 275	2 275
		Övrigt	-60	-251
		Summa	-42 925	-37 255

Ökningen beror främst på att ett varulager har förbrukats under året samt på ökade konsultkostnader.

Not	7	Finansiella kostnader	2024	2023
		Ränta på lån i Riksgäldskontoret	-114	-117
		Övriga finansiella kostnader	-71	-52
		Summa	-185	-169

Ökningen beror på att räntan har varit högre för år 2023 än 2022.

Not	8	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2024	2023
		Samefonden - Bidrag till samisk kultur och samiska organisationer	5 302	5 516
		Summa	5 302	5 516

Not	9	Lämnade bidrag	2024	2023
		Statliga myndigheter(exklusive affärsverken)	-500	-650
		Organisationer och ideella föreningar	-63 404	-60 952
		Samebyar	-86 734	-71 889
		Enskilda personer	-17 870	-17 950
		Återkrav av utbetalda bidrag	0	0
		Summa	-168 508	-151 441

Ökningen beror framförallt på ökade bidrag till samebyarna.

Not	10	Årets kapitalförändring	2024	2022
		Årets avskrivningar på anslagsfinansierade anläggningstillgångar (anslag 1:22 ap. 2, "Främjande av rennäringen")	-4 757	-4 155
		Periodisering av lämnade bidrag	-1 056	
		Periodisering, återkrav av lämnade bidrag	-30	
		Summa	-5 828	-4 155

Jämförelsetalet för 2022 ändrat p.g.a avrundning.

Balansräkning

Not	11	Balanserade utgifter för utveckling	2024-12-31	2023-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	21 994	20 540
		Årets anskaffningar	797	1 453
		Summa anskaffningsvärde	22 791	21 994
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-10 589	-7 150
		Årets avskrivningar	-4 094	-3 438
		Summa ackumulerade avskrivningar	-14 683	-10 589
		Utgående bokfört värde	8 109	11 405

Årets anskaffning utgörs av utvecklingskostnader avseende handläggarsstödsystemet, Girdnu samt ett Ren-Gis system för Renbruksplaner.

Not	12	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2024-12-31	2023-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	19 061	17 829
		Årets anskaffningar	131	1 232
		Summa anskaffningsvärde	19 192	19 061
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-16 506	-15 487
		Årets avskrivningar	-878	-1 019
		Summa ackumulerade avskrivningar	-17 384	-16 506
		Utgående bokfört värde	1 808	2 555

Årets anskaffning utgörs främst av aktiverade utvecklingskostnader avseende Sametingets behörighetssystem.

Not	13	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2024-12-31	2023-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	763	763
		Årets anskaffningar	0	0
		Summa anskaffningsvärde	763	763
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-763	-737
		Årets avskrivningar	0	-26
		Summa ackumulerade avskrivningar	-763	-763
		Utgående bokfört värde	0	0

Not	14	Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2024-12-31	2023-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	13 738	13 175
		Årets anskaffningar	1 539	563
		Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde (-)	-1 616	0
		Summa anskaffningsvärde	13 661	13 738
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-11 745	-10 905
		Årets avskrivningar	-843	-840
		Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	1 616	0
		Summa ackumulerade avskrivningar	-10 972	-11 745
		Utgående bokfört värde	2 690	1 993

Not	15	Varulager och förråd	2024-12-31	2023-12-31
		Stängsel m.m.	0	2 275
		Summa	0	2 275

Ingående varulager avsåg stängsel mm till rennärigen och har förbrukats under året.

Not	16	Fordringar hos andra myndigheter	2024-12-31	2023-12-31
		Fordran ingående mervärdesskatt	1 883	2 346
		Kundfordringar hos andra myndigheter	45	44
		Övriga fordringar hos andra myndigheter	1	0
		Summa	1 929	2 390

Not	17	Övriga kortfristiga fordringar	2024-12-31	2023-12-31
		Fordringar hos anställda	128	137
		Övrigt, återkrav bidragsutbetalningar mm	0	46
		Summa	128	183

Not	18	Förutbetalda kostnader	2024-12-31	2023-12-31
		Förutbetalda hyreskostnader	494	775
		Förutbetalda kostnader avseende IT-tjänster och licenser	878	576
		Förutbetalda kostnader avseende prenumerationer m.m.	141	483
		Övriga förutbetalda kostnader	156	379
		Summa	1 668	2 213

Minskningen beror främst på lägre förutbetalda kostnader avseende prenumerationer samt förutbetalda hyreskostnader. Jämförelsetalen för år 2023 har korrigerats.

Not	19	Upplupna bidragsintäkter	2024-12-31	2023-12-31
		Länsstyrelsen - Interreg Nord V Sápmi	0	195
		Statens Jordbruksverk - Landsbygdsprogrammet	227	2 447
		Statens Jordbruksverk - Kompetensutveckling, Samisk Matkultur	0	15
		Statens Jordbruksverk - Behovsanalys avs. Samisk Mat	0	821
		Summa	227	3 478

Upplupna bidragsintäkter har minskat per balansdagen, vilket främst beror på projekt "Landsbygdsprogrammet" men också på att flera projekt avslutats under året.

Not	20	Övriga upplupna intäkter	2024-12-31	2023-12-31
		Upplupna avgiftsintäkter utomstatliga	43	43
		Summa	43	43

Not	21	Avräkning med statsverket	2024-12-31	2023-12-31
		Anslag i icke räntebärande flöde		
		Ingående balans	3 630	7 452
		Redovisat mot anslag	202 571	180 685
		Medel hänförbara till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-200 874	-184 507
		Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	5 327	3 630
		Anslag i räntebärande flöde		
		Ingående balans	711	1 581
		Redovisat mot anslag	59 362	58 806
		Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-63 000	-59 676
		Återbetalning av anslagsmedel	0	0
		Fordringar avseende anslag i räntebärande flöde	-2 927	711
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
		Ingående balans	85	124
		Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	0	-39
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	85	85
		Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
		Ingående balans	2 497	5 825
		Inbetalningar i icke räntebärande flöde	15 542	15 067
		Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-217 788	-202 902
		Betalningar hänförbara till anslag och inkomstitlar	200 874	184 507
		Övriga fordran på statens centralkonto	1 125	2 497
		Summa Avräkning med statsverket	3 611	6 923

Övriga fordringar på statens centralkonto består främst av oförbrukade bidrag, ingående och utgående moms som betalas i icke räntebärande flöde. Minskningen av fordran beror delvis på ökat anslagssparande på förvaltningsanslaget.

Not	22	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2024-12-31	2023-12-31
		Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	11 449	12 465
		Summa	11 449	12 465
		varav belopp att reglera till räntekontot för december	2 108	500
		Beviljad kredit enligt regleringsbrev	5 000	5 000
		Maximalt utnyttjad kredit	0	2 569

Not	23	Myndighetskapital Specifikation förändring av myndighetskapitalet	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultat- räkningen	Summa
		Utgående balans 2023	17 027	30	-4 155	12 903
		Ingående balans 2024	17 027	30	-4 155	12 903
		Föregående års kapitalförändring	-4 155	0	4 155	0
		Årets anskaffning av anläggningstillgångar	2 336			2 336
		Årets kapitalförändring			-5 828	-5 828
		Summa årets förändring	-1 819	0	-1 673	-3 492
		Utgående balans 2024	15 209	30	-5 828	9 412
		Statskapital				
		Statskapital utan avkastningskrav avseende anläggningstillgångar	15 209	17 027		
		Utgående balans	15 209	17 027		

Not	24	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2024-12-31	2023-12-31
		Ingående balans	643	200
		Årets pensionskostnad	0	443
		Årets pensionsutbetalningar	-316	0
		Utgående balans	328	643

Sametinget planerar att använda hela avsättningen år 2025.

Not	25	Övriga avsättningar	2024-12-31	2023-12-31
		Avsättning för lokalt omställningsarbete		
		Ingående balans	1 045	943
		Årets upplösning	71	102
		Utgående balans	1 117	1 045

Sametinget beräknar att använda 200 tkr under år 2025.

Not	26	Lån i Riksgäldskontoret	2024-12-31	2023-12-31
		Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar		
		Ingående balans	3 144	3 376
		Under året nyupptagna lån	81	873
		Årets amorteringar	-1 135	-1 106
		Utgående balans	2 089	3 144
		Beviljad låneram enligt regleringsbrev	4 500	3 500
		Utnyttjad låneram	2 089	3 144

Not	27	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2024-12-31	2023-12-31
		Utgående mervärdesskatt	70	44
		Arbetsgivaravgifter	1 159	1 195
		Leverantörsskulder och övriga andra myndigheter	1 527	1 192
		Övrigt	0	0
		Summa	2 756	2 431

Not	28	Övriga kortfristiga skulder	2024-12-31	2023-12-31
		Personalens källskatt	1 115	1 179
		Övrigt	177	165
		Summa	1 292	1 344

Not	29	Upplupna kostnader	2024-12-31	2023-12-31
		Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	4 032	3 842
		Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	110	663
		Övriga upplupna kostnader	560	926
		Upplupna kostnader i transfereringsverksamhet	1 080	0
		Summa	5 782	5 432

Not	30	Oförbrukade bidrag	2024-12-31	2023-12-31
		Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	1 496	3 529
		Specifikation		
		<i>Sveriges Lantbruksuniversitet - Projekt Buolvass buolvvai</i>	44	44
		<i>FORMAS, Forskningsinformation - Klimat och Ren</i>	146	146
		<i>Jordbruksverket - Kompetensutveckling, Samisk Mat</i>	18	0
		<i>Kammarkollegiet - Språkvårdande insatser</i>	193	2 191
		<i>Länsstyrelsen, Norrbotten - Interreg</i>	78	0
		<i>Naturvårdsverket - Utbildning av samebyar i förvaltningsverktyget.</i>	57	57
		<i>Länsstyrelsen - Klimat - Sårbarhetsanalys och handlingsplan</i>	146	539
		<i>Naturvårdsverket-Björnpredationsstudie</i>	52	52
		<i>Regeringen - Kartlägga jämställdheten inom det samiska samhället</i>	362	432
		<i>Regeringen Fokalpunkt för traditionell kunskap</i>	0	6
		<i>Kungliga Biblioteket - Resursbibliotek</i>	400	62
		Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	246	5 545
		Specifikation:		
		<i>Övrigt bidrag - renbete</i>	0	28
		<i>Samefonden</i>	246	5 517
		Summa	1 742	9 073
		<i>varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:</i>		
		<i>– inom tre månader</i>	1 443	900
		<i>– mer än tre månader till ett år</i>	299	2 629
		<i>– mer än ett år till tre år</i>		
		<i>– mer än tre år</i>		
		Summa	1 742	3 529

Jämförelsetalen avseende 2022 har ändrats jämfört med årsredovisningen för 2022.

Not	31	Ansvarsförbindelser	2024-12-31	2023-12-31
		Anspråk på ersättning mot staten avseende utebliven statlig tjänstepension. Kärande är en privatperson och begär ersättning med ett ospecificerat belopp samt ränta. Beloppet uppskattas uppgå till 200 tkr utifrån myndighetens övriga pensionsavsättningar inom området. Beloppet är dock osäkert. Staten bestrider kärandes talan. Tingsrätten har 2025-01-16 avvisat käromålet i dom i mål T 3238-23.		
		Summa	200	200

Anslagsredovisning

Not	32		
Andel av anslag som finansierar verksamhetskostnader		Årets tilldeln enl. regl.brev (tkr)	Andel som finansierar verksamhetskostn (%)
Uo 1 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter			
	ap. 12 Nationellt uppföljningsansvar	3 200	90%
	ap. 13 Statsbidrag till kommuner och regioner i förvaltningsområden, m.m.	29 540	2%
	ap. 14 Samiska språkcentrum	11 000	97%
	ap. 15 Hemsida om nationella minoriteter	2 200	84%
Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid			
	ap. 5 Bidrag till samisk kultur	22 878	0%
Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel			
Uo 23 1:22 Främjande av rennäringen m.m.			
	ap. 2 Främjande av rennäringen	135 915	21%

Not	33	Uo 1 3:1 Ramanslag
		Sametinget
		ap.1 Sametinget
		Kostnaderna för val till Sametinget skall särredovisas i Sametingets årsredovining för år 2024 års verksamhet. Utfallet var 1 593 tkr. Villkoret är uppfyllt.

Not	34	Uo 1 3:1 Ramanslag
		Sametinget
		ap.3 Samefonden
		Enligt villkor i regleringsbrevet skall Sametinget utbetala 1 500 tkr till Kammarkollegiet för överföring till Samefonden. Villkoret är uppfyllt.

Not	35	Uo 1 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter (ramanslag)
		ap.13 Statsbidrag till kommuner och landsting i förvaltningsområden m m
		Enligt villkor i regleringsbrevet skall 1 600 tkr användas för utgifter för bidrag till de organisationer som företräder samer vid ett tillfälle under år 2024. Utfallet var 1 600 tkr. Villkoret är uppfyllt.

Not	36	Uo 1 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter (ramanslag)
		ap. 15 Hemsida om nationella minoriteter
		Anslagssparandet är högre än 10 procent av årets tilldelning, vilket beror på lägre konsultkostnader.

Not	37	Uo 17 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete (ramanslag)
		ap. 5 Bidrag till samisk kultur
		Av anslagsposten ska 5 000 tkr användas för bidrag till Sámi Giellagáldu. Villkoret är uppfyllt.

Not	38	Uo 23 1:22 Främjande av rennäringen m.m. (ramanslag)
		ap. 2 Främjande av rennäringen
		Enligt villkor i regleringsbrevet (p. 11) får Sametinget använda högst 4 000 tkr för ersättning enligt 10 § Viltskadeförordningen (Massdöd av ren). Utfallet är 990 tkr, och villkoret således uppfyllt. Övriga villkor enligt regleringsbrevet (punkt 1-12) är uppfyllda. Bokförda förvaltningskostnader uppgick år 2024 till 28 810 tkr och år 2023 till 23 775 tkr. Redovisade lönekostnader uppgick år 2024 till 11 501 tkr och år 2023 till 10 999 tkr.

SAMMANSTÄLLNING AV ÖVRIGA VÄSENTLIGA UPPGIFTER					
(tkr)	2024	2023	2022	2021	2020
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Utnyttjad	2 089	3 144	3 376	2 570	1 596
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Maximalt utnyttjad	0	2 569	295	0	319
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	257	78	22	0	1
Räntekostnader	0	0	0	0	37
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter som disponeras					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev		0	0	0	0
Avgiftsintäkter		0	0	0	0
Övriga avgiftsintäkter	2 355	1 855	426	57	301
Anslagskredit					
Uo 1 3:1 ap. 1					
Beviljad	1 890	3 580	1 854	1 780	1 662
Utnyttjad	0	711	1 581	0	0
Uo 1 3:1 ap. 3					
Beviljad	0	0	0	0	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Uo 17 1:2 ap. 5					
Beviljad	0	0	0	0	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Uo 1 7:1 ap. 12					
Beviljad	0	0	0	0	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Uo 1 7:1 ap. 13					
Beviljad	0	0	0	0	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0

SAMMANSTÄLLNING AV ÖVRIGA VÄSENTLIGA UPPGIFTER					
(tkr)	2024	2023	2022	2021	2020
Uo 1 7:1 ap. 14					
Beviljad	0	0	0	0	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Uo 1 7:1 ap. 15					
Beviljad	0	0	0	0	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Uo 23 1:22 ap. 2 (tidigare Uo 23 1:23 ap. 2)					
Beviljad	0	0	0	12 891	11 391
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslagssparande					
Förvaltningsanslag (1 3:1 ap.1)	2 927	0	0	1 811	1 499
Övriga anslag	2 162	11 558	8 120	7 121	6 231
Bemyndiganden (ej tillämpligt)					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	56	57	60	55	51
Medelantalet anställda (st)*	66	67	66	61	57
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 934	1 834	1 728	1 707	1 671
Exklusive kostnader för folkvalt organ	1 668	1 566	1 499	1 443	1 456
Kapitalförändring					
Årets	-5 828	-4 155	-3 943	-3 373	-1 395
Balanserad	30	30	30	262	196

* I beräkningarna av medelantalet anställda är inte eventuellt tjänstledig personal frånräknad.

Bilagor

Bilaga 1. Detaljerad lista över genomförda konsultationer 2024

Ärendebeskrivning	Initierad av/Konsultationspart	Status/Resultat
Ansökan om att bygga och använda en 170 kV ledning från ny kopplingsstation till Sandberget i Sorsele - Västerbottens län	Energimarknadsinspektionen	Påbörjades 2022, avslutades 2024 med varken samtycke eller enighet till konsulterad exploatering. Däremot samtycker till justerade sträckningar enligt berörd samebys förslag.
Konsultation i ärende om ny förordning för statsbidrag till riksorganisationer, eller organisationer av riksintresse, som företräder samer i minoritetspolitiken.	Kulturdepartementet	Påbörjades 2022, avslutades 2024. Varken enighet eller samtycke
Konsultation om Hyggesfritt respektive naturnära skogsbruk	Skogsstyrelsen	Påbörjades 2022, avslutades 2024. Samtycke
Konsultation om regeringsuppdrag att se över strategin för formellt skydd av skog	Naturvårdsverket	Påbörjades 2023, pågår
Konsultation, E10 Kauppinen-Kiruna	Trafikverket	Påbörjades 2023, pågår
Ansökan om markanvisning till förmån för bearbetningskoncessionen Stortjärnhobben K nr 1 i Storuman kommun	Bergsstaten	Påbörjades 2023, avslutades 2024. Varken samtycke eller enighet.
Avseende kommittédirektiv avseende En robust skogspolitik som ser skogen som en resurs	Sametinget, på samiskt initiativ	Påbörjades 2023, avslutades 2024. Varken samtycke eller enighet.
Konsultation, livsmedelsstrategi 2.0	Sametinget, på samiskt initiativ	Påbörjades 2023, pågår
Ansökan om tillstånd att bygga och använda en 52 kV ledning i Skellefteå, Malå, Norsjö, Robertsfors, samt delar av Lycksele, Vindeln, Umeå, samt en liten del av Vilhelmina, Arvidsjaur och Piteå kommun i Skellefteå - Västerbottens län	Energimarknadsinspektionen	Påbörjades 2023, avslutades 2024. Varken samtycke eller enighet.
Konsultation gällande Vägplan E14 Ånge-Bräcke	Trafikverket	Påbörjades 2023, avslutades 2024, övergår i samrådsprocess.
Konsultation - samlad översikt, förfrågningar om konsultation i 39 naturreservatsärenden.	Länsstyrelsen Norrbotten	Påbörjades 2023, avslutades 2024. Enighet uppnås inte gällande renbete i naturreservatens syfte däremot samtycke i hur renskötseln och den samiska kulturen tas hänsyn till i föreskrifter och skötselplaner.
Förfrågan enligt konsultationsordningen och underrättelse för yttrande gällande ansökan om att arrangera Fjällmaraton 100K, 45K samt 33K Natt 2024-2026, Åre kommun	Länsstyrelsen Jämtlands län	Påbörjades 2023, avslutades 2024. Varken samtycke eller enighet.
Ansökan om tillstånd att bygga och använda en 420 kV ledning från Porjusberget till Naalöjärvi (Vitåfors) i Jokkmokk kommun, Norrbottens län	Energimarknadsinspektionen	Påbörjades 2024. Avslutad i remissyttrande
Regeringsuppdraget som handlar om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (förnybarhetsdirektivet).	Skogsstyrelsen	Påbörjades 2024. Avslutad i samtycke
Konsultation angående avstyckning från fastigheten Bäcknäs 6:1	Lantmäteriet	Påbörjades 2024. Avslutad i varken samtycke eller enighet.
Konsultation - Vuojat-Såkevaratj naturreservat	Länsstyrelsen Norrbotten	Påbörjades 2024. Avslutad, enighet uppnås inte gällande renbete i naturreservatens syfte, däremot samtycke i hur renskötseln och den samiska kulturen tas hänsyn till i föreskrifter och skötselplaner
Konsultation avseende revidering av den utvecklingsstrategin i Norrbotten, RUS 2040	Region Norrbotten	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation avseende rutiner för intrångsersättning, bildande av biotopskyddsområden och naturvårdsavtal, förvaltning av biotopskyddsområden och naturvårdsavtal	Skogsstyrelsen	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation om utkast på två kapitel i den reviderade nationella strategin för klimatanpassning	Sametinget, på samiskt initiativ	Påbörjades 2024. Avslutad med samtycke i delar, oenighet i andra.
Konsultation avseende energibruksplan för Bergs kommun	Bergs kommun / Härjedalens kommun	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation avseende arbetet med en Nationell samverkansgrupp för artskydd i skogen.	Skogsstyrelsen	Påbörjades 2024. Avslutad i enighet
Konsultation om utbildning i samiska för personal anställd i förskolan	Skolverket	Påbörjades 2024. Avslutad i enighet
Konsultation avseende 2024 års beslut om nya och utökade naturreservat	Länsstyrelsen Västerbotten	Påbörjades 2024. Avslutad, enighet uppnås inte gällande renbete i naturreservatens syfte däremot samtycke i hur renskötseln och den samiska kulturen tas hänsyn till i föreskrifter och skötselplaner.

Ärendebeskrivning	Initierad av/Konsultationspart	Status/Resultat
Konsultation avseende 2024 års beslut om nya och utökade naturreservat	Länsstyrelsen Västerbotten	Påbörjades 2024. Avslutad, enighet uppnås inte gällande renbete i naturreservatens syfte däremot samtycke i hur renskötseln och den samiska kulturen tas hänsyn till i föreskrifter och skötselplaner.
Konsultation avseende ansökan om bearbetningskoncession för området Luossavaara K nr 2 i Kiruna kommun.	Bergsstaten	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation: Beslut om föreskrift som medger undantag från terrängkörningslagen (1975:1313) för körning med motordrivet fordon i terräng på barmark i samband med miljöåterställningsprojekt i vattendrag och våtmarker där Länsstyrelsen är uppdragsgivare.	Länsstyrelsen Norrbotten	Påbörjades 2024. Avslutad i enighet
Konsultation avseende inflytande och delaktighet för nationella minoriteter och urfolket samer.	Region Dalarna	Påbörjades 2024. Avslutad i enighet
Konsultation - Förslag till utpekande och detaljavgränsning av fyndigheten Ahmavuoma, Kiruna kommun, Norrbottens län	Sveriges geologiska undersökning, SGU	Påbörjades 2024. Avslutad i varken samtycke eller enighet
Konsultation avseende det regionala genomförandet av energi och klimatpolitiken	Länsstyrelsen Norrbotten	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation kring planbesked i Härjedalens kommun	Bergs kommun	Påbörjades 2024. Avslutad i enighet
Konsultation - förslag till arbetsordning samebyar gällande Norrbottenabonans sträckning norr om Skellefteå	Trafikverket	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation avseende en samlad strategi för ny industrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län för att accelerera den gröna omställningen	Sametinget, samiskt initiativ	Påbörjades 2024. Avslutad. Synpunkterna beaktas i beredningen av strategin.
Konsultation avseende Gröna steg för Levande skogar.	Skogsstyrelsen	Påbörjades 2024, Avslutad, övergått i samverkansgrupp.
Ansökan om markupplåtelse för fortsatt verksamhet vid Rogenstugan och Skedbrostugan.	Länsstyrelsen Jämtland	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation rörande förfrågan om vindkraftsutveckling	Vilhelmina kommun	Påbörjades 2024. Avslutad i samtycke till förslag till beslut
Konsultation avseende uppdrag om översyn av ersättningen för upplåtelse av mark i samband med elnätsutbyggnad	Sametinget, samiskt initiativ	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation avseende beredning av ett utkast till uppdrag om att se över hur staten styr förvaltningen av världsarvet Lapponia.	Klimat- och näringslivsdepartementet	Påbörjades 2024. Avslutad i samtycke.
Konsultation avseende handlingsplan mot rasism och hatbrott	Arbetsmarknadsdepartementet	Påbörjades 2024. Avslutad i enighet
Konsultation - metodförslag i regeringsuppdrag att följa urfolket samers hälsa	Folkhälsomyndigheten	Påbörjades 2024. Avslutad i varken samtycke eller enighet.
Ansökan om nätkoncession för linje för en 150 kV ledning från Blaiken till Sikselberget.	Energimarknadsinspektionen	Påbörjades 2024. Avslutad i varken samtycke eller enighet.
Ansökan om nätkoncession för linje för en 170 kV ledning luftledning mellan ny kopplingsstation och Sandberget i Sorsele kommun.	Energimarknadsinspektionen	Påbörjades 2024. Avslutad i varken samtycke eller enighet till konsulterad exploatering, däremot samtycke till justerade sträckningar enligt berörd samebys förslag.
Konsultation - inledande arbete med fördjupad översiktsplan i Borgafjällsområdet	Dorotea kommun	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation avseende ansökan om att bygga och använda två 170 kV ledningar från Hällmyran-Svartön i Luleå kommun, Norrbottens län	Energimarknadsinspektionen	Påbörjades 2024 Avslutad i remissförfarande.
Avslutande konsultation 39 naturreservat i Norrbottens län	Länsstyrelsen i Norrbottens län	Påbörjades 2024. Avslutad, ej enighet i konsultationen gällande renbete i naturreservatens syfte däremot samtycke i hur renskötseln och den samiska kulturen tas hänsyn till i föreskrifter och skötselplaner.
Överklagande av länsstyrelsens beslut den 26 juni 2023 om markupplåtelse för utökning av befintligt arrendekontrakt i Kiruna kommun, nu fråga om konsultation	Landsbygds- och infrastrukturdepartementet	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation om Sveriges kommande rapportering till EU enligt art- och habitatdirektivets artikel 17	Naturvårdsverket	Påbörjades 2024, pågår

Ärendebeskrivning	Initierad av/Konsultationspart	Status/Resultat
Markanvisning enligt minerallagen, Lycksele kommun, bearbetningskoncessionerna Kristineberg K nr 1-6 samt Kristineberg K nr 8 i Lycksele kommun, Västerbottens län. bs 23-412-2024	Bergsstaten	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation – underlag till Skogsutredningen	Skogsstyrelsen	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation kring Region Norrbottens anvisning inom konsultationsförfarandet	Region Norrbotten	Påbörjades 2024. Avslutad i enighet.
Konsultationsförfrågan och underrättelse med möjlighet till yttrande, helikopterskidåkning, Helags, Skars samt Sylarna, vintersäsongen 2024/25	Länsstyrelsen Jämtlands län	Påbörjades 2024. Avslutad i varken enighet eller samtycke
Konsultation Skellefteå kommun - Vindkraftplan	Skellefteå Kommun	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation Energimarknadsinspektionen koncessionsansökan Gejmån-Hemavan	Energimarknadsinspektionen	Påbörjades 2024, pågår
konsultation med anledning av regeringens avsikt att avveckla Renmarkskommittén.	Regeringskansliet	Påbörjades 2024. Avslutad i samtycke
Konsultation Översiktsplan Härjedalen	Berg	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation samt underrättelse för yttrande, rallytävling Rally With No Name, Åre Kommun	Länsstyrelsen Jämtlands län	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation - Luleå kommun har påbörjat arbetet med en ny fördjupad översiktsplan/ändring av översiktsplanen för Bensbyn-Björby.	Luleå Kommun	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation för uppstart av gruva i Bindal Kommune	Direktoratet for mineralförvaltning	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation: Skellefteå kommun - Vindkraftplan	Skellefteå Kommun	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation - ansökningarna an knyter till samisk kultur och religion.	Patent och registreringsverket	Påbörjades 2024, pågår
Konsultation avseende genomförande av Naturvårdsverkets regeringsuppdrag (1/3)	Naturvårdsverket	Påbörjades 2024, pågår

Bilaga 2. Rovdjursinventering i renskötselområdet 2022–2024

2024	Järv-föryngringar säker + sannolik	Regelbunden järv-förekomst	Tillfällig järv-förekomst	Lodjurs-föryngringar	Regelbunden lodjurs-förekomst	Tillfällig lodjurs-förekomst	Regelbunden varg-förekomst	Tillfällig vargförekomst	Varg-föryngring
Norrbottnen (BD)	59	1	7	20	4	3	-	3	-
Norge (BD)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Finland	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västerbotten (AC)	15	2	-	22,5	-	1	-	2	-
Norge (AC)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland (Z)	46	-	-	24	-	-	1	10	-
Norge (Z)	3	-	-	0,5	-	-	-	-	-
Västernorrland (Y)	6	-	-	16,5	-	-	2	6	-
Dalarna (W)	1,5	-	-	2	-	-	-	2	-
Norge (W)	0,5	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	132	4	7	87,5	4	4	3	23	0

§ 5 STFS 2007:9 har tillämpats för 17 samebyar i Norrbottens län, samt 1 sameby i Jämtlands län (järv). Från rovdjursinventeringen finns skiljaktiga meningar, dels mellan samebyar, dels mellan länsstyrelsen och samebyar. Två skiljaktiga meningar finns i Västerbottens län, fem i Jämtlands län, tre i Dalarna samt fem i Norrbottens län. Antal rovdjur utanför den yttre gränsen för vinterbetesmarkerna = rapportering för Norge.

2023	Järv-föryngringar säker + sannolik	Regelbunden järv-förekomst	Tillfällig järv-förekomst	Lodjurs-föryngringar	Regelbunden lodjurs-förekomst	Tillfällig lodjurs-förekomst	Regelbunden varg-förekomst	Tillfällig vargförekomst	Varg-föryngring
Norrbottnen (BD)	15	10	5	21	4	6	-	8	-
Norge (BD)	6,5	-	-	2	-	-	-	-	-
Finland	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västerbotten (AC)	22	-	1	18,5	1	2	2	4	-
Norge (AC)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland (Z)	40	-	-	26	-	-	1	9	1
Norge (Z)	2,5	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland (Y)	6	-	-	18	-	-	-	4	0,83
Dalarna (W)	2	-	-	3	-	-	1	-	-
Norge (W)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	95	10	6	88,5	5	8	4	25	1,83

§ 5 STFS 2007:9 har tillämpats för tre samebyar i Jämtlands län (järv) samt fjorton samebyar i Norrbottens län (järv). Från rovdjursinventeringen finns skiljaktiga meningar, dels mellan samebyar och dels mellan länsstyrelsen och samebyar. Sju skiljaktiga meningar finns i Västerbottens län, en i Västernorrland, en i Jämtland, tre i Dalarna samt sju i Norrbottens län. Obs! En sameby i Jämtlands län berörs av en vargföryngring. Antal rovdjur utanför den yttre gränsen för vinterbetesmarkerna = rapportering för Norge.

2022	Järv-föryngringar säker + sannolik	Regelbunden järv-förekomst	Tillfällig järv-förekomst	Lodjurs-föryngringar	Regelbunden lodjurs-förekomst	Tillfällig lodjurs-förekomst	Regelbunden varg-förekomst	Tillfällig vargförekomst	Varg-föryngring
Norrbottnen (BD)	36	5	5	21	1	8	1	4	-
Norge (BD)	4	-	-	3	-	-	-	-	-
Finland	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västerbotten (AC)	25,5	1	-	17,5	-	1	-	9	-
Norge (AC)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland (Z)	52	-	-	32	-	-	1	15	1
Norge (Z)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland (Y)	7	-	-	19	-	-	1	11	0,83
Dalarna (W)	4	-	-	-	-	-	-	1	-
Norge (W)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	129,5	6	5	92,5	1	9	3	40	1,83

Å§ 5 STFS 2007:9 har tillämpats för 7 samebyar i Norrbottens län (järv), samt 3 samebyar i Jämtlands län (järv). Från rovdjursinventeringen finns skiljaktiga meningar, dels mellan samebyar och dels mellan länsstyrelsen och samebyar. Tretton (13) skiljaktiga meningar finns i Norrbottens län, Sex (6) i Jämtlands län, fyra (4) i Västerbottens län, noll (0) i Västernorrlands län samt noll (0) i Dalarnas län. Obs! En sameby i Jämtlands län berörs av en (1) vargföryngring. Antal rovdjur utanför den yttre gränsen för vinterbetesmarkerna = rapportering för Norge.

Bilaga 3. Rennäringens skadenivå

Tabell 39. Beräkning av skadenivåer enligt fyra olika modeller för skadeberäkning 2019–2023

Antal döda renar	2023	2022	2021	2020	2019
ProdFormeln_Normal	28%	28%	26%	29%	30%
ProdFormeln- Sämre	19%	19%	17%	20%	21%
ProdFormeln_Dåliga	10%	11%	9%	11%	13%
VSC_2022	31%	32%	30%	33%	30%
Hobbs	15%	15%	14%	15%	14%
ST_NV_1995	26%	26%	25%	26%	24%
Medelvärde Alla modeller	21%	22%	20%	22%	22%
Riksdagsbeslut	10%	10%	10%	10%	10%

Tabell 40. Antal dödade renar 2019–2023

Antal döda renar	2023	2022	2021	2020	2019
ProdF_Normal	65 496	65 963	61 576	68 949	72 976
ProdF- Sämre	44 471	45 410	40 357	47 647	51 742
ProdF_Dåliga	24 379	25 671	20 150	27 315	31 412
VSC2022	71 000	75 000	71 000	79 000	73 000
Hobbs	33 000	35 000	34 000	36 000	34 000
ST_NV_1995	59 000	61 000	58 000	62 000	58 000
Medelvärde	49 558	51 341	47 514	53 485	53 522
Riksdagsbeslut	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
Riksdagsbeslut maximal skada 10%	23 000	24 000	24 000	24 000	24 000

Tabell 41. Slaktvikter 2020–2024

Kondition renhjorden	2024	2023	2022	2021	2020
Kalv medelvikt	20,7	21,3	20,3	20,3	20,3
Vaja medelvikt	33,9	34,3	33,0	33,4	33,1

Tabell 42. Monetära värdet av förlusterna inklusive merarbete 2019–2023

Kronor förlust (tkr)	2023	2022	2021	2020	2019
Modeller Medelvärde kostnad	159 948	143 511	123 211	134 289	127 667
Nuvarande ersättning	51 135	52 576	49 521	55 493	49 364
Skillnad Förlust - Ersättning	108 813	90 935	73 690	78 796	78 303

> Årsredovisningens undertecknande

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Sjædtavaellie/Sundsvall, 2025-02-19

Håkan Jonsson, styrelseordförande

Stefan Mikaelsson, vice styrelseordförande

Lars-Jonas Johansson, styrelseledamot

Marie Persson Njajta, styrelseledamot

Jan Rannerud, styrelseledamot

Josefina Skerk, styrelseledamot

© Sametinget 2025

Omslagsbild: Textilkonst av Katarina Spik Skum. Foto: Marie Enoksson.

Layout: Heedmark AB

Tryck:

ISBN-nr: 978-91-989431-2-2

Sametinget, Box 90, 981 22 Giron/Kiruna

Besöksadress: Adolf Hedinsvägen 58

Tel: 0980-780 30

www.samer.se • www.sametinget.se • www.minoritet.se

Trycksak
3041 0342